

Innkalling for Representantskap for RIR IKS

Møtedato: 30.04.2024
Møtested: Adm.bygget i Årødalen
Møtetid: 12:00 - 15:00

Forfall meldes til administrasjonen.
Varamedlemmer møter bare etter nærmere innkalling.

Saksliste

Saksnr	Tittel
05/24	Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll
1	Valg av 2 personer til å signere protokoll
06/24	Daglig leder informerer
07/24	Godtgjørelse for styre 2024-2028
08/24	Valg av styre
09/24	Valg av klagenemnd
10/24	Fremtidig renovasjonsløsning i RIR
11/24	Årsregnskapet 2023 i representantskapet
12/24	Styrets årsberetning 2023

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Arne Buseth	FE - 033	24/76

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
05/24	Representantskap for RIR IKS	REP	30.04.2024

Godkjenning av innkalling, sakliste og protokoll

Vedlegg:

Protokoll - Representantskap - 18.03.2024

Saksopplysninger:

Forslag til vedtak:

Innkalling, sakliste og protokoll godkjennes.

MOLDE, den 22.04.2024

Arne Buseth
rådgiver

Møteprotokoll for Representantskap for RIR IKS

Møtedato: 18.03.2024
Møtested: Årødalen
Møtetid: 11:00 - 13:00

Til stede	<i>Medlemmer:</i> David Heggem, Edith Ø. Risvik, Helge Kjøll jr., Knut Sjømæling, Randi Gunnerød, Thorbjørn Myhre, Trygve Grydeland, Yvonne Wold, Øyvind Hovde <i>Varamedlemmer:</i> Anders Torvik, Johnny Varhol, Mary S. Langnes
Forfall	Kjell J. Berget, Nils Christian Harnes, Vigdis Fjoseid
Andre som møtte	Anita Groven, Arild Inge Svensli, Frode Erlandsen

Saksliste

Saksnr	Tittel
01/24	Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll
1	Valg av 2 personer til å signere protokoll
02/24	Konstituering
03/24	Valg av valgkomitè
04/24	Orientering fra daglig leder

Øyvind Hovde

Randi Gunnerød

Trygve Grydeland

01/24: Godkjenning av innkalling, saksliste og protokoll

Behandling:

Vedtak:

Innkalling, saksliste og protokoll godkjennes.

1: Valg av 2 personer til å signere protokoll

Behandling:

Knut Sjømæling foreslo Øyvind Hovde og Randi Gunnerød. Det kom ikke flere forslag og de to ble valgt.

Vedtak:

Øyvind Hovde og Randi Gunnerød velges til å signere dagens protokoll.

02/24: Konstituering

Behandling:

Daglig leder Frode Erlandsen foreslo Knut Sjømæling til å lede møtet frem til konstituering. Knut Sjømæling foreslo Trygve Grydeland til leder, det kom ikke inn flere forslag og han ble da valgt. Knut Sjømæling foreslo Yvonne Wold som nestleder, det kom ikke inn flere forslag og hun ble da valgt. Rep.skapet ble da konstituert.

Vedtak:

Som leder i rep.skapet til RIR IKS velges Trygve Grydeland. Som nestleder til rep.skapet til RIR IKS velges Yvonne Wold.

03/24: Valg av valgkomitè

Behandling:

Johnny Varhol foreslo Nils Christian Harnes som medlem til valgkomiteen. David Heggen foreslo Trygve Grydelans som leder for valgkomiteen. Randi Gunnerød foreslo Vigdis Fjøsøid som tredje medlem i valgkomiteen til RIR IKS.

Vedtak:

Valgkomitè i RIR Iks er leder Trygve Grydeland, og som medlemmer Nils Christian Harnes og Vigdis Fjølset.

04/24: Orientering fra daglig leder**Behandling:**

Evalueringsrapport RIR Transport AS.

Vedtak:

Rep.skapet tar informasjon til orientering.

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Arne Buseth	FE - 033	24/76

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
1	Representantskap for RIR IKS	RS	30.04.2024

Valg av 2 personer til å signere protokoll

Saksopplysninger:

Det skal velges 2 personer til å signere protokollen fra møtet.

Forslag til vedtak:

Til å signere protokollen velges:

MOLDE, den 23.04.2024

Arne Buseth
rådgiver

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Frode Erlandsen	FE - 033	24/76

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
06/24	Representantskap for RIR IKS	REP	30.04.2024

Daglig leder informerer

Saksopplysninger:

Daglig leder orienterer muntlig i møtet

Forslag til vedtak:

Representantskapet tar saken til orientering

MOLDE, den 23.04.2024

Frode Erlandsen
daglig leder

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Frode Erlandsen	FE - 033	24/83

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
07/24	Representantskap for RIR IKS	REP	30.04.2024

Godtgjørelse for styre 2024-2028

Saksopplysninger:

<sakstekst>

Forslag til vedtak:

<forslag>

MOLDE, den 23.04.2024

Frode Erlandsen
daglig leder

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Frode Erlandsen	FE - 033	24/81

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
08/24	Representantskap for RIR IKS	REP	30.04.2024

Valg av styre

Saksopplysninger:

<sakstekst>

Forslag til vedtak:

<forslag>

MOLDE, den 23.04.2024

Frode Erlandsen
daglig leder

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Frode Erlandsen	FE - 033	24/82

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
09/24	Representantskap for RIR IKS	REP	30.04.2024

Valg av klagenemnd

Saksopplysninger:

<sakstekst>

Forslag til vedtak:

<forslag>

MOLDE, den 23.04.2024

Frode Erlandsen
daglig leder

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Frode Erlandsen	FA - M52, TI - &34	24/70

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
10/24	Representantskap for RIR IKS	REP	30.04.2024

Fremtidig renovasjonsløsning i RIR

Anbefaling om videre drift i egenregi av RIR Transport

Vedlegg:

Rapport fra utredning av fremtidige renovasjonsløsninger i RIR

Saksopplysninger:

1. Innledning

Representantskapet vedtok i møte 18.10.2019 «*Ny evaluering av egendrift for innsamling skal gjennomføres i 2024*».

I det følgende redegjøres for evalueringsrapporten, beskriver administrasjonens synspunkter og gir styrets beslutning og anbefaling til representantskapet om den fremtidige renovasjonsløsningen for RIR.

Saksgrunnlag

Dette saksgrunnlaget viser til Norwaste sin gjennomgang av driften i RIR Transport AS som ble gjennomført høsten 2022, samt rapport 1 – 2024 Utredning av fremtidig renovasjonsløsning i RIR, fra samme konsulentselskap datert 15. mars 2024, jf. vedlegg, heretter kalt - utredningen.

2. Historikk

Fra 1. oktober 2016 tok RenoNorden Norge AS (RN) over etter Bjarne Øverland AS som ansvarlig for innsamling i alle våre kommuner. Prisen de fikk oppdraget for lå ca. 9 mill. pr år lavere enn Øverlands tilbud i samme konkurranse.

Sommeren 2017 fikk RIR informasjon fra ledelsen i RN om at vår kontrakt var en av flere som de tapte penger på (senere opplyst til 3,5 mill. pr år) og at risikoen for konkurs var til stede. De tilbød RIR å avslutte kontrakten. Det samme tilbudet ble gitt til de andre selskapene med tapskontrakter.

Vi ble enige med RN om å avslutte kontrakten mot en godtgjøring, og ta over driften pr. 1. september 2017 som en virksomhetsoverdragelse, hvor alle biler og ansatte ble overført til

RIR Transport AS (RIRT), et selskap vi etablerte for denne situasjonen.

3. Nærmere om RIR Transport

RIRT driver innsamling av husholdningsavfall, hytterrenovasjon, kommunalt næringsavfall og noe næringsavfall på vegne av RIR Næring, i kommunene Molde, Aukra, Hustadvika og Gjemnes. J.O. Moen har innsamlingskontrakten for Rauma. Totalt i RIR området er det 58 944 innbyggere, 27 041 husholdninger og 4 216 hytter. Fraksjonene som samles inn er kildesortert papp/papir, plast, glass- og metallemballasje, matavfall, samt restavfall.

4. Anbud og egenregi

Som angitt over så kan innsamling av avfall skje både i privat og offentlig regi. Gjøres det i offentlig regi, så er anskaffelsen regulert i lov om offentlige anskaffelser. Dette for å sikre at anskaffelsen skjer på en samfunnstjenlig måte. Innsamlingen i Molde, Aukra, Hustadvika og Gjemnes er siden oppstarten av RIRT vært utført i *utvidet egenregi*. Definisjonen er hjemlet i anskaffelsesforskriften § 3-1. Det er adgang for en slik anskaffelse når oppdragsgiver (RIR IKS), utøver kontroll over oppdragstaker (RIRT) som svarer til den kontroll,

- han utøver over egen virksomhet,
- at oppdragstaker utfører mer enn 80 % av sin aktivitet for oppdragstaker
- at det ikke er direkte privat eie i oppdragstaker.

Disse vilkårene er oppfylt i kontrakten med RIRT.

Alternativet har vært at innsamlingen i hele eller deler av RIR-området blir lagt ut på anbud, slik at andre aktører enn RIRT kan inngi tilbud på innsamlingen. Det er gjort for Rauma, der som nevnt J.O Moen er operatør.

5. Dagens markedssituasjon

Som det fremgår av utredningen er antallet private aktører som driver med innsamling i Norge betydelig innskrenket siden 2016/17, da flere av de store aktørene gikk konkurs. Før denne tiden fikk 72-73 % av innbyggerne i Norge samlet inn avfallet etter anbud, mens resten fikk det hentet av kommunen. Nå er forholdet motsatt. Det norske markedet har to store private aktører, NordRen og Norsk Gjenvinning, samt en del mindre private tilbydere. Det vises til i utredningen at inntjeningen og muligheten for avkastning er mindre enn tidligere. Det kan også synes som at de kommunalt eide renovasjonsselskapene driver godt og effektivt, slik utredningen viser til om RIRT. For at private aktører skal være konkurransedyktige, så må de ha en betydelig størrelse slik at de drar nytte av økonomiske synergier som de mindre kommunale selskapene ikke har. Det kan for eksempel være bedre innkjøpsbetingelser på biler og overbyggende intern kompetanse på logistikk og ruteplanlegging.

6. Fordel og ulemper med anbud og egenregi

1. *Økonomi*
2. *Kontraktoppfølging og kommunikasjon*
3. *Bærekraft og innovasjon*
4. *Risiko*

Ved konkurranseutsetting vil man rent teoretisk kunne oppnå riktig pris av tjenesten. Dette forutsetter imidlertid at det er konkurranse i markedet. Hvis det er svak eller ingen konkurranse, vil tilbyderne kunne bli fristet til å prise seg høyere.

I dette ligger det også en risiko ved å sette en kontrakt ut på anbud. Her vil «bordet fange» og en må akseptere beste tilbud, som kan være dyrere enn dagens innsamlingsløsning med RIRT. Det er ikke naturlig at RIRT tar del i en anbudsprosess, da det ut fra habilitetsvurderinger vil bli komplisert. I tilfelle må hele anbudsprosessen settes ut til en ekstern aktør.

Velger man å legge oppdraget ut på anbud så vil en slik kontrakt være relativt kompleks. Det vil ta tid og betydelig bruk av interne ressurser og ekstern kompetanse. Erfaringen fra samme prosess i 2015/16 var at den tok ca. 1,5 år og kostet kr. 200 000 (kr. 300 000 i 2024-kroner) i konsulentbistand. I tillegg må leiekontrakten i Årøsetervegen 2b forlenges med ett år, alternativt å bruke andre lokaler. Dagens leie er kr. 185000 pr. år. Totalt vil en anbudsprosess koste RIR minimum kr. 400 000.

2. *Kontraktoppfølging og kommunikasjon*

Med en ekstern aktør vil RIR IKS ha en ren bestillerrolle. Anbud krever god leverandøroppfølging og gjennomtenkte målepunkter for å følge med at leverandøren oppfyller kravene i kontrakten. På slutten av kontraktperioden til Øverland ble det brukt ca. et halvt årsverk til oppfølging av innsamlingen. En stor forskjell fra da til nå, er at tiden nå blir brukt til å jobbe mot felles mål, i stedet for i stor grad å diskutere kontraktmessige forhold.

Måloppnåelse og konstruktiv kommunikasjon rettet mot optimalisering og utvikling av tjenesten er av vesentlig betydning for intern ressursoptimalisering og kundetilfredshet. Dette er særlig viktig når enkelte kunder opplever endringene som krevende, for eksempel ved sentralisering av returpunkt. At både oppdragsgiver (RIR IKS) og oppdragstaker (RIRT), oppfatter å være i samme båt er ofte en forutsetning for å løse utfordringene på en god måte. Et eksempel er tett dialog og samarbeid mellom RIRT og kundesenteret i situasjoner hvor abonnentene stiller spørsmål ved, eller har innvendinger mot praktiseringen av innsamlingsløsningene. Dette ble også resultatet da RIR IKS og RIRT i fellesskap gjorde endringer som ovenfor nevnt. Dette er en styrke ved egenregi- ordningen.

6.3. *Behov for fleksibilitet i avtalen*

Renovasjonsbransjen er i sterk endring. Kravene til utsortering og materialgjenvinning frem mot 2035 blir krevende å nå, jf. tabell nedenfor som viser utsorterings- og materialgjenvinningsgrad for RIR i 2022, samt kravene for dette frem mot 2035. De foreløpige tallene for 2023 viser en svak forbedring.

Gjeldende og foreslåtte **utsorteringskrav (N)** og **gjenvinningsmål (EU)**

Avfallstype	2020	2023	2025	2028	2030	2035	RIR 2022	Status
Matavfall			55 %		60 %	70 %	68,74 %	
Plastavfall				50 %	60 %	70 %	53,08 %	
Papp/papir				80 %		85 %	82,42 %	
Glass- og metallemballasje				85 %		90 %	84,86 %	←
Park og hageavfall		Krav om utsortering						
Tekstilavfall			Krav om utsortering					
EU krav for MW, i %	50 %		55 %		60 %	65 %	48,75 %	
Måloppnåelse for Norge (MW)	41 %		42 %		44 %	45-47%		

Henteordning

For å imøtekomme kravene, så må en innsamlingskontrakt være fleksibel, slik at endringer kan gjøres relativt raskt. Relevante endringer vi i dag kan overskue er innhenting av nye fraksjoner, tekstilavfall er allerede vedtatt fra 1.1.25. En større utsorteringsgrad forutsetter bruk av både gulrot og pisk overfor abonnentene, forventede tiltak er «pay as you traw» ordninger. Det kan forutsette en større grad av kompetanse, samt bruk av digitale løsninger og verktøy fra operatørens side. Endringer i hentefrekvens er et annet aktuelt tiltak for å påvirke utsorteringsgraden.

Slike krav og grad av fleksibilitet kan bakes inn i et anbud, men det vil sannsynligvis påvirke prisen, og redusere antall tilbydere. I tillegg kan kravet til fleksibilitet i avtalen være anbudsteknisk komplisert hvis en får tilbydere som ligger nært hverandre i pris og vilkår. Endringer i avtalen etter relativt kort tid, vil kunne føre til klage på anbudsprosessen og hvem som hadde det beste tilbudet. Det vil kreve ressurser, koste penger og i ytterste konsekvens medføre klage til Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA.)

Ved egendrift av innsamlingen vil en i større grad ha fleksibilitet og kunne gjøre raskere endringer. De siste 14 månedene har ansatte i RIRT bidratt med distribusjon av bioposer direkte til husstandene på ettermiddag og helg. Senere er ordningen endret til distribusjon på rute. Det er også gjennomført ruteoptimalisering som innebærer endringer i kjørerutene. I tillegg vil det i mai 2024 igangsettes batteriinnsamling fra husholdningene. Endringene er gjort i løpende dialog med RIRT. Kostnadene har vært knyttet til faktiske utgifter, og er ikke varige. Det gjelder også batteriinnsamlingen.

3. Bærekraft og innovasjon

Styret i RIR IKS har besluttet i sitt Strategidokument at FNs bærekraftsmål skal være førende for strategiske beslutninger. I dette ligger at selskapet må anskaffe kjøretøy som har fossilfri fremdriftskilde.

Det er også en forventning at transportselskapet tar del i den digitale innovasjonen som bransjen generelt preges av og som spesielt gjør seg utslag i RIR gjennom ReIT

samarbeidet i Midt-Norge.

Disse to faktorene kan ha betydning for pristilbudet ved et eventuelt anbud. For RIRT vil det representere en naturlig del videre utvikling.

4. Risiko

Innsamling av husholdningsavfall er en kompleks og krevende virksomhet med betydelig grad av risiko. Tjenesten er samfunnskritisk og må være i kontinuerlig operativ funksjon. Risiko relaterer seg både til interne forhold som bemanning, fravær, skader, kompetanse, tekniske utfordringer på kjøretøy og eksterne faktorer som vær/føreforhold, fremkommelighet og varierende standard på veinettet. En slik virksomhet fordrer til enhver tid god og tilstedeværende ledelse.

Hvis en benytter anbud vil oppdragsgiver være prisgitt at de ovennevnte faktorer til enhver tid er godt ivaretatt. Det var ikke tilfelle med siste private aktør som av økonomiske årsaker måtte innstille driften. Kommunene i RIR-området måtte på kort varsel etablere en tjeneste de aldri selv hadde operert. Ved egendrift vil denne risikoen bli eliminert, da oppdragsgiver til enhver tid vil kunne følge og monitorere driften av innsamlingen.

7. Innsamlingsområdet Rauma kommune

Rauma kommune har siden 1.1.2020 vært en del av RIR. Kommunen har 7 019 innbyggere og 3 209 abonnenter 3. kvartal i 2022. Det har vært et eget innsamlingsområde operert av det private selskapet J.O. Moen. Dagens anbudsperiode varer ut 2024 og forfaller dermed samtidig som det øvrige RIR området.

Ved de to siste anbuds rundene i Rauma, senest i 2023, var det bare en aktør som leverte tilbud. Det viser at det kan være vanskelig å oppnå konkurranse i et område med begrenset antall abonnenter. Enhetsprisene for innsamling ligger høyere enn i resten av RIR-området. Det er ikke unaturlig da det er mye distrikt og lange kjøreavstander, som påvirker enhetskostnadene. Siste anbudsperiode var også begrenset til 18 mnd. og kan ha innvirket på prissettingen.

Utredningen anbefaler tiltak fra RIR sin side for å stimulere til flere deltakere i anbudene i Rauma, blant annet med dialogkonferanser for interesserte lokale/regionale virksomheter. Utredningen anbefaler at lengden på kontrakten bør være 6 – 8 år, som er normal avskrivningstid på kjøretøy eller lengde på leasingkontrakter.

RIR IKS ser det som en fordel å på ny legge innsamlingen i Rauma kommune ut som eget anbudsområde hvis en velger å fortsette med utvidet egenregi i de øvrige RIR kommunene. Da vil Rauma fungere som en benchmarking for det øvrige området. Dette er en modell en også ser i andre deler av landet.

8. Samarbeid ved egenregi

Det er en tradisjon for samarbeid på ulike områder både nord og sør for Romsdalshalvøya. Relatert til transportvirksomheten kan både innkjøpssamarbeid på bil og utstyr være aktuelt,

det samme er kompetanse, samt logistikk og ruteplanlegging. Samarbeid om digitale ordninger er allerede på plass gjennom det regionale IT-prosjektet ReIT.

9. Erfaringen med RIR Transport – oppsummering

Norwaste mener RIR kan leve godt med både anbud og egenregi i fremtiden. Likevel anbefaler de å fortsette med egedrift. En viktig årsak er at RIR Transport er godt organisert, er veldrevet og har en meget kostnadseffektiv drift.

En annen viktig årsak er mangelen på konkurranse i dagens marked og risikoen med at et anbud kan medføre en høyere pris for abonnentene enn det innsamlingen i dag representerer.

RIR Transport har over tid opparbeidet mye kompetanse i gode sjåførere og svært erfaren driftsledelse, med avdelingsleder og formann. Arbeidsmiljøet er godt. Sykefraværet har de siste tre årene vært i gjennomsnitt på 2,9 %. Dette er svært lavt sett i forhold til typen arbeid, risikoen for skader og fysisk slitasje.

Kvalitetene på tjenestene oppnår gode resultater. Norwaste refererer i sin rapport til kundeundersøkelse fra Energidata i 2020, der RIR oppnår over 80 poeng, og der det fremkommer;

... Kundene er meget tilfreds med oppsamlingssystemet for daglig avfall

... Kundene er meget fornøyd når det gjelder henting av det daglige avfallet

RIR Transport representerer i stor grad ansiktet utad for RIR IKS sin virksomhet. Hvordan denne tjenesten blir utført har stor påvirkning for omdømmet til hele RIRs virksomhet. Ved egedrift vil selskapet bokstavelig talt selv ha hånden på rattet og slik kunne direkte påvirke, korrigere og endre driften fortløpende etter behov. Hvis fortsatt egedrift, er planen å samlokalisere RIR Transport med resten av virksomheten i Årøsetervegen 56. Dette vil styrke identiteten mellom transportselskapet og det øvrige RIR ytterligere.

Det er ikke anbefalt at eierne krever jevnlig evalueringer av selskapet. Det vil lett medføre at investeringer og utvikling settes på vent, og at kritisk kompetanse slutter i påvente av en evaluering med uforutsigbart utfall. Ved eventuell videre drift i egenregi bør RIR fortsette med benchmarking av tjenestene slik som i dag. Dette, i tillegg til Rauma som eget anbudsområde, vil bidra til å avstemme kvalitet og kostnader på transporttjenesten.

10. Anbefaling

Med grunnlag i de to nevnte rapporter fra Norwaste og det som er vektlagt i det ovennevnte så anbefaler styret i RIR å fortsette med innsamlingstjenesten i utvidet egenregi gjennom RIR Transport. Det anbefales videre at Rauma legges ut på anbud i 2025 for en periode på 6 til 8 år.

10.1 Styret fattet følgende vedtak i møte den 12.04.2024

Styret i RIR IKS innstiller til representantskapet i RIR IKS at RIR Transport AS fortsetter med innsamling av husholdningsavfall og hytter renovasjon i utvidet egenregi i Molde, Aukra, Hustadvika og Gjemnes.

Styret i RIR IKS anbefaler representantskapet i RIR IKS at området Rauma kommune for innsamling av husholdningsavfall og hytter renovasjon, i løpet av 2025 legges ut på anbud for en periode på 6 til 8 år. RIR Transport AS kan gi tilbud i Rauma om selskapet ønsker det.

Forslag til vedtak:

Representantskapet i RIR IKS anerkjenner rapporten fra Norwaste som den foreligger, og vedtar at RIR Transport AS fortsetter med innsamling av husholdningsavfall og hytter renovasjon i utvidet egenregi i Molde, Aukra, Hustadvika og Gjemnes.

Representantskapet i RIR IKS vedtar at området Rauma kommune for innsamling av husholdningsavfall og hytter renovasjon, i løpet av 2025 legges ut på anbud for en periode på 6 til 8 år. RIR Transport AS kan gi tilbud i Rauma om selskapet ønsker det.

MOLDE, den 22.04.2024

Frode Erlandsen
daglig leder

Utredning av fremtidige renovasjonsløsninger i RIR

Rapport 1-2024

Rapportnummer:	1/2024	Oppdragsgiver:	RIR
Tittel:	Utredning av fremtidig renovasjonsløsning i RIR	Distribusjon:	Lukket
Rapportversjon:	1	Antall sider:	37
Forfatter:	Bjørn Kopstad	Dato:	05. feb. 2024

Utdrag:

Norwaste har på oppdrag fra Romsdalshalvøya interkommunale Renovasjonsselskap (RIR) utredet om innsamling av husholdningsavfall bør legges ut på anbud eller om det er mer hensiktsmessig å utføre dette i egenregi.

Utredningen bygger bl.a. på en gjennomgang av driften i RIR Transport as som Norwaste gjennomførte høsten 2022. Den viser at RIR Transport AS har en svært kostnadseffektiv drift. RIR har hatt innsamlingen i egenregi siden 2017, da daværende private renovatør kom i økonomiske problemer. Det er drift i egenregi av RIR i kommunene Aukra, Gjemnes, Hustadvika og Molde. Rauma kommune som kom med i det interkommunale samarbeidet i 2020 hadde privat innsamlingsbedrift etter anbud, og har fortsatt med det.

Norwaste mener RIR kan leve godt med både egenregi og anbud i fremtiden. Likevel anbefaler vi RIR å fortsette driften i egenregi. En viktig årsak er at RIR Transport er godt organisert, og har en meget kostnadseffektiv innsamling. Det er liten grunn til å anta at kostnadene for innbyggerne i RIR-området vil gå ned etter et eventuelt anbud. Dagens begrensede konkurranse om anbud for innsamling av husholdningsavfall kan tvert imot føre til dyreretjenester. Det anbefales likevel at det gjennomføres jevnlig ekstern gjennomgang av tjenestene for å sikre at de opprettholder god effektivitet og kvalitet over tid.

Dersom man fortsetter med anbud i Rauma kommune bør det settes inn tiltak for å skape større interesse fra flere deltakere.

Emneord:	Renovasjon, egenregi, anbud	Geografi:	Møre og Romsdal
Kontaktperson:	Bjørn Kopstad	Kontrollert av:	Henrik Lystad

Innhold

1. Om RIR	5
1.1. Selskapet	5
1.1.1. RIR Transport as	6
1.1.2. Befolkning og utvikling	6
1.1.3. Geografi	7
2. Innsamlingsløsningen	7
2.1. Kildesortering og renovasjonstilbud	7
2.2. Fellesløsninger og hytter renovasjon	8
2.3. Organisering av innsamlingen i RIR	8
2.4. Samhandling og kommunikasjon mellom abonnenter, RIR og renovatører	9
3. Anbud og egenregi	9
3.1. Erfaring med anbud og egenregi i RIR	9
3.2. Historisk utvikling i anbudsmarkedet for innsamling av husholdningsavfall	10
3.2.1. Overgang til konkurranse	10
3.2.2. Opptakten til konkurser og markedsending	11
3.2.3. Konkursene	11
3.2.4. Dagens marked	13
3.2.5. Vurdering av fremtidig konkurranse ved anbud	15
3.3. Fordeler og ulemper ved anbud og egenregi	16
3.3.1. Økonomi	16
3.3.2. Flexibilitet	17
3.3.3. Gevinst ved endringer eller forbedringer	18
3.3.4. Kommunikasjon	19
3.3.5. Risiko	19
3.3.6. Utvikling og innovasjon	21
3.3.7. Kvalitet på tjeneste og kundetilfredshet	22
3.3.8. Operasjonell drift og forvaltning	23
3.3.9. Lønn og pensjon	23
3.3.10. Investeringer	25
4. Erfaring med anbud og egenregi	26
4.1. Erfaringer fra RIR (eks Rauma)	26
4.2. Erfaringer fra Rauma	27
5. Hvordan få deltakere til innsamlingsanbud ?	27
6. Samarbeid ved egenregi	29
7. Drøftinger	30
7.1. RIR-området egnethet for anbud	30
7.2. Erfaringene i dag	31
7.3. Økonomi	31
7.4. Lønns- og arbeidsforhold	32
7.5. HMS og kvalitet	34
7.6. Politikk og ideologi	35
7.7. Virkninger av overgang til anbud eller egenregi	35
7.8. Forhold til andre kommunale innsamlingsselskaper	36

Figurliste:

Figur 1: Kart over eierkommunene

Figur 2: Kommuneoversikt anbud vs. egenregi 2016

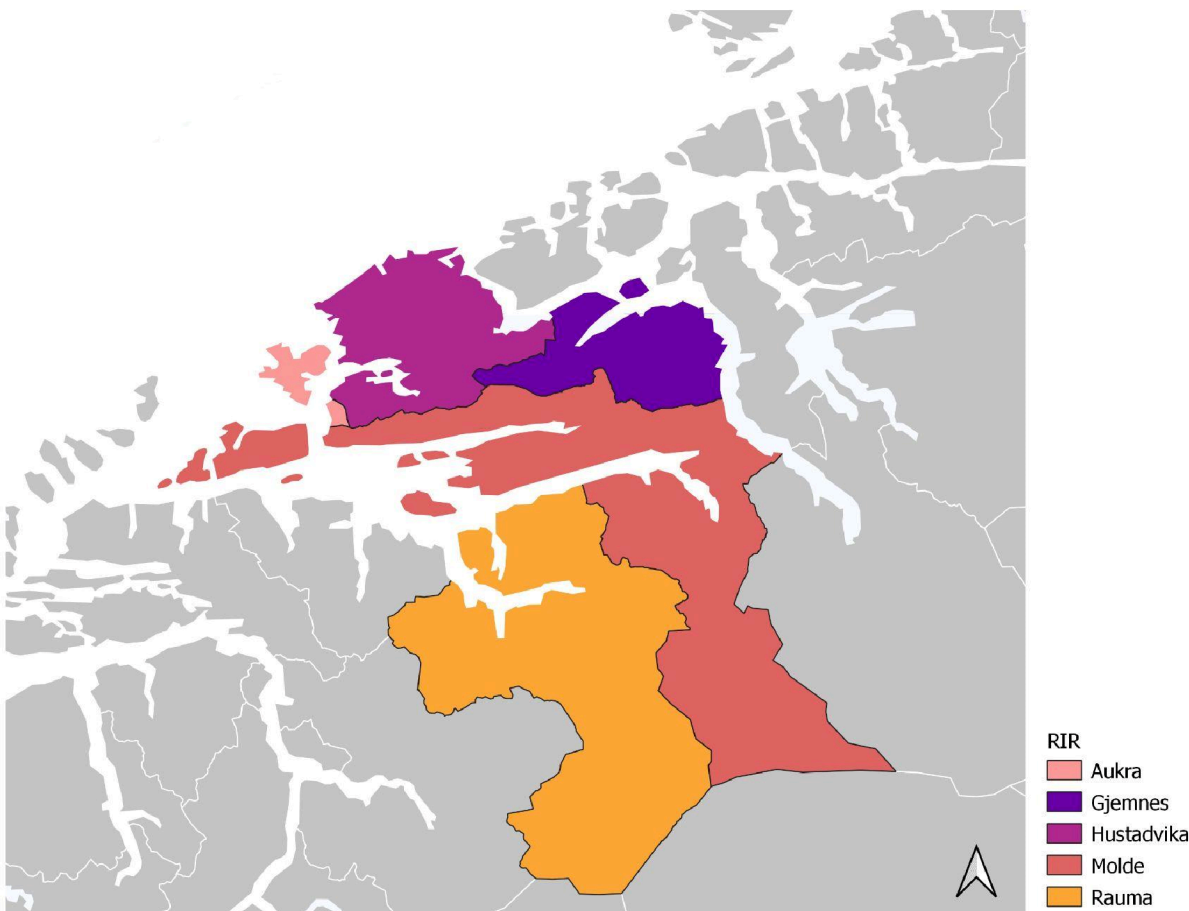
Figur 3: Kommuneoversikt anbud vs egenregi 2024

Figur 4: Driftsinntekter NordRen og Norsk Gjenvinning Renovasjon 2019-2022

Figur 5: Resultat før skatt for NordRen og Norsk Gjenvinning Renovasjon 2019-2022

Figur 6: Renovasjonsgebyrer i 10 store kommuner

1. Om RIR

Figur 1: Kart over eierkommunene

1.1. Selskapet

Romsdalshalvøya interkommunale Renovasjonsselskap IKS (heretter kalt RIR) eies av kommunene Aukra, Gjemnes, Hustadvika, Molde og Rauma. Selskapets viktigste formål er å, på vegne av eierkommunene, sørge for lovpålagt innsamling av husholdningsavfall i tråd med Forurensningslovens §30.¹ RIR står fritt til å velge hvordan man sørger for at avfallet samles inn. Dette samles nå inn av selskapet selv (egenregi-alternativet), i de fleste eierkommunene, mens det i Rauma kommune er valgt privat renovatør etter offentlig anskaffelse (anbuds-alternativet).

Det er valgt en konsernmodell der RIR IKS er morselskap med to heleide datterselskaper. RIR Transport AS utfører innsamling av avfall på vegne av morselskapet under det såkalte selvkostregimet. RIR Næring AS

¹<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-03-13-6>

leverer avfallstjenester til næringslivet, og er ikke omfattet av selvkostregimet. RIR er sertifisert i henhold til standardene ISO 14 001 og ISO 9001.

1.1.1. RIR Transport as

Etter endring fra anbuds-alternativet til egenregi i 2017 valgte RIR IKS å legge all innsamlingen av husholdningsavfall inn i et eget selskap, RIR Transport AS. Dette selskapet er RIR IKS sitt verktøy for å oppfylle lovpålagt krav om å sørge for innsamling av husholdningsavfall. Virksomheten her er omfattet av selvkostprinsippet.

RIR Transport har en daglig leder som også er daglig leder i morselskapet RIR IKS. Styret i RIR Transport AS består av daglig leder i selskapet og to styremedlemmer som også er styremedlemmer i morselskapet RIR IKS. Det er en driftsleder og arbeidsformann på fulltid i dette selskapet. Begge de operative lederne i RIR Transport har jobbet i selskapet siden opprettelsen av selskapet i 2017. Begge har tidligere erfaring fra private renovasjonsbedrifter. Det er 15 renovatører. De fleste ble med fra RenoNorden til RIR Transport etter endringene i 2017.

1.1.2. Befolkning og utvikling

Det er knapt 60 000 innbyggere i RIR-området fordelt på ca. 27 000 husstander. I tillegg er det ca. 4 200 fritidsboliger. SSB har definert tettsted som "En hussamling skal registreres som tettsted dersom det bor minst 200 personer der. 'Avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter". Andelen av befolkningen som bosetter seg i tettsteder i RIR-området er lavere, med 54%, sammenlignet med det nasjonale gjennomsnittet på nesten 83%.

Det er Molde som er et større tettsted. I tillegg er det mange små tettsteder i området, men til dels lange transportavstander mellom.

Tabell 1: Befolkning og landareal i eierkommunene²

	Antall innbyggere	Antall husholdninger ³	Antall personer per husholdning	Landareal (km ²)	Befolkningstetthet (innb pr km ²)	Andel som bor i tettsted	Hytter
Aukra	3 599	1 517	2,26	61	58	47 %	56
Hustadvika	13 322	5 852	2,23	508	26	52 %	801
Gjemnes	2 685	1 165	2,24	371	7	24 %	667

Molde	32 319	15 298	2,08	1 435	22	81 %	1 543
Rauma	7 019	3 209	2,14	1 390	5	67%	1 149
TOTALT	58 944	27 041	2,18	3 862	15	54%	4 216

² Statistisk sentralbyrå "Befolkning" 3. kvartal 2022 <https://www.ssb.no/statbank/table/11342/>

³ Statistisk sentralbyrå "Husholdninger" 3. kvartal 2022 <https://www.ssb.no/statbank/table/09747/>

I følge SSBs befolkningsfremskrivninger ²vil folketallet i RIR-området frem mot 2050 øke med knapt 2 800 innbyggere, eller 4,7%. Størst økning forventes i Aukra (19,5%), mens Gjemnes og Molde forventer en økning mellom 5 og 6%. For Hustadvika forventes lav vekst (1,6%) og i Rauma en liten befolkningsnedgang (- 2,3%).

Det er en stor andel eneboliger i RIR-området. Molde skiller seg ut ved å ha en vesentlig større andel leiligheter og rekkehus enn de andre kommunene.

1.1.3. Geografi

RIR-området må betegnes som et ganske typisk norsk distriktsområde. Det betyr bl.a. at en relativt stor andel av befolkningen bor ved kyst eller i dalbunn. I tillegg er det spredt bebyggelse i dalsidene. Det er store landområder, ikke minst fjell, uten fastboende. Det er bosetting på øyer med fergeforbindelse. Det er også spredt bosetting høyere opp, og lenger fra sjøen.

Klimaet er nær kysten mildt og nedbørsrikt. I fjord- og dalstrøkene er det mer innlandsklima med lite nedbør. Det kan bety vekslende vær- og føreforhold i vinterhalvåret. Fra et renovasjonsfaglig ståsted kan disse variasjonene vinterstid skape utfordringer som glatte veier.

2. Innsamlingsløsningen

2.1. Kildesortering og renovasjonstilbud

RIR Transport as står for den praktiske innsamlingen av husholdningsavfall i RIR-området. Det er en relativt omfattende kildesortering i området. Det samles inn 5 ulike fraksjoner på husstands nivå.

Disse er:

- Papp/papir

² [Statistisk sentralbyrå - befolkningsfremskrivninger 2022-2050](#)

- Plast
- Glass- og metallemballasje
- Matavfall
- Restavfall

Det er i hovedsak innsamling av beholdere ved husstandene. Selv om størrelsen på avfallsbeholder i hovedsak er standardisert, er det likevel en rekke alternative varianter av størrelser. I tillegg benyttes det fellesløsninger med containere. Det betyr tømming av nedgravde løsninger og bunntømte containere. For restavfall og papp/papir er en vesentlig del av tømmingene med 140 liter beholdere. For matavfall benyttes stort sett 80 liter beholdere. For innsamling av plast er det sekkerrenovasjon med 140 liter sekker. Det brukes primært biler som kan kjøre to fraksjoner samtidig (to-kammer), men RIR Transport benytter også bil med ett kammer.

Avfall fra næringsliv tømmes av RIR Næring AS. Dette gjøres for å unngå krysssubsidiering fra selvkost. I grise- og grisgrendte strøk er det likevel noen næringsabonnementer som tømmes på husholdning eller hytteruter av praktiske ressurshensyn.

2.2. Fellesløsninger og hytterrenovasjon

Alle hytter i RIR-kommunene plikter å ha en renovasjonsløsning. Hytteeiere kan velge mellom å bruke fellescontainere eller ha full kildesortering som vanlig husholdning. Ca. 50 % av hytteområdet betjenes i dag av fellesløsninger med bunntømte enheter og full kildesortering. På disse stasjonene tømmes restavfall, matavfall, plastemballasje, papir/papp og glass/metallemballasje.

Hytter som har valgt kildesortering med "husholdingsabonnement" får avfallet tømt sammen med husholdningsrutene i området. For fellesløsningene er tømmingen sesongbasert og tømmes med kranbil. Det er sommersesongen som er mest aktiv. Sommerhalvåret er fra 15. april til 15. oktober. Totalt er det for fellescontainerne rundt 39 tømminger i året, fordelt med 26 tømminger i sommerhalvåret og 13 tømminger i vinterhalvåret.

2.3. Organisering av innsamlingen i RIR

Det er RIR Transport AS som utfører den lovpålagte innsamlingen av husholdningsavfall i stordelen av RIR-området. Den operative driftsledelsen forestår den daglige ledelsen av innsamlingen, kommunikasjon med kundesenter i RIR, og lukking av eventuelle avvik.renov

I Rauma kommune er det den private avfallsentreprenøren, J O Moen Miljø AS som organiserer innsamlingen.

2.4. Samhandling og kommunikasjon mellom abonnenter, RIR og renovatører

Det er et felles kundesenter som betjener alle medlemskommunene, også Rauma. Det er 3,5 årsverk knyttet til kunde funksjonen. Vekta i Årødalen blir også betjent av personell på kundesenteret. Innbyggerne (abonnentene) kan melde avvik i applikasjonen "Min renovasjon". Avviket blir registrert i renovasjonssystemet Komtek. Meldingen går videre til hhv driftsledelse i RIR Transport eller JO Moen. Vanlige henvendelser går på endringer (av abonnement eller beholdere), uteblitt eller sen tømming, spørsmål om åpningstider på miljøstasjon osv.

Dersom det kommer henvendelser fra abonnenter på f.eks. uteglemt tømming eller ødelagt beholder tar kundesenteret kontakt med den operative driftsledelsen i hhv RIR Transport eller JO Moen Miljø. Driftsledelsen sørger videre for å lukke avvik eller skifte/repasere beholder.

Kommunikasjon mellom abonnenter, kundesenter og utførende innsamlingen skjer på samme måte som det ble gjort da hele RIR-området hadde anbud.

3. Anbud og egenregi

3.1. Erfaring med anbud og egenregi i RIR

Innsamlingen i RIR-kommunene Aukra, Gjemnes, Hustadvika og Molde har de siste 6 årene blitt drevet i egenregi. Rauma kommune har anbud. Frem til 2017 var det anbud blant private innsamlingsselskap i hele dagens RIR-område. Vi har ikke informasjon om at det har vært spesielle negative erfaringer med renovatører som har drevet innsamlingen etter anbudsprosesser. Ett unntak kan være deler av perioden RenoNorden drev med en betydelig underpriset kontrakt ved siste anbudsprosess i RIRs hovedområde. På det siste anbudet i RIR-området deltok både nasjonale nisjevirksomheter og en lokal aktør.

Det ble lagt ut renovasjonsanbud i Rauma kommune i 2020. RIR Transport hadde beregnet hvilke kostnader de ville hatt dersom de skulle drive selv. Det ble lagt inn som et forbehold i anbudsgrunnlaget at RIR Transport kunne ta det selv dersom laveste tilbud oversteg en forventet kostnad. Det kom kun et tilbud, som oversteg denne grensen. Tilbudet ble avvist. I 2022 ble det lagt ut nytt anbud. Også denne gangen med kun et tilbud (fra JO Moen Miljø as). Dette tilbudet ble akseptert.

3.2. Historisk utvikling i anbudsmarkedet for innsamling av husholdningsavfall

3.2.1. Overgang til konkurranse

Innsamlingen av husholdningsavfall i norske kommuner ble tidligere i stor grad utført av lokale, private renovasjonsbedrifter. I særlig grad har dette vært normalen i små- og mellomstore kommuner. I noen av de største bykommunene har tjenestene lenge vært utført i egenregi. Tidligere var det ofte ingen eller liten konkurranse om slike innsamlingskontrakter, særlig i mindre kommuner. Det var også vanlig at den private renovasjonsbedriften kunne ha kontrakt med kommunen over mange år, uten at det ble utsatt for konkurranse. Prisene ble gjerne regulert årlig. Innsamlingskontraktene var nok ofte bedre for de private renovasjonsbedriftene enn for kommunen.

Dette endret seg med innføring av "Lov om offentlige anskaffelser" på slutten av 1990-tallet. Da ble anbudskonkurransene mer formelle, transparente og forutsigbare. På samme tid ble det etablert interkommunale selskaper, og kontraktene som ble lagt ut på anbud ble større og mer attraktive. Det utviklet seg til et nasjonalt anbudsmarked innen innsamling av husholdningsavfall.

Det førte til at mange lokale renovasjonsbedrifter, som hadde drevet kommunens innsamling uten konkurranse, måtte konkurrere for første gang. Disse konkurransene avdekket at kostnadene ved innsamlingen i endel tilfeller hadde vært unødig høye. Det finnes eksempler på at den lokale renovasjonsbedriften som har hatt innsamlingen i en årrekke uten konkurranse, har levert pristilbud på det dobbelte av vinnende anbudspris ved første konkurranse..

På midten av 1990-tallet ble det første spesialiserte innsamlingselskapet for husholdningsavfall etablert, som et datterselskap av busselskapet Farmand i Tønsberg. Selskapet, Farmand Renovasjon as, som fikk renovasjonskontrakter i mange kommuner i Sør-Norge, ble kjøpt opp av Norsk Gjenvinning-konsernet på slutten av 1990-tallet. Relativt kort tid etter valgte Norsk Gjenvinning å avvikle innsamling av husholdningsavfall som egen nisjevirkosomhet, og la det inn som en del av sin øvrige virksomhet. Sentrale nøkkelpersoner, som hadde vært med å bygge opp Farmand Renovasjon, valgte å forlate Norsk Gjenvinning. De etablerte RenoNorge som et nytt nisjeselskap innen innsamling av husholdningsavfall. Dette selskapet, som senere endret navn til RenoNorden, utviklet seg til å bli den største aktøren innen slik innsamling i Norge, Sverige, Danmark og Finland. RenoNorden har siden hatt flere investeringsselskaper som store eiere, med opprinnelig grunder som medeier.

Utover i 2000-tallet ble det kjent at RenoNorden hadde stor suksess på det nordiske anbudsmarkedet. De vokste hurtig med god lønnsomhet. Det førte til større oppmerksomhet rundt anbudsmarkedet for innsamling av husholdningsavfall. I 2011 etablerte Norsk Gjenvinning på nytt innsamling av husholdningsavfall som eget forretningsområde gjennom selskapet Norsk Gjenvinning Renovasjon AS. Retur AS ble opprettet som et nisjeselskap for innsamling med svenske Ragn Sells på eiersiden. En transportbedrift på Østlandet opprettet Veireno for å bli med i dette markedet.

Fra ca. 2012 til 2017 var det stor deltakelse på anbudsmarkedet for renovasjon. Deretter fulgte en periode med sterk konkurranse på de fleste anbud på innsamling av husholdningsavfall. Veireno kom inn som ny aktør. Det samme gjorde Retur, med Ragn Sells på eiersiden. Den sterke konkurransen, særlig anført av RenoNorden og Veireno, førte til at mange kommuner og interkommunale selskaper fikk svært lave pristilbud i anbudskonkurranser. Da Oslo kommune la ut hele kommunens husholdningsinnsamling på anbud i 2015 fikk de hele 10 tilbud. Der var alle de store nisjeaktørene med, i tillegg til andre regionale aktører.

3.2.2. Opptakten til konkurser og markedsendring

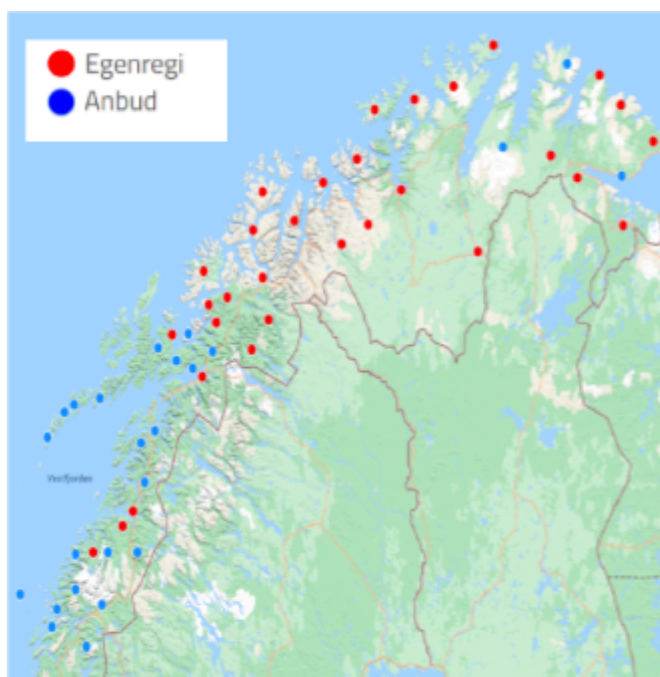
I 2014 fikk RenoNorden nye eiere, et britisk og et svensk risikokapital selskap (private equity selskap). Kort tid etter forlot alle tidligere nøkkelpersoner selskapet, og startet NordRen. "Nye RenoNorden" fikk altså nye eiere, og ledelse uten bransjeerfaring. De valgte å kjøre en svært aggressiv prispolitikk i markedet gjennom 2015 og 2016. De vant en rekke nye kontrakter på innsamling av husholdningsavfall på det nordiske markedet. Nykommeren, Veireno, fulgte opp priskonkurransen, og vant bl.a. den store Vesar-kontrakten i Vestfold, og på Romerike. Også selskapet Retur deltok med for tøff prising i denne perioden. De som ikke var med på det sterke priskjøret, som Norsk Gjenvinning og NordRen, vant få eller ingen kontrakter i denne perioden. RenoNorden vant mange nye kontrakter i denne perioden. Da hele Oslo kommune ble lagt ut på anbud i 2015 vant Veireno med en pris som lå vesentlig under de andre deltakerne. RenoNorden hadde nok på dette tidspunktet innsett at de ikke kunne fortsette å legge inn tapsbringende tilbud.

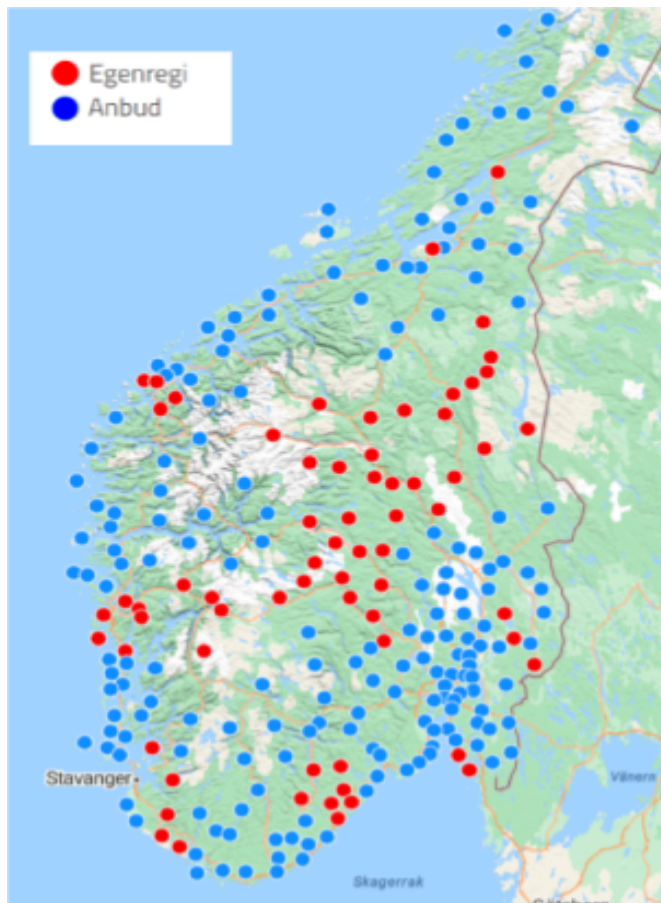
3.2.3. Konkursene

Veireno vant konkurransen i Oslo i 2015 med oppstart høsten 2016. Etter oppstarten var det svært mye negativ medieomtale av husholdningsinnsamlingen i hovedstaden. Veireno gikk konkurs tidlig i 2017, bare 5 måneder etter oppstart i Oslo. Vesar i Vestfold valgte å legge ut et hasteanbud ved Veireno-konkursen, og har senere fortsatt med ordinære anbud. Oslo kommune valgte å ta over innsamlingen selv.

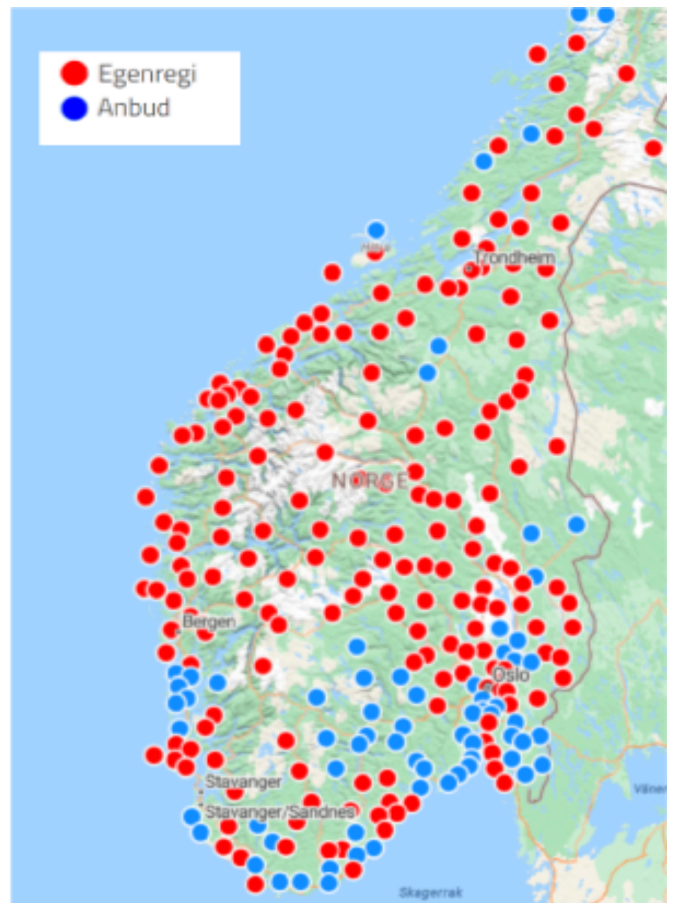
Gjennom 2016 og særlig i 2017 varslet også RenoNorden om økonomiske problemer. På noen av de største tapskontraktene de hadde i Norge tok de kontakt med oppdragsgiver med sikte på å forhandle seg ut av kontraktene. RIR var en av de få som ble kontaktet, og blant de to som valgte å forhandle seg ut av avtalen

og ta over selv. Den norske delen av RenoNorden gikk konkurs høsten 2017. Det var en megett stor konkurs som berørte 140–150 kommuner. Svært mange kommuner/IKS valgte å ta over i egenregi. Selskapet Retur valgte også å komme seg ut av tapskontrakter gjennom forhandlinger, og avslutte sin virksomhet innen innsamling av husholdningsavfall gjennom en styrt avvikling. Retur gikk senere konkurs. Kommunene/IKS som hadde kontrakter med RenoNorden måtte i løpet av få dager etter konkursåpningen, i september 2017, ta stilling til om de skulle ta over i egenregi eller legge ut såkalte hasteanbud. Det ble i stor grad valgt nye anbud på det sentrale Østlandet og Sørlandet, mens det i Innlandet, Vestlandet og Midt-Norge ble det overveiende valgt egenregi.

Figur 2: Kommuneoversikt anbud vs. egenregi 2016

Figur 3: Kommuneoversikt anbud vs. egenregi 2024

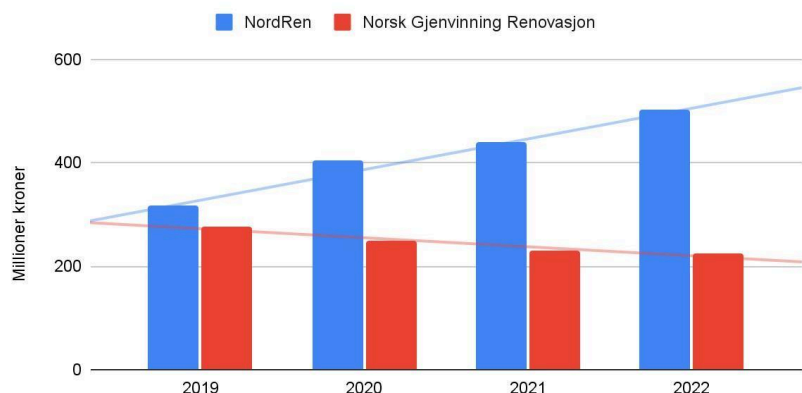
Resultatet av disse konkursene var at hele markedet ble endret. Før konkursene fikk ca. 72-73% av innbyggerne samlet inn sitt husholdningsavfall etter anbud, mens de resterende fikk hentet av kommunen selv. I dag er situasjonen motsatt. Mindre enn en tredel av innbyggerne i landet får i dag samlet inn avfallet etter anbud. Kartene over viser hovedbildet for forholdet mellom egenregi og anbud fra før konkursene til i dag. Det tas forbehold om mindre feil, men hovedbildet er tydelig.

3.2.4. Dagens marked

Av de 10 innsamlingsbedriftene som ga tilbud i Oslo i 2015, er det kun NordRen as og Norsk Gjenvinning renovasjonas som fortsatt har noen virksomhet av betydning på dette markedet. Av de få konkurransene som har blitt gjennomført de siste årene har NordRen deltatt på de fleste, og også vunnet de aller fleste. Norsk Gjenvinning har deltatt på noen, men også avstått fra å delta på flere. Det har i liten grad vært lokale/regionale deltakere. Det betyr at konkurransene stort sett har vært gjennomført med 1-2 deltakere.

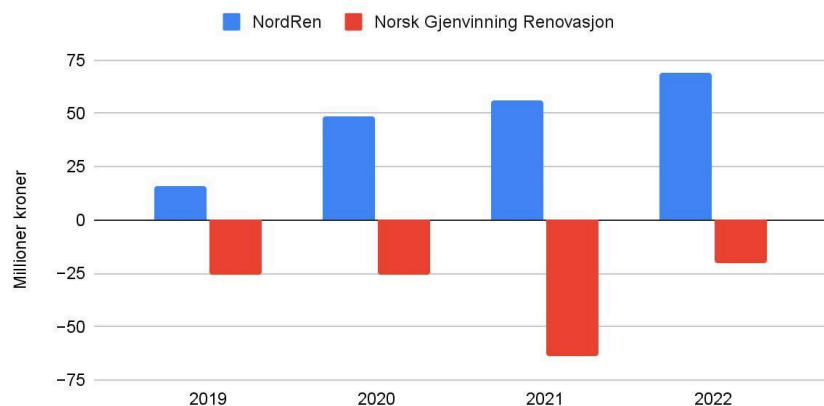
Siden konkursene i 2017 har NordRen vunnet de fleste konkurransene de har deltatt på. Omsetningen har økt fra 73 millioner kroner i 2017 til 439 millioner kroner i 2021. For Norsk Gjenvinning Renovasjon har omsetningen vært relativt stabil i samme periode, men faller de seneste årene. Med den sterke kostnadsutviklingen de seneste årene betyr det at aktivitetsveksten er noe lavere enn tallene viser, mens det for Norsk Gjenvinning Renovasjon har vært sterkere aktivitetsnedgang. Det er grunn til å anta at omsetningen til Norsk Gjenvinning vil fortsette å falle de neste årene da de har kontrakter under avvikling. Som det fremgår av figuren under har Nordren hatt svært gode resultater de siste årene, mens Norsk Gjenvinning Renovasjon har hatt store underskudd.

Driftsinntekter NordRen og Norsk Gjenvinning Renovasjon 2019-2022

Figur 4: Driftsresultat for NordRen og Norsk Gjenvinning Renovasjon 2019-2022

Resultat før skatt for Nordren og Norsk Gjenvinning Renovasjon 2019-2022

Figur 5: Resultat før skatt for NordRen og Norsk Gjenvinning Renovasjon 2019-2022

Vi har så langt sett få eksempler på at det kommer flere deltakere på banen på anbudsmarkedet. Et av de få eksemplene på en nykommer er Gretland Reno AS i Sarpsborg som har vunnet kontrakt på innsamling av husholdningsavfall i Rakkestad, samt innsamling av juletrær i Oslo. Gretland Reno as har en uttalt ambisjon om å delta på anbud for innsamling av husholdningsavfall, også langt utenfor sitt hjemmeområde.

3.2.5. Vurdering av fremtidig konkurranse ved anbud

Det er nå et lavt antall konkurranser på markedet for innsamling av husholdningsavfall. Anbudsmarkedet ser ut til å fortsatt være fallende. Det er flere kommuner som avslutter anbud, og tar over drift i egenregi. Norwaste kjenner til at flere kommuner som benytter anbud i dag vurderer overgang til egenregi. Movar (Mosse-regionen) har gått over til egenregi. Movar forsøkte å danne et nytt stort interkommunalt selskap som skulle drive innsamling av husholdningsavfall i mange Østfold-kommuner, men initiativet førte ikke frem. De fleste valgte å fortsette med anbud. Sarpsborg hadde en utredning der de vurderte å slutte med anbud, og vurderte også et samarbeid med Fredrikstad kommune som "alltid" har drevet egenregi på sin innsamling av husholdningsavfall. Sarpsborg valgte likevel å fortsette med anbud, bl.a. begrunnet med redsel for økte kostnader. Også Indre Østfold kommune, og Follo Ren fortsetter også med anbud etter prosesser der begge alternativene er vurdert. På den annen side besluttet Renovasjonsselskapet for Drammensregionen (RfD) 14. juni 2023, at de vil avslutte anbud, og gå over til egenregi fra 2026. RfD IKS er den største gjenværende anbudskontrakten for innsamling av husholdningsavfall, med Drammen og 4 nabokommuner. Det er 171 000 innbyggere i området.

Selv om bildet viser noe ulike resultat etter vurdering av driftsform, er tendensen likevel klar. Det blir færre anbud på innsamling av husholdningsavfall de nærmeste årene. Når markedet blir mindre blir det også mindre attraktivt for private bedrifter. På kort og mellomlang sikt er det grunn til å anta at det vil være få tilbydere på de få anbudene som legges ut. Dette blir en selvforsterkende effekt fordi risikoen for svak konkurranse skremmer kommuner fra å legge tjenesten ut på anbud.

På lengre sikt kan anbudsmarkedet ta seg opp igjen. Dels fordi noen ikke har hatt like vellykket overgang til egenregi som RIR IKS. Beslutninger om anbud eller egenregi er ofte basert på politikernes ståsted i kommunene. I dag er det for få og spredte anbud til at det er tilstrekkelig attraktivt for nye private bedrifter å satse. Særlig de større bedriftene vil ha mulighet til å vinne flere innsamlingskontrakter for å fordele kostnader. For at markedet for innsamling av husholdningsavfall igjen skal bli attraktivt for private bedrifter må antall anbudskonkurranser økes. Dersom f.eks. Oslo kommune i fremtiden skulle velge å legge ut hele eller deler av kommunen ut på anbud kan det bli en "game changer".

Det kan være interessant å se til Sverige. Frem til konkursene i Norge i 2017 var fordelingen mellom egenregi og anbud i de to landene relativt lik. Det var også ganske lik konkurranse på anbud for innsamling av husholdningsavfall i de to land. I Sverige gikk ikke RenoNorden AB konkurs, slik søsterselskapet i Norge gjorde, men ble kjøpt opp av et annet selskap. Det var heller ikke andre konkurser i bransjen. Anbudsvolumet har gått noe ned også i Sverige, men fortsatt får de aller fleste innbyggerne hentet sitt avfall etter anbud. I Sverige er det fortsatt stor konkurranse om oppdragene. Antall deltakere på konkurransene er på omtrent samme nivå som for ti år siden, eller høyere. Det er grunn til å tro at mange kommuner i Sverige, og også i Norge, har et ønske om å ha reelle muligheter til å velge mellom anbud eller egenregi. Det kan bety at det på lengre sikt kan bli et annet forhold mellom driftsmåter også i Norge. På kort sikt har denne valgmuligheten blitt betydelig redusert i Norge.

3.3. Fordeler og ulemper ved anbud og egenregi

3.3.1. Økonomi

En fordel ved anbud er at det teoretisk sett vil gi en riktig prising av tjenesten. Det forutsetter at det er tilstrekkelig konkurranse. Det kan være tilstrekkelig at deltakere i en konkurranse *tror* at de vil møte sterke konkurrenter. Dersom det er svak eller ingen konkurranse, kan deltakeren(e) bli fristet til å prise tjenesten høyt. En høy pris på innsamling av husholdningsavfall vil øke renovasjonsgebyret for innbyggerne. Ved anbud er en stor del av økonomisk risiko flyttet fra kommunen til renovasjonsfirma. De store investeringene i kjøretøy er det innsamlingsfirmaet som tar. Et privat firma vil beregne et overskudd på virksomheten. Kravet til avkastning eller overskudd vil variere mellom bedriftene. Man kan si at anbudsprosesser er "benchmarking" for private innsamlingsbedrifter.

Ved bruk av egenregi beregnes ikke overskudd. Tjenesten skal i prinsippet drives til selvkost. Det gir i utgangspunktet en fordel for dette alternativet sammenlignet med anbud. Kommunen(e) slipper å betale eventuelt overskudd til de private renovatørene. På den annen side finnes tilfeller der kommunene benytter en privat innsamlingsbedrift som har høyere kostnader enn inntekter, altså går med underskudd. Det kan være som følge av feilkalkulert anbudspris, eller rett og slett dårlig drift. Dersom innsamlingsbedriften ikke går konkurs, nyter kommunen(e) godt av en billigere tjeneste. Som et eksempel sparte RIR betydelige kostnader i siste kontraktsperiode med RenoNorden. Selskapet hadde feilkalkulert og drev en for billig tjeneste. Vi kan si at det i denne perioden var en pengeoverføring fra RenoNordens aksjonærer til innbyggerne i RIR.

På den annen side kan det ved egendrift være tilsvarende situasjon, nemlig at det blir driftet dårlig, gjort for store, eller feil, investeringer. Når man mangler effektiv benchmarking, slik anbudsprosesser er, kan en slik situasjon vare i lang tid, og forverres. Det kan derfor være tilfeller der kostnader ved egenregi er unødvendig

høye, også uten at ledelse eller eiere er klar over det. Norwaste gjennomførte i 2022 en ekstern evaluering av renovasjonsdriften i RIR Transport på vegne av RIR. Resultatet av denne evalueringen var at RIR Transport har en svært kostnadseffektiv innsamling. Norwaste skriver i sin oppsummering:

“Som denne rapporten viser er vår vurdering at RIR er blant de bedre kommunale virksomheter til å drive husholdningsrenovasjon. Driftsmessig ser vi at dagens ressurser (biler og mannskap) brukes optimalt. Dagens ruteoppsett fungerer fint og fordeler ressursene bra. Vi mener endog at produksjonen i dag er noe for høy i et langsiktig perspektiv, særlig i landlige områder. Vi anbefaler derfor at innen 2024 går til innkjøp av en ny bil og øker bemanningen med to renovatører.”

En utbredt oppfatning er at de største innsamlingsbedriftene oppnår betydelig lavere innkjøpspriser ved kjøp av renovasjonskjøretøy. Det er grunn til å anta at denne eventuelle forskjellen er lavere enn mange tror. På noen andre innkjøpsområder kan forskjellen være større, f.eks. drivstoff eller arbeidstøy. Ved store kapitalinvesteringer, som renovasjonskjøretøy, er det grunn til å anta at kommunene har lavere finanskostnader enn private bedrifter. Det er rimelig grunn til å anta at differansen i finansieringsbetingelsene er større enn en eventuell differanse i pris på selve investeringen (i kjøretøy) over en avskrivningsperiode.

3.3.2. Fleksibilitet

Dersom man velger anbud vil kontraktstiden ofte være lengre enn på mange andre innkjøp fordi det kreves særlig store investeringer. Tradisjonelt har det i Norge vært krav om nye eller nyere biler ved oppstart av kontrakt etter anbud. Det har ført til at normal fast kontraktstid ved anbud har vært 5 år, med variasjon i området 4-7 år. I tillegg har Oppdragsgiver (kommune/IKS) hatt ensidig opsjon på 1-3 års forlengelse. Utløsning av opsjoner har vært det vanlige i anslagsvis minst 80% av kontraktene. Dersom opsjon ikke har blitt utløst har det normalt skyldes behov for vesentlige endringer som har skapt behov for nytt anbud eller at innsamlingsbedriften har hatt vesentlige mangler ved utførelsen.

Det kan antas at renovasjonsanbud med kortere fast kontraktstid enn 5 år vil redusere konkurransen, fordi avviket til normal avskrivningstid på investeringer blir for stort.

I utgangspunktet gir egenregi større muligheter for å kunne gjøre endringer når man bestemmer. Ved anbud skjer det ved mange års mellomrom, knyttet til anbudsprosesser. Det er også muligheter for å gjøre endringer i en anbudskontraksperiode, dersom man har tatt høyde for det i anbudsgrunnlaget. Det normale er at det i anbudsgrunnlaget blir beskrevet, og også krevd priset, konkrete opsjoner for endring som kommunen(e) vurderer å gjøre i kontraksperioden. Det er også mulig å legge inn mekanismer for hvordan endringer skal skje i en kontraksperiode, uten at type endring er nøyaktig beskrevet. Det må da beskrives en ansvars- og

oppgavedeling mellom Oppdragsgiver og renovatør, hvem som skal stå for kostnadene, og hvordan (ved investeringer) det skal gjøres opp ved kontraktsslutt.

Et eksempel kan være at RIR ønsker å endre innsamlingsfrekvens for restavfall for å oppnå bedre materialgjenvinningsgrad og lavere kostnader. Ved egenregi kan RIR innføre det når de må ønske. Dersom det er anbud kan det være mer krevende dersom det ikke er tatt høyde for det i siste anbudsgrunnlag og kontrakt.

Det interkommunale renovasjonsselskapet Vesar i Vestfold gjennomfører for tiden endring av hentefrekvens for restavfall under kontrakt med privat innsamlingsbedrift. Vesar hadde beskrevet dette som en opsjon i sitt anbudsgrunnlag, og lagt det inn i kontrakten. Det har vært vanligere å legge inn mekanismer for ulike endringer i kontraktperioden i andre land. Norge har tradisjonelt vært dårlige til å utnytte handlingsrommet som foreligger ved offentlige anskaffelser av innsamlingsstjenester for husholdningsavfall

3.3.3. Gevinst ved endringer eller forbedringer

Ofte gjør kommunen/IKS, med egne ressurser, arbeid som har betydning for effektiviteten for innsamlingen av husholdningsavfall. Det kan være at kommunens ansatte jobber for å redusere antall farlige/vanskelig kjørbare veier på innsamlingsrutene. Eller øke innsatsen for å finne samle-løsninger for beholdere.

Slike endringer kan føre til økt effektivitet (og sikkerhet) under selve innsamlingen. Dersom kommunen driver i egenregi vil man umiddelbart kunne få gevinst av egen innsats. Dersom det er en privat innsamlingsbedrift som driver innsamlingen etter anbud, kan denne innhente gevinsten av kommunens innsats.

Det kan også være endringer som skjer uten at kommunen selv er spesielt aktiv. Det kan f.eks. være at byggherrer beslutter å etablere nedgravde samleløsninger i nye boligområder. Slike løsninger kan øke effektiviteten på innsamlingen, og kanskje gi økonomisk gevinst i form av sparte kostnader ved innsamlingen av husholdningsavfallet. Da innføringen av nedgravde samlesystemer virkelig skjød fart for 10-15 år siden var det mange kommuner som ikke forutså denne utviklingen på samme måte som profesjonelle innsamlingsbedrifter. Noen innsamlingsbedrifter la inn en svært høy enhetspris på denne delen av innsamlingen, uten at det ga særlig utslag på konkurranseprisen. Det førte til at innsamlingsbedriftens inntjening gjennom kontraktperioden økte til dels kraftig. Dersom det samme skjer under egenregi vil kommunen/IKS selv sitte med besparelser, som igjen under selvkost regimet, kan komme innbyggerne til gode. Et alternativ ved anbud er å prise inn kommende forbedringer på en måte som gjør at begge parter får vinning av dem.

3.3.4. Kommunikasjon

Det blir ofte lagt vekt på, som et argument for valg av egenregi, at kommunikasjonen mellom avfallsselskapet (her RIR) og abonnentene blir bedre enn der en privat bedrift driver innsamlingen.

I RIR-området er det fire kommuner som driftes av RIR selv, og en kommune (Rauma) som driftes av en privat renovatør. For abonnenten har det neppe noen stor betydning om de har fått utført avfallstømmingen ved egenregi eller privat innsamlingsbedrift. Abonnentens henvendelser går uansett til RIRs kundesenter, som igjen formidler eventuell beskjed til driftsledelse enten hos JO Moen Miljø AS eller RIR Transport. Disse sørger igjen for å lukke eventuelle avvik. Det er neppe grunn til å tro at det for abonnenten oppleves forskjellig. Det viktigste for abonnenten, kan man anta, er at man får tømt avfallet eller kanskje byttet en ødelagt beholder.

Det er videre grunn til å anta at det relativt sjeldent er kontakt mellom den utøvende renovasjonsarbeideren/sjåføren og abonnenten. Innsamlingen av husholdningsavfallet skjer normalt i vanlig arbeidstid da mange er på jobb.

Det kan tenkes at kommunen/IKS ønsker å styrke kundekontakten. At renovasjonsarbeideren skal kunne gi mer utfyllende informasjon eller veiledning til abonnent om f.eks kildesortering. Da vil det kunne være en styrke at RIR selv sørger for opplæring og setter en tjenestestandard, fremfor å legge det inn i en kontrakt etter anbud. Et slikt valg vil sannsynligvis kunne ha en betydelig kostnads side samtidig som tilbudet kun vil nå ut til en relativt lav andel av abonnentene.

Gode rutiner og godt samarbeid mellom kommune/IKS og renovasjonsarbeiderne på bilene vil normalt gi gode løsninger som gjør at abonnenten ikke merker hvem som henter avfallet. Dersom kommunen selv har både kundesenter og innsamling i samme organisasjon kan man bygge en godt samhandlet organisasjon med god kultur over tid. Det er vanskeligere dersom det kommer ny innsamlingsbedrift ved neste anbud. Ved egenregi kan kommunen/IKS selv prioritere opplæring i tjenesteutøvelse og kundebehandling, og er ikke avhengig av den til enhver tid valgte private bedriftens prioriteringer.

3.3.5. Risiko

Innsamling av husholdningsavfall er en særlig krevende tjeneste. Det forventes at tjenesten leveres på fastsatt tid uavhengig av ytre faktorer, som f.eks. vær, føreforhold, motorhavarier eller pandemier. Det bør ikke sammenlignes med for eksempel drift av miljøstasjoner. Her kan man i langt større grad omprioritere oppgaver ved oppståtte hendelser som for eksempel sykefravær og snøfall. Av viktige omstendigheter som kan skape utfordringer for tjenesten er bl.a.:

- Sykefravær
- Tekniske problemer med kjøretøy eller påbygg
- Vær- og føreforhold
- Stengte veier
- Ledelse
- Ukulturer (ofte knyttet til dårlig ledelse)

Man kan jobbe målrettet med mange av disse forholdene for å redusere risiko. God driftsledelse er avgjørende. Det samme er en positiv og løsningsorientert kultur blant renovatørene. Gode rutiner for vedlikehold av biler og påbygg, samt tiltak for å forhindre skader på renovatørene er også viktig. Det er også viktig å påpeke at den enkelte kommunes renovasjonsforskrifter kan påvirke risiko for renovatører og kjøretøy. Dersom det forventes at avfall skal hentes på dårlige (smale, bratte) veier uten gode snumuligheter øker risikoen for ulykker med personell og skader på kjøretøy. Det samme gjelder aksept for lang henteavstand for beholdere. Disse forholdene er man utsatt for enten man driver i egenregi eller overlater til ekstern innsamlingsbedrift.

Dersom man velger å benytte tilbud for innsamling av husholdningsavfall har kommunen redusert egen økonomisk risiko. Prisen er den samme selv om innsamlingsbedriften har feilkalkulert eller drifter kontrakten dårlig. Med lange kontrakter for innsamling av husholdningsavfall er det en risiko for kommunen dersom innsamlingsbedriften driver med underskudd over tid, og ikke har evne til å bære det. Konkursene i RenoNorden og Veireno var et resultat av manglende lønnsomhet på en rekke kontrakter. Til slutt var den eneste løsningen å gå konkurs. Norsk Gjenvinning Renovasjon har, som vist i figur 2 og 3, gått med til dels store underskudd over flere år, men går neppe i konkurs da andre deler av konsernet dekker det. En liten innsamlingsbedrift kan gå konkurs ved kun en feilkalkulert kontrakt.

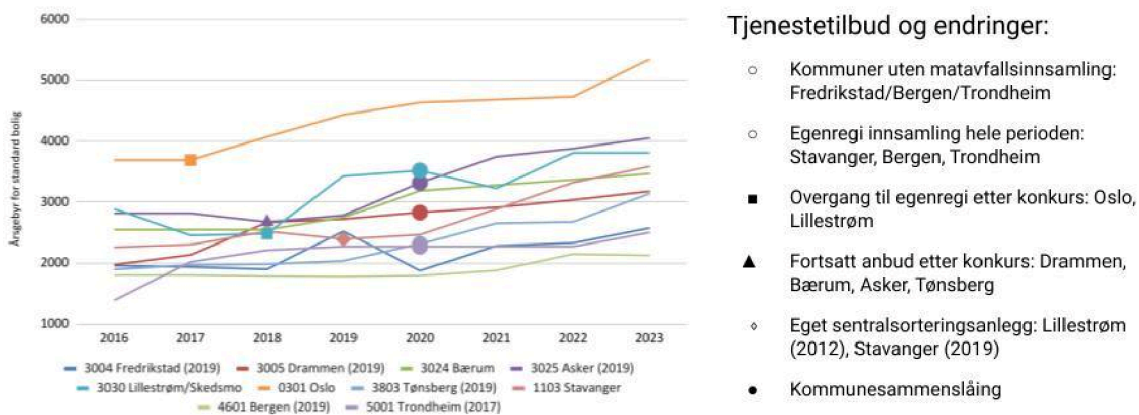
De store konkursene i 2017 gjorde at svært mange kommuner/IKS, nær sagt over natta, måtte ta over selv eller få andre private til å ta over. Det gikk stort sett bra, selv om kostnadene mange steder ble høyere, i alle fall for en periode. For å være forberedt ved en eventuell konkurs kan det lages en beredskapsplan, og det bør være avtalt at kommunen selv kan ta over materiell.

Drift i kommunenes egenregi er ikke risikofritt, selv om man ikke går konkurs. Dersom man gjør feilinvesteringer, har dårlig driftsledelse eller dårlig arbeidskultur kan kostnadene bli høye. Det kan føre til unødig høye renovasjonsgebyr for innbyggerne.

I figuren under er utvikling av standard renovasjonsgebyr i de ti største kommunene i Norge sammenstilt, med data fra SSB. I tillegg til standard renovasjonsgebyr er også vesentlige hendelser med betydning for renovasjonsgebyret markert. Det viser en generell kostnadsøkning, med store forskjeller mellom kommunene.

Kostnadsendringer ved innsamling vil uansett gjelde for både anbudsalternativet og egenregialternativet. Det er grunn til å anta at kostnadene ved et eventuelt neste anbud kan påvirkes av både den generelle kostnadsutviklingen (investeringer, lønn mv), men også ved lav deltakelse i anbudskonkurransen. Dagens kostnadsnivå i RIR Transport as egenregi er kjent, mens en arbeidssituasjon gir usikkerhet rundt kostnader.

Renovasjonsgebyrer i 10 store kommuner

Figur 6: Renovasjonsgebyrer i 10 store kommuner

3.3.6. Utvikling og innovasjon

Ved valg av anbud har det ofte vært større strukturendringer ved oppstart av nytt anbud. Det har skjedd ved at Oppdragsgiver (kommune/IKS) har stilt krav i anbudet. Et typisk systemskifte er at alle kjøretøy, ved oppstart av ny kontrakt, skal være nye eller ha spesielle drivlinjer (biogass eller el). Generelt har det nok vært mer innovasjon i de kommunene som har hatt anbud enn de som har hatt egenregi, i alle fall frem til konkursene for noen år siden. Oslo fikk en meget stor kjøretøyflåte med biogass etter anbud allerede i 2009. De to første innsamlingskjøretøyene for husholdningsavfall med elektrisk drivlinje kom i hhv Sarpsborg og Kristiansand etter anbud. Man kan si at større endringer ofte har kommet ved oppstart av ny anbudskontrakt.

Der det er egedrift ser vi sjelden større systemløft på samme måte. Her skjer gjerne endringer over lengre tid. Teoretisk er det større muligheter til å gjøre endringer ved egenregi når man måtte bestemme. Når det likevel ikke skjer kan nok det være fordi det kan innebære store økonomiske løft, som man ønsker å fordele over tid. Det kan kanskje også oppleves vanskeligere å argumentere for store kostnadsøkninger overfor innbyggerne

når man har egenregi. Det kan være at det er lettere ved anbud, ved at man kan si at man har fått en markedspris etter konkurranse.

Det kan være at anbudsprosesser som skal bestemme innsamlingsdriften over mange år presser kommunene til å tenke langsiktig strategisk før selve anbudet. Det kan være at kommuner/IKS som driver i egenregi har en for kort planleggingshorisont. RIR bør vurdere om de skal lage en langtidsplan for innsamlingen av husholdningsavfallet dersom de fortsetter i egenregi. Det bør kanskje diskuteres hvordan man bedre kan utnytte den muligheten man har til å gjennomføre endringer ved egenregi. Som vi har beskrevet bør det være lettere å være utviklingsorienterte og innovative ved egenregi. Når det likevel ikke skjer så kan det være fordi det ikke arbeides godt nok med strategisk langtidsplanlegging.

3.3.7. Kvalitet på tjeneste og kundetilfredshet

RIR gjennomfører jevnlig kundetilfredshetsundersøkelser. Undersøkelsene gjennomføres av Norfakta på oppdrag fra Energidata, som igjen utfører benchmarking på vegne av Avfall Norge³. Den siste undersøkelsen ble gjennomført våren 2020, og det er planlagt ny i 2024. På den siste undersøkelsen deltok 26 interkommunale selskaper og kommuner.

I Norfaktas rapport for RIR heter det i oppsummeringen:

RIR oppnår også denne gang meget gode resultater når det gjelder både ureflektert og reflektert total tilfredshet (henholdsvis 83/81 poeng). Dette er over gjennomsnittet Sammenliknet med tilsvarende undersøkelser Norfakta har gjennomført det siste året....

....Kundene er meget tilfredse med oppsamlingssystemet for daglig avfall....

....Kundene er meget fornøyde når det gjelder henting av det daglige avfallet

Norwaste er ikke kjent med hvordan resultatene av undersøkelsen i 2020 er fulgt opp. Det er verdt å merke seg at innbyggerne i Rauma kommune gjennomgående er mindre tilfredse enn innbyggerne i de andre RIR-kommunene. Det gjelder lavere tilfredshet ved daglig henting av avfall, oppsamlingssystemet og respons. De er også markant mindre fornøyd med priser for tjenestene enn de andre RIR-kommunene. Det må bemerkes at tidspunktet for undersøkelsen var nært tidspunkt for overgang til RIR. Det bør være interessant å følge resultatene fra kommende brukertilfredshetsundersøkelse senere i 2024. Og ikke minst sette inn tiltak der det er naturlig.

³ [Rapport fra Norfakta Markedsanalyse AS, RBM20/SeSammen RIR](#)

3.3.8. Operasjonell drift og forvaltning

Innsamling av husholdningsavfall er, som vi har nevnt tidligere, en relativt krevende form for drift. Tjenestene forventes å leveres daglig uavhengig av vær, føre og andre driftsproblemer. Det gjennomføres svært mange enkelttjenester eller "transaksjoner" hver dag.

De store renovasjonsbedriftene er nisjevirksomheter som har spesialisert seg på innsamling av husholdningsavfall etter anbud. De kan bygge opp en stor erfaringsbase fra mange renovasjonskontrakter i Norge og utlandet. De har høy kompetanse på bl.a. sammensetning av riktig bilpark og beregning av riktig produksjon. De har erfaring med de fleste varianter av kildesorteringsløsninger, ulike biltyper, og ikke minst erfaring med ulike driftsområder hva gjelder snø, is o.l. Det er også en fordel at de større aktørene kan omdisponere kjøretøy og driftsledelse fra andre kontrakter, særlig om de har nærliggende kontrakter. Mindre private innsamlingsbedrifter kan på den annen side bli svært dyktige i sitt lokale område.

Generelt kan vi si at private bedrifter er best rigget for operasjonell drift. Det er kjerneområdet for private virksomheter. Private innsamlingsvirksomheter styres etter økonomiske prinsipper innenfor rammene som en kontrakten setter. I tillegg er særlig de større private virksomhetene styrt av interne compliance-krav, omdømme trussel, sertifiseringskrav (f.eks. ISO-standarder) som revideres av eksterne kontrollorganer, og av forpliktelser i lønnsstammer. Offentlige virksomheter er generelt best rigget for forvaltning. Styringsmekanismene er ofte mer kompliserte i offentlige virksomheter.

Lett forenklet kan vi si at offentlige virksomheter er regelstyrt, mens private virksomheter er mål og resultatstyrte. Denne forskjellen har sannsynligvis blitt mindre med årene. Offentlig eide virksomheter har i større grad fått tydelige økonomiske mål og resultatkrav. Private virksomheter legger i større grad vekt på å ha gode interne regler og instruksjoner. Forventningen til eierne (kommuner og aksjonærer) er stort sett de samme i offentlig og privat sektor, nemlig at innsamlingstjenesten skal utføres med tilfredsstillende kvalitet til en riktig kostnad.

3.3.9. Lønn og pensjon

Etter konkursene i 2017 ble det hevdet at renovatører i private virksomheter hadde høyere lønn enn kommunene kunne tilby. På den annen side var det bedre pensjonsordninger i offentlig sektor. I årene etter har det vært en betydelig lønnsøkning for renovatører, og mest for de som er ansatt i kommunene. De største innsamlingsbedriftene er omfattet av overenskomst mellom NHO (event. Maskinentreprenøres Forbund) og Norsk Transportarbeiderforbund. Kommunene/IKS benytter overenskomst mellom

Samfunnsbedriftene på arbeidsgiversiden og Fellesforbundet på arbeidstakersiden. Det er grunn til å anta at også mindre innsamlingsbedrifter enten er innenfor eller sørger for å være innenfor rammene av lønnsoverenskomst.

Samfunnsøkonomisk analyse har på oppdrag for Fagforbundet utarbeidet rapporten "Rekommunaliserte renovasjonstjenester" - rapport 24-2023⁴. Her heter det bl.a.

"Vår kartlegging viser at avtalt månedslønn både i gjennomsnitt og på medianen er høyere i offentlig sektor enn i privat sektor. Det er mye større forskjell på medianen og gjennomsnittet i privat sektor enn i offentlig sektor, noe som tyder på at det er mer sammenpresset lønnsstruktur i offentlig sektor. Videre tyder lønnsstatistikken på at andelen av lønnstakere som jobber overtid er større i offentlig sektor, men at det er en viss andel som jobber svært mye overtid i privat sektor."

Norwaste har samme oppfatning av utviklingen de siste årene. Overenskomstene i privat sektor vil i større grad behandles som minstelønnsoverenskomst. I privat sektor er det også en mer "markedsbasert" avlønning gjennom lokale avtaler. Det har nok ført til større geografiske lønnsforskjeller over landet i private enn offentlige virksomheter.

Samfunnsøkonomisk analyse mener også det er forskjeller i pensjon mellom private virksomheter og offentlige virksomheter:

"Når det gjelder pensjon er det all grunn til å tro at vilkårene er bedre i offentlig sektor. Kommuneforvaltningen har ytelsespensjon (også kalt offentlig tjenstepensjon)..... I privat sektor er det grunn til å tro at det er vanlig med innskuddspensjon med en innskuddssats som er under maksimal sats på sju prosent. Dermed vil pensjonsutbetalingen for en ansatt som har vært ansatt i privat sektor gjennom yrkeslivet mest sannsynlig være lavere enn dersom denne personen hadde vært ansatt i offentlig sektor."

Denne forskjellen er velkjent. I privat sektor er ytelsespensjon i praksis avskaffet. Dette er bl.a. begrunnet med fremtidig høy risiko som er vanskelig å beregne. Det er antakelig forskjeller mellom de private renovasjonsbedriftene i hvilken innskuddssats som benyttes.

Det er kjent at det i mange deler av landet har vært krevende å rekruttere renovasjonsarbeidere. Personer med sertifikat for tunge kjøretøy er attraktive også i transport- og anleggssektoren. Generelt har det vært mer krevende å rekruttere renovasjonsarbeidere i byområder. De siste 10 årene har det også vært krevende i en del landdistrikter. På slutten av 2000-tallet ble det startet rekruttering av svært mange renovasjonsarbeidere fra

⁴ [Rapport - Rekomunaliserte renovasjonstjenester](#)

andre land. Det kom renovasjonsarbeidere fra de baltiske land, Polen, Romania og Bulgaria. Dette er også situasjonen i RIR-området. Mange har nå etablert seg i sitt nye hjemland. De siste årene har et bedret arbeidsmarked i hjemlandet kombinert med en svak norsk valuta gjort det mindre attraktivt å jobbe i Norge. Dette kan bety at det vil bli en høyere andel norskfødte renovasjonsarbeidere fremover. Likevel kan det fortsatt bli krevende å rekruttere renovasjonsarbeidere i årene som kommer.

3.3.10. Investeringer

I Rauma er det innsamlingsbedriften, J.O. Moen Miljø as, som har investert i kjøretøy. I resten av RIR-området er det RIR som står for investeringene. Rent generelt er investeringer i innsamlingskjøretøy (chassis og påbygg) svært høye. Prisene for innkjøp har økt relativt sterkt i perioden 2018 til 2023. Det har vært svært lang leveringstid (opp mot 2 år) på nye kjøretøy. Prisene økes ytterligere ved andre drivlinjer, som biogass og særlig elektrisk.

Dagens bilpark i RIR består i hovedsak av eldre kjøretøy (2016-modeller), men også tre fra 2020. Det er ulike oppfatninger om hvilken avskrivningstid som er riktig på slike typer kjøretøy. Det har vært vanlig å beregne syv år, som har vært vanlig kontraktslengde (inkludert opsjoner) på anbud. Noen kommuner/IKS ønsker å ha avskrivningstid på kun fem år.

Generelt må man beregne økte reparasjons- og vedlikeholdskostnader etter ca. 5 år. Spesielle reparasjons- og vedlikeholdsavtaler ("Gullavtaler") med kjøretøy-leverandør varer normalt i 5 år. Norwaste gjennomførte en ekstern gjennomgang av driften i RIR Transport høsten 2022 (Rapport 11-2022), og anbefalte å styrke bilparken med ett kjøretøy. Det ble videre anbefalt å skifte ut hele kjøretøyflåten i RIR Transport i løpet av de neste 2-3 årene.

Det er sannsynlig at innkjøpspris for kjøretøy vil være noenlunde det samme, eller marginalt høyere, dersom RIR kjøper inn kjøretøy selv i forhold til private renovatører etter anbud. Det antas at RIR har gunstigere finansiering enn private renovatører.

Kostnader ved innkjøp av renovasjonskjøretøy har økt kraftig de siste årene. SSB innhenter tall for kostnadselementer knyttet til innsamling av husholdningsavfall. Det gis ut "Kostnadsindeks for vare- og lastebiltransport"⁵. Indeksen tar høyde for alle kostnader (kapitalkostnader, arbeidskraftkostnader, drivstoff, forsikring osv). RIR tok over innsamlingen av husholdningsavfallet i egenregi i september 2017. Hvis vi ser på

⁵ [SSB Kostnadsindeks for vare- og lastebiltransport](#) ⁸
[SSB - KPI](#)

kostnadsindeksen til SSB (for "renovasjonsbil") viser den at kostnadene i gjennomsnitt har økt med ca. 40% fra september 2017 til september 2023. Det er særlig kapitalkostnader (83,9%) og drivstoff (57,7%) som drar opp. Økningen i kapitalkostnader skyldes en kombinasjon av stor prisøkning på tyngre kjøretøy generelt, samt svak norsk valuta kombinert med høyere renter. Arbeidskraftskostnadene har til sammenligning økt med kun 18,6% i samme periode. Kostnadsutviklingen generelt (konsumprisindeksen⁸) viser en økning på 22,7% i samme periode.

Den tildels kraftige økningen i kostnader innen tungbiltransport gjør at det kan være vanskelig å sammenligne priser over tid. Da Norwaste hadde gjennomgang av RIR Transport og sammenlignet med antatt anbudspriser ble det innhentet priser på et gitt tidspunkt for å sikre sammenligningsgrunnlaget.

4. Erfaring med anbud og egenregi

4.1. Erfaringer fra RIR (eks Rauma)

RIR gjennomførte sitt siste anbud i hovedområdet sent i 2015. Det deltok 5 deltakere, hvorav 4 var større spesialiserte innsamlingsbedrifter. Øverland Transport og Renovasjon as i Molde var eneste lokale/regionale deltaker.

RenoNorden ga svært lav anbudspris sammenlignet med øvrige deltakere. Nummer 2 i konkurransen (NordRen) hadde 42% høyere pris enn RenoNorden. Den eneste lokale deltaker, Øverland, hadde 96% høyere pris enn laveste tilbyder.

Det er senere kjent at RenoNorden hadde regnet for lav pris, og gikk konkurs. En annen av deltakerne har senere også gått konkurs. Hvis man forenkler erfaringene fra denne konkurransen så er kanskje prisene til NordRen betegnes som "riktige". Da ville tjenesten kostet RIR nær 3,5 mill kr. mer pr. år. Dersom det kun var den lokale tilbyderen som deltok ville tjenesten kostet nesten dobbelt av hva RenoNorden krevde, og 6,7 millioner kroner mer pr år enn med NordRen. Det var stor konkurranse, og relativt stor spredning i pris mellom deltakerne.

Som kjent gikk RenoNorden konkurs etter sine mange feilkalkuleringer. RIR Transport driver nå innsamlingen.

Gjennomgangen som Norwaste gjorde av driften til RIR Transport høsten 2022 viste at driften var konkurransedyktig med en forventet pris ved anbud. Den var svært effektiv, men Norwaste anbefalte noe større ressurser (ett ekstra kjøretøy og to renovatører) for å redusere risiko.

RIR har, etter Norwaste oppfatning, hatt en overgang til egenregi som sannsynligvis har vært vesentlig mer vellykket enn mange andre kommuner. Årsaken er bl.a. at de fikk på plass god operativ ledelse.

4.2. Erfaringer fra Rauma

Rauma kommune har alltid benyttet private firmaer til innsamling av husholdningsavfall. I forbindelse med at Rauma kommune gikk inn i RIR gjorde Rauma kommunestyre et vedtak; *".....og ber derfor om at administrasjonen skal jobbe for at Rauma skal være eget anbudsområde"*

Ved siste anbud i Rauma var det et privat firma som deltok, nemlig JO Moen Miljø AS.

5. Hvordan få deltakere til innsamlingsanbud ?

Dersom man skal velge anbud i RIR i fremtiden vil det være viktig å skape god konkurranse for å sikre tilfredsstillende pris og tjenestekvalitet for innbyggerne.

Det er nasjonale nisjeaktører som har dominert innsamlingsmarkedet for husholdningsavfall i Norge. I dag er det kun to såkalte nasjonale aktører, NordRen og Norsk Gjenvinning Renovasjon. I tillegg er det et mindre selskap i Østfold som har uttalte ambisjoner om å delta på innsamlingsanbud utenfor egen region.

Det er svært få lokale/regionale aktører som har deltatt på anbud, og enda færre som har vunnet. Unntaket er hvis anbudskontrakten er svært liten. Da deltar normalt ikke de større aktørene, og det åpner seg mulighet for mindre, lokale aktører.

Siste anbud i hhv Rauma kommune og RIR illustrerer dette godt. I Rauma deltok ingen av de større spesialiserte renovasjonsselskapene. På anbudet i det øvrige RIR-området var det fire nasjonale aktører, og en lokal/regional aktør. Den lokale aktøren hadde priser som var betydelig høyere enn prisene til de større aktørene. Det kan være, som i Rauma, at politikerne ønsker at lokale aktører skal drive innsamling av husholdningsavfall. Det kan være begrunnet med at lokale virksomheter dermed kan få flere ben å stå på. Dersom man ønsker å få større deltakelse fra lokale/regionale virksomheter bør det jobbes målrettet med det i god tid før kommende anbud. Det kan f.eks. gjøres ved å arrangere dialogkonferanser for interesserte

lokale/regonale virksomheter. RIR kan gi informasjon til interesserte bedrifter om kommende anbud, og hvilke krav som vil gjelde. RIR kan også få nyttig tilbakemelding fra de interesserte om hva som må på plass for at de skal kunne delta. Slike konferanser kan følges opp med en-til-en samtale mellom RIR og interesserte aktører. For å få nye aktører må oppdragsgiver kanskje senke kravene til erfaring med lignende tjenester. Lokale og store nasjonale renovasjonsbedrifter kan ha noe ulikt syn på hva som gjør anbud attraktivt. Vi går under gjennom noen forhold:

Størrelse på kontrakt

En stor kontrakt som krever mange biler og mannskap vil normalt være særlig attraktivt for de større renovasjonsbedriftene. Det gjør det mulig å bygge opp en god administrasjon selv om kontrakten ligger langt unna hovedkontoret. Mange mindre og lokale bedrifter vil gjerne at anbudet omfatter en midre del. Det kan være at et lokalt firma har annen aktivitet, og ønsker noe tillegg. Et eksempel er fra Telemark der det interkommunale selskapet IRMAT la opp til en deling av et relativt lite område i to kontrakter. Det var to lokale virksomheter som vant hver sin kontrakt. Da nabokommunen, Kongsberg, ble lagt ut på anbud, var det ingen av disse mindre virksomhetene som deltok.

Dersom RIR-området ble lagt ut på anbud vil det kunne betegnes som en middels stor kontrakt.

Lengde på kontrakt

Innsamling av husholdningsavfall krever store investeringer i kjøretøy. Normal avskrivningstid eller leieperiode ved leasingkontrakt på slike kjøretøy er 6-8 år. Med korte kontrakter menes varighet som er kortere enn normal avskrivningstid/leasingperiode for kjøretøy. Det kan oppfattes som uønsket risiko for aktørene. Både små og store virksomheter antas å være interessert i kontraktslengde som harmoniserer med avskrivningstid for kjøretøy. De større aktørene deltar normalt ikke på kortvarige kontrakter, i alle fall ikke om de ikke allerede er lokalisert i nærområdet. Ofte vil de også oppfatte at dette er et grep kommunen/IKS gjør for å favorisere en lokal deltaker.

Andre kontrakter i nærheten

For de større renovasjonsbedriftene vil det gi økt attraktivitet å delta på anbud, dersom nabo-kommuner/IKS også har valgt anbud. Det gir mulighet for å vinne flere tilgrensende kontrakter som gir større fleksibilitet ved at man kan ha tilgang på reserve kjøretøy og personell i nærheten dersom det oppstår spesielle situasjoner.

Befolkningsutvikling

De større renovasjonsbedriftene vil sjekke befolkningsfremskrivningene i nye anbudsområder. Dersom det er forventet flat utvikling, eller endog nedgang i folketall utover i en kontraktsperiode vil interessen for å delta

falle. Dersom det forventes befolkningsvekst øker interessen. Da vil ofte de større renovasjonsbedriftene legge opp til at de kan øke inntektene med samme ressurser gjennom perioden gjennom effektivitetsforbedringer.

Krav i anbudsgrunnlaget

Dersom det stilles mange og strenge krav i anbudsgrunnlaget, eller det legges opp til helt nye løsninger vil det normalt være mest attraktivt for store virksomheter. De større virksomhetene har en betydelig erfaringsbase, og det som blir nytt i RIR, vil de ofte ha erfaring med andre steder. For mindre lokale renovatører kan komplekse kontrakter oppfattes som krevende, og kanskje også skremmende.

6. Samarbeid ved egenregi

RIR Transport har i liten grad noe formelt samarbeid med andre kommuner/IKS når det gjelder innsamling. De har antakelig sterkere faglige innsamlingsressurser enn mange andre kommuner/IKS innenfor fagområdet. To av de administrative ressursene i RIR Transport har erfaring fra lignende posisjoner i ulike private renovasjonsvirksomheter.

RIR er aktivt deltaker i Samfunnsbedriftenes Egenreginettverk. Dette nettverket har eksistert siden 2018, og har som formål å gi kommuner/IKS med egenregi innenfor renovasjon en møteplass for kunnskap, nettverksbygging og erfaringsutveksling. Dette nettverket samler de aller fleste kommuner/IKS som driver egenregi. Det arrangeres digitale og fysiske møter.

RIR Transport kan støtte seg på RIR IKS ressurser innen blant annet økonomi, HR og HMS.

Alle kommuner og IKS som grenser til RIR driver innsamling av husholdningsavfallet i egenregi. I sør har Attvin (tidligere ÅRIM) drevet i egenregi siden konkursen i RenoNorden i 2017. Volda og Ørsta Reinhaldsverk har "alltid" drevet i egenregi. Det samme gjelder Søre Sunnmøre Reinhaldsverk. Kommunene på Nord-Møre har gått inn i ReMidt IKS, som er en sammenslåing av tre IKS med 17 kommuner i Midt-Norge. Det er videre opprettet et eget selskap for innsamling av husholdningsavfall i Midt-Norge, nemlig ReTrans Midt as. Det er eid av ReMidt IKS, Innherred Renovasjon IKS og Midtre Namdal Avfallsselskap IKS. ReTrans Midt står for innsamlingen av husholdningsavfallet i de fleste eierkommunene. .

Det kan vurderes om RIR Transport skal inngå et tettere samarbeid med noen av de andre innsamlingssselskaper i regionen. Et eventuelt samarbeid kan være formelt eller uformelt.

Det er ikke åpenbart at et formelt samarbeid vil være naturlig. RIR Transport henter støttefunksjoner (bl.a. HR, økonomi og HMS) fra morselskapet. RIR Transport driver også kostnadseffektivt og med god kvalitet. Geografisk kan det være utfordrende, men ikke umulig, å samarbeide om reservekapasitet. Et område som åpenbart kan være naturlig å samarbeide om er innovasjon og utvikling, særlig digital utvikling. Det er likevel ikke åpenbart at det blir mest fruktbart å samarbeide med geografisk nærliggende. Det er fullt mulig å samarbeide om utvikling med andre kommuner/IKS som ikke ligger geografisk nært, men som kanskje passer bedre ved at man er på samme utviklingsnivå. Det vurderes uansett som positivt dersom RIR Transport har et tett samarbeid med nærliggende innsamlingselskaper. Graden av eventuell formalisering av samarbeid kan vurderes over tid.

7. Drøftinger

7.1. RIR-områdets egnethet for anbud

Som beskrevet tidligere er RIR-området et ganske typisk norsk innsamlingsområde for husholdningsavfall, geografisk og demografisk. Hvis vi ser bort fra Molde kommune er det relativt spredt bebyggelse med til dels lange kjøreavstander. Sett fra et faglig ståsted vil det sannsynligvis ikke være store forskjeller mellom deltakere i anbud i hvordan de vil legge opp driften. Spredt bebyggelse over lange avstander gir mindre handlingsrom for å presentere driftsløsninger som skiller seg ut positivt enn det er i tett befolkede områder.

SSBs befolkningsfremskrivninger for RIR-kommunene viser en relativt lav vekst de neste årene. Det gjør at det ikke ligger åpenbare gevinster i form av vekst gjennom en kontraktsperiode for private innsamlingsbedrifter.

Størrelsen på RIR-området (uten Rauma) er stor nok til at også de nasjonale, private innsamlingsbedriftene kan være interessert i å delta. En innsamlingskontrakt vil også være stor nok til at det kan etableres en effektiv driftsorganisasjon. På den annen side vil de større innsamlingsbedriftene se det som negativt at det ikke er øvrige anbud i hverken Sunnmøre eller Nordmøre. Vi antar at det ikke vil være avgjørende om Rauma kommune går inn i et felles anbud med resten av RIR. Beliggenheten i forhold til resten av RIR gir ikke store synergier driftsmessig. Likevel vil et felles anbud for alle RIR-kommunene være å foretrekke dersom man ønsker god konkurranse i hele området. Dersom man velger ett anbud for Rauma og ett for resten av RIR kan det tenkes at Rauma kan få noe større konkurranse ved anbud dersom resten av RIR får en ny renovatør. Dersom man ønsker bedre konkurranse i Rauma bør i så fall et anbud her legges ut etter at det er klart hvem som vinner resten av RIR.

Dersom det legges ut anbud i RIR-området kan man anta at vilkårene for virksomhetsoverdragelse er tilstede, jmf Arbeidsmiljølovens kapittel 16⁶. Det betyr at utgangspunktet er at de ansatte i RIR Transport beholder sine lønns- og pensjonsrettigheter ved overgang til vinnende tilbyder. For de større innsamlingssvirksomhetene vil virksomhetsoverdragelse neppe oppfattes å være spesielt negativt. De har ofte allerede noe lokal tilpassing av vilkår for de ansatte. Det kan oppfattes som positivt at man ikke konkurrerer på lønns- og arbeidsvilkår. Lokale virksomheter vil antakelig heller ikke oppfatte virksomhetsoverdragelse som spesielt krevende.

7.2. Erfaringene i dag

Av landets kommuner/IKS som fikk en overgang fra anbud til egenregi, er RIR en av svært få som har fått gjennomført en ekstern analyse av sin drift. Høsten 2022 gjennomførte Norwaste en grundig gjennomgang, og simulerte også økonomiske effekter av eventuell overgang til anbud.

Analysene viste at RIR Transport hadde en svært effektiv innsamling av husholdningsavfallet. Det er grunn til å tro at en av de viktigste årsakene til effektiviteten er at de fra starten fikk med seg ledere med driftserfaring fra ulike private renovasjonsfirmaer. RIR var også et av de få selskapene innen innsamling som ikke direkte ble rammet av konkurser, og fikk noe mer tid til å planlegge overgangen til egenregi. Norwaste antar at RIR Transport as er blant de kommunale selskaper som har mest effektiv drift av sin innsamling av husholdningsavfall. Også fullt på høyde med private innsamlingselskaper etter anbud.

Når det gjelder Rauma så kan man anta at effektiviteten er noe lavere enn i det øvrige RIR-området. Det ble gjennomført en konkurranse uten konkurrenter. Det må kunne antas at kostnadene for innbyggerne i RIR-området kunne blitt noe redusert med reell konkurranse om tjenesten.

7.3. Økonomi

Dagens egenregidrift i RIR-området vurderes å ha høy effektivitet med god tjenestekvalitet. Effektiviteten ble av Norwaste i 2022 endog bedømt som for høy, med for stor risiko ved hendelser. I Norwaste-rapport 11-2022 heter det bl.a.:

“Norwaste vurderer derfor at RIR sitt produksjonsnivå ikke er bærekraftig i et lengre perspektiv”. Og videre “Norwaste har vurdert på nytt hva som kan være bærekraftig produksjonsnivå for RIR. Dette innebærer en økning på 1 bil fra dagen kapasitet og en økning på 2 renovatører.”

RIR Transport har fulgt rådene gitt i denne rapporten. Norwaste mener denne kapasitetsøkningen gjør at RIR fortsatt har god driftseffektivitet, men nå med mindre risiko. I samme rapport ble det gjennomført en analyse

⁶ [AML Kap 16](#)

av driftsøkonomien til RIR Transport. Det ble lagt til grunn de økte ressursene slik Norwaste hadde foreslått. Resultatene av analysen ble at man fikk noe høyere kostnader ("personalkostnader" og "andre kostnader") for egenregi slik at egenregialternativet var ca. 1,37 mill. kr. dyrere pr år enn anbudsalternativet. Private renovasjonsbedrifter vil beregne fortjeneste. Da vi i 2022 la inn overheadkostnader og fortjeneste ble dagens egenregialternativ beregnet til å bli ca. 1,2 mill kr. lavere enn en antatt anbudspris. Det betyr at dagens drift i RIR vurderes å være minst like kostnadseffektiv som en privat innsamlingsaktør ville gitt etter en anbudsprosess.

Det er viktig å bemerke at en tjeneste som innsamling av husholdningsavfall er en krevende tjeneste, og at man må ha tett oppfølging for å avdekke eventuelle negative endringer. Erfaringsmessig kan det bli endring i driftsledelse, utvikling av negative bedriftskulturer eller problemer med biler eller påbygg. Ved egenregi bør man ha tett regnskapsoppfølging som tidlig avdekker negative endringer.

Det som også må tas med i vurderingene er investeringer og annen økonomisk risiko. Når det gjelder investeringer er de i høy grad knyttet til kjøretøyene (bil og påbygg). En utfordring kan være at sammensetning av type kjøretøy er mer eller mindre gunstig, samlet sett. Det kan skje over- eller underfinansiering. Ved anbud kreves det ofte helt nye biler med høy miljøstandard. Det betyr at alle, eller de fleste kjøretøy, er nye ved oppstartstidspunktet. Det kan i en slik situasjon være lettere å optimalisere den totale kjøretøyparken. Ved egenregi blir det ofte supplert med nye kjøretøy over tid. I slike tilfeller bør det være en langsiktig plan slik at man over tid oppnår en mest mulig optimal sammensetning av kjøretøyparken.

Som vi har vært inne på har det vært en betydelig kostnadsøkning de siste årene. Dette gjelder uavhengig av driftsform. Vi antar at RIR har tilgang til gunstig finansiering. Da blir risikoen redusert til evnen til å velge riktig kjøretøy med riktig kapasitet.

7.4. Lønns- og arbeidsforhold

Det blir ofte hevdet at det er bedre lønn- og arbeidsforhold der kommunen driver i egenregi. Når det gjelder lønn kan det tyde på at den har kommet høyere i kommunale renovasjonsvirksomheter enn i de private de siste årene. Som tidligere nevnt er det større lønnsforskjeller i de private virksomhetene. Det kan bety at lønn er tilpasset de lokale markedene de opererer i. Det kan også være mulig at ved relativt like lønninger i de offentlige virksomhetene så kan det være at lønnen kan oppfattes høy i mange landdistrikter, men oppfattes lavere i pressområder.

Som Samfunnsøkonomisk analyse skriver i sin rapport⁷ er det flere som jobber overtid i kommunale renovasjonsvirksomheter enn i de private, men at det er en viss andel som jobber svært mye overtid i private renovasjonsvirksomheter. I denne type virksomhet er det vanskelig å unngå overtid, i alle fall uten andre negative effekter. Særlig vinterstid med plutselige snøfall, eller glatte veier, er det dager som skaper ekstraordinære situasjoner som krever lengre arbeidsdager for noen. Og rent generelt går produksjonen noe ned i vinterhalvåret. Både i private og kommunale innsamlingsvirksomheter benyttes, i noen grad, "gjennomsnittsberegning av arbeidstid", som er avtalt med renovasjonsarbeidernes fagforening. Det er et system der nødvendig merbruk av timer i en periode kan tas ut som avspasering i andre perioder. Normalt ved at merforbruk av timer vinterstid fører til kortere arbeidstid/avspasering på sommerstid. Det er ulik grad av suksess ved denne metoden. Dersom man legger opp til å ha kapasitet til å takle alle ulike situasjoner vil man sannsynligvis ha en svært kostbar innsamlingsstjeneste.

Pensjonsordningen er bedre i kommunale innsamlingsvirksomheter enn i de private. Det er neppe sannsynlig at denne forskjellen blir helt borte før man får en større omlegging av pensjonssystemet i Norge. Det er etter vår oppfatning ikke grunnlag for å hevde at arbeidsforholdene for øvrig er bedre i kommunale innsamlingsvirksomheter enn i de private. Som tidligere vist er det relativt flat lønn i kommunale innsamlingsvirksomheter. Det er grunn til å anta at lønns- og arbeidsforhold er harmonisert med andre deler av kommunen/IKS. Det er tidligere vist at det er større sprik i lønninger i private virksomheter. Det kan komme av at det er de store private innsamlingsvirksomhetene som dominerer her. Disse har en lokal driftsorganisasjon, ofte langt borte fra virksomhetens hovedkontor. Det kan antas at lokal driftsledelse i private innsamlingsvirksomheter har større fullmakter enn i de kommunale både når det gjelder lokale lønnsforhandlinger og velferdstiltak. De kan bl.a. sette inn trivselsfremmende tiltak uten å måtte tilpasse seg andre deler av organisasjonen.

I en kommunal innsamlingsvirksomhet må man ofte tilpasse seg trivselsfremmende tiltak i andre deler av kommunen/IKS, som kan ha andre ønsker eller behov. De mindre, lokale og private virksomheter som driver innsamling av husholdningsavfall (som i J.O. Moen Miljø AS i Rauma kommune) er det vanlig at de også har en annen etablert virksomhet lokalt. J.O. Moen Miljø driver, i tillegg til renovasjon i Rauma, også kommunens miljøstasjon. De har også innsamling av avfall fra næringslivet. Det kan antas at den lokale virksomheten har god fleksibilitet ved at de har annen type avfallsrelatert virksomhet i samme område.

Samfunnsøkonomisk Analyse fant ingen større forskjeller i sykefravær mellom offentlige og private virksomheter. De fant derimot at det var langt flere som tok fagbrev innen avfalls- og gjenvinningsfaget av renovatørene i kommunal enn privat sektor. Det kan ha sammenheng med at de kommunale virksomheter har

⁷ [Rekommunaliserte renovasjonstjenester - rapport](#)

incitamentene for å få flere med fagbrev i dette faget. Det er grunn til å anta at de kommunale innsamlingsvirksomhetene lønnsmessig vektlegger ansiennitet og fagbrev sterkere enn de private. De private innsamlingsvirksomheter vektlegger ventelig personlig egnethet og tjenesteutførelse sterkere.

7.5. HMS og kvalitet

RIR IKS er sertifisert etter standardene ISO 14001(miljøledelse) og ISO 9001(kvalitet). RIR Transport as er så langt ikke sertifisert. J.O. Moen Miljø as i Rauma har samme sertifiseringer. De store renovasjonsvirksomhetene NordRen og Norsk Gjenvinning Renovasjon har, i tillegg til de samme sertifiseringene også ISO 45001 (arbeidsmiljø og sikkerhet). Disse sertifiseringene krever at virksomhetene har utviklet mål, måloppfølging, rutiner og instruksjoner innenfor disse områdene. I tillegg er dette en formalisert sertifisering som også innebærer ekstern revisjon for å sikre at systemet er levende.

For private bedrifter innebærer det en særlig stor omdømmerisiko å miste sertifiseringen. Det må derfor antas at det legges vekt på at systemet er godt kjent og implementert i hele organisasjonen. Vi antar at det ikke er veldig vanlig at mindre lokale bedrifter har formelle sertifiseringer av denne type. Det må derfor oppfattes som positivt at en bedrift av J.O. Moens størrelse har valgt å gå for ISO-sertifisering, noe som gir økt trygghet for god gjennomføring.

Norwaste er av den oppfatning at det ikke er vesentlige forskjeller mellom private og kommunale innsamlingsbedrifter hva angår helse- miljø og sikkerhet. Det kan være at store nisjevirksomheter innen innsamling av husholdningsavfall, som NordRen og Norsk Gjenvinning Renovasjon har bedre utviklede rutiner og instruksjoner tilpasset innsamling av husholdningsavfall enn kommunale og mindre private virksomheter. Dette begrunnes med at de har vært sertifisert i svært lang tid, og har en bredere erfaringsbase innenfor dette spesielle tjenesteområdet. Med et levende sertifiseringssystem vil det komme forbedringer over tid. Ved anbud kan det ikke stilles krav om et spesifikt sertifiseringssystem (som ISO). Det kan på den annen side stilles krav om at virksomhetene dokumenterer at de har et ledelsessystem for miljø, kvalitet og eventuelt arbeidsmiljø.

Ved anbud er det også oppdragsgiverens (f.eks. RIR IKS) ansvar å utforme både kvalifikasjonskrav og tildelingskrav som sikrer at kvaliteten blir som ønsket.

7.6. Politikk og ideologi

Debatten om hvorvidt innsamling av husholdningsavfall skal skje ved anbud eller i egenregi blir ofte politisert. I forbindelse med konkursene i 2016/17 var noen kommunale fagforeninger svært aktive for at politikere skulle velge egenregi.

Det kan være nyttig å minne om at anbudsinstuttet har tjent mange norske kommuner i mange år. Fra 1990-tallet og frem til 2016/17 fikk de fleste av landets innbyggere hentet avfallet av private firmaer etter anbud. Noen av de største bykommunene hadde egenregi. I denne perioden hadde de aller fleste kommuner reelle valgmuligheter for driftsform. Noen av de største norske nisjeaktørene innen innsamling av husholdningsavfall lyktes også svært godt på anbudsmarkedet i Norden.

Fra et faglig ståsted er det neppe grunnlag for å politisere valg av innsamlingsform. Erfaringene viser at innbyggerne oftest er godt fornøyd med både egenregi og anbud. De økonomiske resultatene til de private innsamlingsaktørene viser i stor grad om de lykkes eller ei. Sannsynligvis har de anbudskontrakter som er svært veldrevne, og kontrakter som er dårlig drevet. De samme forskjellene bør vi anta gjelder i kommuner med egenregi.

Norwaste mener det er viktig å finne det driftsalternativet som passer den enkelte kommune eller IKS best. Det er naturlig at det vil variere i forhold til investeringsvilje, risikovilje, eller andre momenter som anses som viktige.

7.7. Virkninger av overgang til anbud eller egenregi

Dersom RIR skulle bestemme seg for å avslutte drift i egenregi og gå over til anbud vil det bli noen forskjeller. Det vil oppstå det vi kan kalle transaksjonskostnader knyttet til anbudsprosess og kontraktsoppfølging.

RIR er omfattet av "Lov om offentlige anskaffelser", og må legge ut anbud innenfor disse rammene. RIR vil, basert på sin egen drift i dag, ha god oversikt over det tekniske anbudsgrunnlaget (områdebeskrivelse, antall enheter osv.). Likevel er det kostnader knyttet til utarbeiding av anbudsgrunnlag og gjennomføring av konkurransen. Dette arbeidet kan gjøres helt eller delvis av RIR.

Dersom man oppnår tilstrekkelig interesse for anbudet blir det en overgang på en fastsatt dato. Det må i anbudsgrunnlaget avklares om man vil benytte virksomhetsoverdragelse, og overtakelse av kjøretøy. Det er sannsynligvis bedre å selge kjøretøy og la de private renovasjonsvirksomhetene stå fritt til å anskaffe egne kjøretøy.

Under kontraksperioden slipper RIR ansvar og risiko for selve driften. Det må likevel være en ansvarlig i RIR for kontakt med renovasjonsvirksomhetens driftsleder. Denne kontakten i RIR bør også ha fullt ansvar for kontraktsforvaltning, som betyr at man hele tiden sikrer at man får den tjenesten som er kontraktsfestet. Det antas at behovet for kontraktsforvaltning ved renovasjonskontrakt i RIR-området vil være relativt lavt. Det antas at behovet for kontraktsforvaltning på dette området bør dekkes godt med 20-50% stilling. Dersom RIR ønsker å ta over renovasjonsdriften i Rauma i egenregi så må det gjøres ved avslutning av den faste delen av kontrakten, eller når utløste opsjoner går ut. Man kan da forhandle med dagens innsamlingsbedrift om overtakelse av ressursene denne disponerer innen innsamling (ansatte og kjøretøy), eller man kan anskaffe kjøretøy og renovasjonspersonell selv.

7.8. Forhold til andre kommunale innsamlingselskaper

RIR Transport vurderes å ha en oppegående innsamlingstjeneste, og har etter vårt syn ingen akutte utfordringer. Det er ingen særlig åpenbare fordeler for RIR Transport å inngå i en større enhet. I alle fall ikke fordeler som ikke kan løses gjennom uformelt samarbeid eller forretningsmessige avtaler.

Likevel må det antas at økt digitalisering av tjenesten vil gi positive effekter fremover. RIR bør aktivt orientere seg om utviklingen i bransjen til enhver tid. Det bør bygges tettere samarbeid med både geografisk nærliggende avfallsselskaper og kommuner/selskaper i andre deler av landet. Særlig driftsledelsen bør utvikle gode personlige relasjoner til andre driftsledere regionalt og nasjonalt.

Dersom RIR vil vurdere formelt samarbeid med nærliggende kommunalt eide innsamlingselskaper, bør det gjøres en grundig vurdering av hva man ønsker å oppnå med et samarbeid. Det kan være naturlig at RIR har regionalt samarbeid om felles kundetilfredshetsundersøkelser, felles medarbeiderundersøkelser og eksterne benchmarkinger. Det kan være en god start for å finne ut hvordan man ligger an i forhold til de andre naboselskapene i nord og sør. Det kan også gi et godt grunnlag for aktivt forbedringsarbeid og en god start på et fremtidig tettere samarbeid.

8. Oppsummering og anbefalinger

Utredningen viser at det ikke er noen åpenbare fordeler ved å endre dagens innsamlingsmodell (egenregi) i kommunene Aukra, Gjemnes, Hustadvika og Molde. Dagens drift er kostnadseffektiv selv etter at noe større ressurser er satt inn etter råd fra Norwaste i 2022.

Som Norwaste har redegjort for i utredningen er dagens konkurransesituasjon for innsamlingsanbud lite tilfredsstillende over hele landet. Det er to større spesialiserte innsamlingsaktører, og i svært liten grad lokale eller regionale aktører som deltar på slike anbud. Mangel på innsamlingsanbud (særlig utenfor Østlandet og Sørlandet) kan bidra til fortsatt lav interesse de neste årene. Det er svært få anbud på Vestlandet og Midt-Norge. Det kan ha bidratt til at noen kommunene i dag ikke har reelle muligheter for å velge anbud.

Kombinasjonen av god drift i egenregi i RIR kombinert med forventet lav deltakelse på innsamlingsanbud gjør at Norwaste anbefaler fortsatt drift i egenregi. Dersom situasjonen skulle endre seg, f.eks. ved at driften i RIR Transport over tid blir mindre effektiv, samtidig som interessen for deltakelse på anbud øker, kan det danne grunnlag for en annen konklusjon. Det anbefales derfor at det måles effektivitet på tjenesten, kvalitet og brukertilfredshet. Det anbefales også at RIR har jevnlig ekstern gjennomgang av driften.

Rauma kommune har fortsatt anbud på innsamlingstjenesten. Ved siste (2022) anbud var det kun en lokal deltaker, J.O. Moen Miljø as. Manglende konkurranse kan føre til høyere kostnader for innbyggerne. Det er imidlertid ikke svært sterke argumenter for å endre dagens anbudsordning i Rauma. Derimot anbefaler Norwaste at man ser på muligheten for å øke den lokale/regionale konkurransen ved fremtidige anbud i Rauma.

Norwaste vil bemerke at det ikke vil være kritisk for RIR å ikke følge våre anbefalingene.

Norwaste anbefaler at RIR Transport utvikler et godt nettverk med andre kommunale innsamlingselskaper både regionalt og nasjonalt for å sikre erfaringsutveksling og innovasjonskraft.

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Finn Håkon Stølen	FE - 216	23/18

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
11/24	Representantskap for RIR IKS	REP	30.04.2024

Årsregnskapet 2023 i representantskapet

Vedlegg:

Driftsregnskapet RIR IKS, pr 31.12.2023
Balansen RIR IKS, pr 31.12.2023
Investeringer, budsjett vs realisert 2023, pr 31.12.2023
Konsernregnskap 2023
Balanse konsern 2023
Kontantstrømanalyse 2023
Selvkost 2023
Konsernregnskap 2023, noter
Revisjonsberetning RIR IKS 2023

Saksopplysninger:

Innledning

Høy kostnadsvekst og høy aktivitet preget i stor grad 2023. Allerede før året hadde startet var det kommet informasjon om at flere av forutsetningene som var lagt til grunn i budsjettet, som ble laget i juli/august 2022, var feil og at dette ville føre til budsjettavvik. Størst effekt hadde kanskje dårlige fraksjonspriser på papir og papp, høyere rentekurve fra Kommunalbanken og økning i forsikringspremie på 250% for bygningsmassen som et resultat av de mange brannene på norske avfallsanlegg. I tillegg opplevde vi prishopp på 30% på de nyinnførte bioposene og dyrere innsamlingskontrakt i Rauma.

Det ble tidlig på året satt inn tiltak for å kompensere for de økte kostnadene. I første omgang ble det utsatt ansettelse av to ledige stillingshjemler. Senere ble det utleie av prosjektleder til Hustadvika kommune, og den ledige stillingen etter driftssjef som sluttet i mai ble foreløpig ikke erstattet. Prosjektet med å avdekke gratispassasjerer blant abonnentene ga også gode merinntekter, og gunstig utvikling i fremtidig pensjonsforpliktelse ga lavere pensjonskostnad for 2023.

Resultatet av det hele førte til at vi havner bare ca 0,5 mill bak budsjettet, som må sies å være tilfredsstillende.

Byggingen av den nye gjenvinningsstasjonen i Årødalen ble fullført i mai, samtidig med ny bro og adkomstvei over elva. Den 24.mai ble stasjonen høytidlig åpnet til stor glede for kunder og ansatte.

Samtidig med åpningen ble også nytt betalingssystem på gjenvinningsstasjonene tatt i bruk, klargjort for senere innføring av kundeidentifisering ved levering. Dette ble innført i februar 2024.

Proessen med lukking av deponiet fortsatte i 2023. Etter at det ble gjort en utvidelse av deponiet i 2022, som del av lukningsplanen, var det fra januar 2023 klart for å ta imot mer deponiavfall. Totalt ble det tatt i mot ca 3.750 tonn avfall til deponi, tilsvarende ca 3.100m³. Med denne mengden har vi ca 2 år igjen av levetiden til denne utvidelsen, og vi har mot slutten på året startet med planlegging av neste steg i lukkeprosessen.

Som årene forut opplever vi også i 2023 at det kommer mye avfall inn til anlegget i Årødalen. Totalt ble det tatt imot ca 39.800 tonn avfall i Årødalen i 2023, mot 37.000 tonn i 2022 og 34.400 tonn i 2021. Det er særlig mengden næringsavfall som øker, som også gir inntekter og et positivt bidrag til driften.

Inntekter:

Total omsetning for 2023 er kr 157,391 mill, som er kr 7.056.164,- bedre enn budsjett (4,7%).

Det er flere avvik mot budsjett, og de største gjennomgås under:

Salg av ulike fraksjoner er samlet kr 674.961,- bedre enn budsjett for 2023. Mens det i store deler av 2022 var svært gode priser på papir og papp, så falt markedet veldig på slutten av 2022, noe som fortsatte inn i 2023. Gjennomsnittlig pris for 2023 ble derfor et godt stykke under prisen som ble satt i budsjettet.

For metall har prisene holdt seg svært gode, som i 2022. Dette er hovedårsaken til at det samlet er et positivt avvik for salg av fraksjoner.

I tillegg har vi tatt imot, og sendt videre, mye plast. Særlig er det tatt imot mye landbruksplast og PP-sekk. Dette har gitt gode inntekter for 2023.

		Prisutvikling 2023			
	Gj.snitt pris 2022	Januar	Juli	Desember	Budsjett 2023
Papir	1 162	64	228	147	1 000
Papp	1 649	598	904	940	1 200
Metall	1 871	1 689	1 709	1 705	1 190

Inntekter fra salg kommuner og salg næringsavfall er samlet kr 3.937.021,- bedre enn budsjett.

Vi tar imot mye næringsavfall også i 2023. Dette gir på andre siden også høyere kostnad til avfallsbehandling og noe høyere driftskostnader.

Inntekter fra slamtømming er kr 2.027.095,- bedre enn budsjett for perioden, men her har vi også tilsvarende høyere varekostnad lenger ned i regnskapet.

Salg av kompost har vært mindre i 2023 enn tidligere år. Totalt ble det solgt 295 tonn med jordforbedringsmiddel i tillegg til ca 500stk 20L-sekker med kompost. Budsjett for hele året var 800 tonn. Dessverre kom vi litt sent i gang med produksjon av kompost pga dårlig vær. Ettersom vi ikke har eget takoverbygg til lagring og solling av kompostjorda så er vi avhengig av tørt fint vær for at dette ikke skal bli for tidkrevende. Så når kundene kom og etterspurte kompostjord rundt påsketider hadde vi ikke fått produsert opp nok på lager. Inntekten fra salg til privatkunder blir ført sammen med inntekt fra miljøstasjoner, og næringskunder blir ført på salg næringsavfall.

Utleie av maskiner/utstyr/timer er kr 732.133,- bedre enn budsjettet. Dette skyldes utleie av prosjektleder til Hustadvika kommune med oppstart i juni.

På slutten av året blir det gjort en avregning av antall abonnenter i kommunene. Særlig mot Molde kommune har det vært fokus på å finne gratispassasjerer, noe som har gitt ca 800.000,- i merinntekter pr år. Totalt har vi et positivt avvik mot budsjett på kr 486.000,-.

Kostnader:

Sum lønn og sosiale utgifter for 2023 viser kr 29.939.240,- , som er 2.505.760,- bedre enn budsjett (7,7%).

Det positive avviket skyldes blant annet at vi har hatt to ubesatte stillingshjemler ifht budsjett gjennom hele året. Dette gjelder IT-stillingen og en stilling på avfallsbehandling. Fra 1.mai har også stillingen som driftssjef vært ledig.

En del sykemeldinger gjennom året gir også noe mer i refusjon fra NAV enn budsjettet.

I budsjettet ble det lagt til grunn en lønnsjustering på 4,5% fra 1.mai. Etter gjennomførte forhandlinger med føring fra Samfunnsbedriftene landet vi på 5,95% for RIR IKS. Dette medførte ca 200.000,- i høyere lønnsutgifter for 2023.

Det har også vært mer overtidsbruk enn budsjettet, totalt kr 784.000,- mot budsjettet kr 400.000,-.

Total pensjonskostnad ble ca 1,76 mill lavere/bedre enn budsjettet. Den store endringen skyldes justering av fremtidig pensjonsforpliktelse som følge av endring i flere variabler. Forklaring fra KLP: «Økt diskonteringsrente samt økt forventet avkastning gir redusert pensjonskostnad. Samtidig vil økt forventet lønnsvekst og reguleringer øke kostnaden, totalen er likevel redusert kostnad».

Sum administrasjon og info viser en total kostnad på kr 8,744 mill, mot budsjett kr 9,438 mill, dvs et positivt avvik på kr 694.215,-. Noen avvik for 2023:

Konto 6420 – IT-kostnader: I fbm innredning av ny gjenvinningsstasjon er det påløpt noe ekstra kostnader i installasjon og oppsett av teknisk utstyr, ca 80.000,-. Økende fokus på sikkerhet har også gitt større kostnader til oppgraderinger og tilleggsmoduler for å redusere risiko for datainnbrudd. Innføring av nytt kundesystem for Rir Næring - AMCS, ny betalingsløsning på Gjenvinningsstasjonene - VSP, og nytt lønnsystem – Payroll, har også medført behov for ekstra konsulentbistand.

Konto 6795 – Kjøp av tjenester alt. (innleie personell); her er det et positivt avvik på kr 268.652,-. Fra juni er det budsjettert med høyere utgifter til ferieavvikling, men når ferieavviklingen er over har vi likevel brukt mindre på innleie av vikarer enn hva som ble budsjettert.

Konto 6840 – Faglitteratur og kontigenter. Her skyldes avviket at budsjettet er blitt feil, det er satt av kr 8.000,- istedenfor kr 80.000,-.

Kostnader til informasjon, Nettside og NaturligAvis har samlet et positivt avvik på kr 477.000,-. Antall utgivelser av Naturligavis ble redusert fra 4 til 3 utgaver som en del av innsparingstiltakene.

Kostnader til drift og vedlikehold viser at vi ligger kr 4.463.320,- (38,3%) dårligere enn budsjett for 2023. Høyt aktivitetsnivå og større omsetning, særlig ifbm med mottak av mer næringsavfall, fører også til noe økning i variable driftskostnader, og en del av avviket kan derfor tilskrives dette. Generell høy prisvekst kan også forklare noe av avviket.

Noen avvik som kan nevnes:

- **Konto 6200 – Elektrisitet.** I 2023 har vi hatt ca 11% høyere strømforbruk på anlegget enn i 2022. I tillegg inngikk vi våren 2022 en 1-årig forvaltningsavtale på strøm som ga oss noe lavere strømutgifter i 2022, men i starten på 2023 har denne gitt motsatt effekt og noe høyere kostnader i januar til mars. Fra 1.oktober har vi gått ut av avtalen og ligger igjen på spot. Gj.snitt strømpris i 2023 har vært kr1,11,- pr Kwh, mot kr 0,69,- pr Kwh i 2022.
- **Konto 6250 – Drivstoff.** Et positivt avvik på kr 443.234,-. Forbruket av diesel har vært noe lavere i 2023 enn i foregående år, og utviklingen er dermed i tråd med vår målsetting om å redusere fossilt drivstoff til fordel for elektrisk strøm. I 2023 ble det brukt ca 72.000 liter anleggsdiesel, mot 77.200 liter i 2022. Det tilsvarer en reduksjon på ca 6,7%. Forbruket i 2021 var 84.800 liter. I tillegg har også gj.snitt prisen pr liter vært ca 11% lavere i 2023.
- **Konto 6400 – Leie/Leasing:** Her er brukt kr 1.062.500,- i leie av utstyr knyttet til FoU prosjektet for utsortering av plast. Fra juli har vi fått i stand et 1-åring prosjekt med Plastretur om å sende ut denne plasten.
- Samlet kostnad til inventar/utstyr, reparasjoner, forebyggende vedlikehold, forbruksmaterieell til drift og serviceavtaler er totalt kr 6.884.159,- , noe som er ca kr 1.184.000,- dårligere enn budsjett.

I forbindelse med ferdigstilling og innflytting i ny gjenvinningsstasjon i Årødalen er det påløpt en del ekstra kostnader, totalt ca 370.000,-.

- **Konto 7500 – Forsikring:** Det negative avviket skyldes en økning i forsikringspremien på 250% på bygningsmassen fra juli2023. Årsaken til den veldige økningen i premien

skyldes de mange brannene ved norske avfallsanlegg, og alle kundene hos KLP er derfor ilagt den samme premieøkningen.

· **Konto 7890 – Kostnadsreduserende tiltak:** I budsjettet ble det lagt inn en egen post om innsparinger på 1 mill som administrasjonen skulle ta stilling til og gjennomføre iløpet av året. Som tidligere omtalt har denne innsparingen vært knyttet opp mot de ubesatte stillingshjemlene og må derfor sees opp mot det positive avviket på lønnskostnader.

Sum Innsamling og behandling viser kr 76,06 mill som er kr 6.453.964,- (9,3%) dårligere enn budsjett for 2023.

Konto 4001 – Innsamling: Her har vi et merforbruk på kr 2.178.390,-.

Pga lang leveringstid på ny krokobil som skulle kjøre containere fra gjenvinningsstasjonene, så var det behov for å leie inn ekstern kapasitet for å ta unna i de mest hektiske periodene. Dette medførte en ekstra kostnad på innsamling på ca 600.000,-. På motsatt sine har vi spart driftsutgifter på den nye bilen som først blir levert i mars2024.

I Rauma var det i mai oppstart av ny innsamlingskontrakt for husholdningsabonnentene, med samme leverandør, men med ca 15% høyere pris enn den gamle kontrakten. Dette utgjør ca 390.000,- i høyere kostnad for 2023.

Iløpet av året er det delt ut bioposer til abonnentene i to omganger, ihhv mars og august. Kostnaden for dette utgjør totalt kr 437.000,-. Det er sjåførene på RIR Transport som har utført denne jobben utenom ordinær arbeidstid.

Konto 4010,4011 og 4012 - Kostnader til slamtømming er samlet kr 2.185.520,- høyere/dårligere enn budsjett og henger sammen med høyere inntekter tidligere i rapporten.

Konto 4100 - Behandling/gate fee er kr 1.407.977,- høyere/dårligere enn budsjett og skyldes mottak av mer avfall enn budsjettet. Vi har også høyere inntekter for mottak av næringsavfallet.

Konto 4300 – Sekker og poser: Kostnader til sekker/poser er kr 1.055.861,- høyere/dårligere enn budsjett. I mars/april og august ble det delt ut nye bioposer. Pga dårlig valutakurs har prisene steget med 30% ifht budsjettet, i tillegg er også forbruket av poser ca 20% høyere enn vi hadde budsjettet med. Fra desember 2023 vil nye bioposer deles ut ved at abonnenten knytter en pose på dunken.

Avskrivninger pr 31.12.2023 er kr 16.974.885,- , noe som er kr 617.115,- bedre enn budsjett. Skyldes i hovedsak at gjenvinningsstasjonen ikke ble ferdigstilt før i mai, og avskrivninger på denne ble først startet i juni.

Sum finansposter viser en kostnad på kr 9.521.250,- for hele 2023. Dette er kr 506.250,-

dårligere enn budsjett (5,6%). Det negative avviket skyldes en høyere rentekurve enn budsjettert, hvor vi la til grunn en budsjettrente på 3,75% for 2023, mens vi avsluttet året med en rente på 5,4-5,5%.

En høyere rentekurve ga også bedre innskuddsrente, og økte renteinntekter delvis kompenserte for den høyere rentekostnaden.

Resultat før skatt for 2023 viser et overskudd på kr 19.330,- som er kr 567.070,- dårligere enn budsjett.

Resultat etter skatt for 2023 ender med et samlet overskudd på kr 249.716,-. Av dette går selvkostområdet for husholdningsrenovasjon med kr 988.319,- i underskudd, mens selvkostfond for slam går med kr 139.362,- i underskudd. Øvrig virksomhet/næringsaktivitet går med underskudd på kr 622.603,-. Etterdriftsfond for deponi blir tillagt kr 2.000.000,-.

Disponering av overskudd i RIR IKS 2023, og utvikling av selvkostfondene	Selvkostfond husholdning	Selvkostfond slam	Annen opptjent egenkapital	Etterdriftsfond deponi
Saldo pr 01.01.2023	-882 593	347 138	15 932 043	9 341 277
Disponering av overskudd 2023	-988 319	-139 362	-622 603	2 000 000
Saldo pr 31.12.2023	-1 870 912	207 776	15 309 440	11 341 277

Bakgrunnet for avsetningen til etterdriftsfondet skyldes at inntektene fra avfallet som er lagt på den nye utvidelsen av deponiet, fratrukket relevante driftskostnader, gir et overskudd på ca 2mill. I henhold til planen for utvidelsen av nordsiden av deponiet, så vil disse midlene på et seinere tidspunkt bli brukt til den endelige lukkingen av denne siden av deponiet, med duk og egnede masser.

Totale investeringer for 2023 er kr 14.954.138,- , hvorav 4,84 mill er brukt for å ferdigstille ny gjenvinningsstasjon i Årødalen, mens kr 3,45 mill er brukt for å ferdigstille ny bro og tilkomstvei til gjenvinningsstasjonen.

Det er brukt totalt ca kr 89.000,- for å starte prosjektering av 4 nye utbyggingsprosjekt som vil iverksettes de nærmeste årene. Disse er;

- fortsettelse planlegging av lukking deponi - trinn2,
- nytt renseanlegg for sigevann,
- nytt takoverbygg for matavfall og glass/metall,
- og utvidelse av u.etg i adm.bygg.

Resten, kr 6,59 mill, er knyttet til kjøp av driftsmidler og investering i digitalisering og it-systemer.

Totalt er det tatt opp kr 14,495 mill i lån hos Kommunalbanken, hvorav 4,555 mill er knyttet til

investeringer foretatt i 2022. Se for øvrig vedlagte oversikt over investeringer for flere detaljer.

Balansen

Det er ikke gjort noen ekstraordinære endringer i balansen for 2023.

Forslag til vedtak:

Representantskapet godkjenner årsregnskapet for 2023.

Resultat etter skatt for 2023 ender med et samlet overskudd på kr 249.716,-. Av dette går selvkostområdet for husholdningsrenovasjon med kr 988.319,- i underskudd, mens selvkostfond for slam går med kr 139.362,- i underskudd. Øvrig virksomhet/næringsaktivitet går med underskudd på kr 622.603,-. Etterdriftsfond for deponi blir tillagt kr 2.000.000,-.

Representantskapet godkjenner at årets frie underskudd på kr 622.603,- blir tillagt annen egenkapital.

Representantskapet tar revisors beretning til orientering.
Representantskapet godkjenner godtgjørelse til revisor.

MOLDE, den 18.04.2024

Finn Håkon Stølen
økonomisjef

Kontonr	Tekst	Årets regnskap	Budsjett periodisert	Budsjettavvik	Årsbudsjett	Fjorårstall
	Inntekter					
	Sum driftsinntekter					
3000	Salg av sekker/stativ/containerer/utst.	-18 722,60	-5 000,00	-13 722,60		-8 662,00
3001	Salg av papir	-367 839,37	-2 199 999,96	1 832 160,59		-2 277 598,90
3002	Salg av glass og metall	-1 094 255,18	-1 045 500,00	-48 755,18		-1 026 027,73
3003	Salg av plast	-1 804 905,81	-1 110 000,00	-694 905,81		-2 677 134,20
3004	Salg jern	-2 793 596,62	-1 310 000,00	-1 483 596,62		-2 359 632,80
3005	Salg papp/kartong	-1 147 072,61	-1 560 000,00	412 927,39		-2 253 853,07
3006	Salg treverk	-9 250,00	0,00	-9 250,00		-20 925,00
3007	Salg EE-avfall	-803 463,97	-121 000,00	-682 463,97		-489 299,15
3008	Godtgjørelse innsamlede PCS-ruter	-21 077,33	-20 000,00	-1 077,33		-7 257,38
3010	Salg Kompost/struktur	-6 624,00	-512 000,02	505 376,02		-51 086,00
3020	Salg konserntjenester	-6 200 071,77	-6 400 000,00	199 928,23		-6 479 658,87
3021	Salg kommuner	-7 557 504,66	-7 700 000,00	142 495,34		-7 906 030,51
3022	Salg næringsavfall	-19 800 216,67	-15 720 700,00	-4 079 516,67		-13 271 788,98
3023	Inntekter ordinære tanker slam	-8 033 520,96	-6 570 000,00	-1 463 520,96		-8 549 249,85
3024	Inntekter ekstra tanker slam	-561 374,91	-300 000,00	-261 374,91		-993 210,23
3025	Inntekter kommunale tanker slam	-3 820 848,39	-3 440 000,00	-380 848,39		-207 437,36
3026	Inntekter innlevert avfall miljøstasjonene	-2 929 308,76	-3 000 000,00	70 691,24		-2 539 092,15
3028	Salg av vaskekort og polletter vaskehå	-94 224,00	-100 000,00	5 776,00		0,00
3029	Inntekt tilsynsgebyr	0,00	-200 000,00	200 000,00		0,00
3030	Periodisert husholdningsavfall	0,00	-99 000 000,00	99 000 000,00		0,00
3032	Husholdningsrenovasjon Hustadvika	-22 184 100,00	0,00	-22 184 100,00		-19 681 302,00
3033	Husholdningsrenovasjon Gjemnes	-5 008 582,00	0,00	-5 008 582,00		-4 402 520,00
3034	Husholdningsrenovasjon Midsund	-19 808,00	0,00	-19 808,00		0,00
3035	Husholdningsrenovasjon Molde	-53 787 001,00	0,00	-53 787 001,00		-47 390 676,00
3037	Husholdningsrenovasjon Aukra	-5 784 030,00	0,00	-5 784 030,00		-5 153 690,00
3038	Husholdningsrenovasjon Rauma	-12 702 278,00	0,00	-12 702 278,00		-11 236 580,00
3610	Utleie maskiner/utstyr/timer	-752 132,89	-20 000,00	-732 132,89		-86 456,50
3880	Gevinst ved avgang av immaterielle ei	-83 400,00	0,00	-83 400,00		-325 500,06
3900	Fakturagebyr	-6 154,00	-1 000,00	-5 154,00		-1 200,00
	SUM DRIFTSINTEKTER	-157 391 363,50	-150 335 199,98	-7 056 163,52		-139 395 868,74
	Kostnader					
	Lønn og sosiale kostnader					
5000	Fast lønn	-2 344,00	-20 165 000,00	20 162 656,00		-18 616 766,18
5005	Lønn til ekstrahjelp	0,00	-550 000,00	550 000,00		0,00
5010	Lønn	-19 969 398,03	-400 000,00	-19 569 398,03		-89 407,10
5020	Overtid	-784 439,11	0,00	-784 439,11		-627 389,30
5090	Avsatte feriepenger	-2 498 334,40	-2 745 000,00	246 665,60		-2 367 241,70
5091	Feriepenger over 60 år	-33 180,78	0,00	-33 180,78		0,00
5210	Skattepliktig fordel elektronisk komm.	-49 780,00	-60 000,00	10 220,00		-52 704,00
5250	Grupplivsforsikringer, innberetn.pl.	-44 035,00	-45 000,00	965,00		-43 389,50
5255	Pensjonsinnskudd og trekkpliktige fors	-5 267 095,77	-3 820 000,00	-1 447 095,77		-3 771 639,43
5256	Endring årets pensjonsforpliktelse ink	3 206 870,00	0,00	3 206 870,00		966 586,00
5280	Andre oppgavepliktige godtgjørelser	31 993,00	-50 000,00	81 993,00		-29 757,00
5290	Motkonto oppg.pl.godtgj. H&L lønn	0,00	155 000,00	-155 000,00		29 757,00
5292	Motkonto fri tlf	25 053,00	0,00	25 053,00		52 704,00
5295	Motkonto forsikring	36 769,00	0,00	36 769,00		43 389,50
5297	Motkonto. trekkpl. naturalytelser	30 953,00	0,00	30 953,00		0,00
5310	Trekkpl. Bilgodtgjørelse	-10 903,70	0,00	-10 903,70		-7 119,84
5320	Trekkpl. Kostgodtgjørelse	-4 696,00	0,00	-4 696,00		-11 330,00
5330	Godtgjørelse folkevalgte	-497 574,98	-470 000,00	-27 574,98		-484 850,00
5390	Fast telefongodtgjørelse	-131 168,00	-60 000,00	-71 168,00		-102 920,00
5400	Arbeidsgiveravgift	-3 776 076,06	-3 515 000,00	-261 076,06		-3 266 001,99
5401	Arbeidsgiveravg. avs. feirepenger	-280 306,53	-390 000,00	109 693,47		0,00
5405	Arbeidsgiveravgift av Feriepenger	-76 637,06	0,00	-76 637,06		-336 102,92
5500	Trekkpl. Bilgodtgjørelse	-4 427,84	0,00	-4 427,84		0,00
5501	Trekkpl. Kostgodtgjørelse/Diett	0,00	0,00	0,00		0,00
5502	Annen trekkpl./arbg.avg.pl lønn (bredd	0,00	-50 000,00	50 000,00		0,00
5750	Tilskudd NAV	160 898,68	0,00	160 898,68		869 237,26
5800	Refusjon sykepenger NAV	76 441,00	200 000,00	-123 559,00		-76 310,00
5890	Refusjon/Tilskudd andre	0,00	0,00	0,00		11 837,99

Kontonr	Tekst	Årets regnskap	Budsjett periodisert	Budsjettavvik	Årsbudsjett	Fjorårstall
5899	Motkonto Sykelønnsrefusjon H&L lønn	545 392,00	200 000,00	345 392,00		493 767,00
5915	Overtidsmat	-8 883,14	0,00	-8 883,14		-6 844,19
5990	Velferdstiltak ansatte	-220 176,36	-300 000,00	79 823,64		-286 392,23
5991	Bedriftshelsetjeneste o.l.	-301 030,00	-300 000,00	-1 030,00		-253 225,00
5992	OU-midler arb.g.andel KS	-37 216,40	-30 000,00	-7 216,40		-29 736,78
7100	Oppg.pl. Bilgodtgjørelse	-55 906,60	-50 000,00	-5 906,60		-51 466,65
	Lønn og sosiale kostnader	-29 939 240,08	-32 445 000,00	2 505 759,92		-28 043 315,06
	Administrasjon og info					
6420	IT-kostnader	-3 023 473,52	-2 700 000,00	-323 473,52		-2 514 794,26
6571	Arbeidsklær og sko, ikke opplysningspl	-186 512,17	-200 000,00	13 487,83		-151 562,15
6575	Hansker og verneutstyr	-104 791,80	-50 000,00	-54 791,80		-96 315,42
6700	Revisjonshonorar	-101 438,00	-140 000,00	38 562,00		-115 400,00
6795	Kjøp av tjenester alternativt egen prod	-1 131 348,49	-1 400 000,00	268 651,51		-2 264 624,40
6796	Konsulenttjenester	-1 290 138,88	-1 300 000,00	9 861,12		-917 091,82
6800	Kontormateriell	-50 461,89	-120 000,00	69 538,11		-108 970,67
6840	Faglitteratur/aviser	-93 993,55	-8 000,00	-85 993,55		-104 316,98
6860	Kurs og konferanser, ikke oppg.pl.	-527 027,99	-550 000,00	22 972,01		-633 006,64
6861	Møteutgifter	-248 656,75	-320 000,00	71 343,25		-287 302,01
6862	Opplæring stipende	0,00	-10 000,00	10 000,00		0,00
6900	Telefon	149,00	0,00	149,00		-13 483,33
6903	Mobiltelefon	-78 629,22	-100 000,00	21 370,78		-72 166,90
6940	Porto	-254 801,42	-250 000,00	-4 801,42		-304 434,04
7130	Reisekostnad, opplysningspliktig	-435,00	-50 000,00	49 565,00		-1 567,00
7140	Reisekostnad, uten mva	-137 147,14	-290 000,00	152 852,86		-223 851,88
7141	Reisekostnad, lav sats mva	-22 033,64	0,00	-22 033,64		0,00
7142	Reisekostnad, høy sats mva	-3 025,84	0,00	-3 025,84		0,00
7150	Diettgodtgjørelse, oppg.pl.	-21 420,00	0,00	-21 420,00		-30 255,00
7320	Annonser/Informasjon	-510 208,92	-750 000,00	239 791,08		-800 876,04
7321	Nettside	-6 330,00	-150 000,00	143 670,00		-5 100,00
7322	NaturligAvis	-266 560,00	-360 000,00	93 440,00		-365 680,00
7329	Kalender	0,00	-10 000,00	10 000,00		0,00
7400	Medlemskontigenter/Årsavgifter, fradra	-538 971,60	-580 000,00	41 028,40		-522 069,80
7420	Gave, fradragsberettiget	-7 287,30	-10 000,00	2 712,70		-10 601,00
7770	Bankomkostninger og kortgebyr	-124 048,74	-70 000,00	-54 048,74		-59 168,56
7771	Gebyr Vipps og kredittkort	-15 188,76	-20 000,00	4 811,24		-14 697,11
7798	Øreavrunding	-2,95	0,00	-2,95		-2,52
	Administrasjon og info	-8 743 784,57	-9 438 000,00	694 215,43		-9 617 337,53
	Drift og vedlikehold					
6200	Elektrisitet	-2 247 010,55	-1 200 000,00	-1 047 010,55		-1 246 350,56
6250	Drivstoff og olje, bomavgift, parkering	-1 416 766,34	-1 860 000,00	443 233,66		-1 808 896,10
6320	Kommunale avgifter	-966 816,03	-980 000,00	13 183,97		-848 799,84
6360	Kjøpte rengjøringsmidler	-408 168,00	-270 000,00	-138 168,00		-323 167,00
6395	Alarmtjenester og vakthold	-129 198,71	-120 000,00	-9 198,71		-151 135,58
6400	Leie/leasing driftsmidler	-1 740 800,34	-920 000,00	-820 800,34		-1 512 928,20
6540	Inventar og utstyr	-811 977,85	-600 000,00	-211 977,85		-705 251,20
6541	Teknisk maskinutstyr/gassmotor	0,00	-100 000,00	100 000,00		0,00
6590	Forbruksmatr. til drift	-1 687 874,57	-1 700 000,00	12 125,43		-1 368 671,49
6620	Reparasjon og vedlikehold utstyr	-3 183 303,28	-2 300 000,00	-883 303,28		-3 866 181,93
6625	Dekk og kjetting	-47 201,60	0,00	-47 201,60		0,00
6790	Analyseutgifter	-324 009,24	-300 000,00	-24 009,24		-679 862,55
7500	Forsikringer	-1 875 401,90	-1 300 000,00	-575 401,90		-914 116,25
7560	Serviceavtaler	-1 201 003,53	-1 000 000,00	-201 003,53		-917 667,51
7880	Tap ved avgang anleggsmidler	-73 788,50	0,00	-73 788,50		0,00
7890	Kostnadsreducerende tiltak (budsjettk	0,00	1 000 000,00	-1 000 000,00		0,00
	Drift og vedlikehold	-16 113 320,44	-11 650 000,00	-4 463 320,44		-14 343 028,21
	Innsamling og behandling					
4000	Driftsavtale miljøstasjoner	-3 406 463,67	-3 610 000,00	203 536,33		-3 331 822,86
4001	Innsamling avfall, transport inn	-31 078 389,64	-28 900 000,00	-2 178 389,64		-29 926 914,89
4010	Innsamling ekstra tanker slam	-913 489,56	-270 000,00	-643 489,56		-810 144,50
4011	Innsamling kommunale tanker slam	-2 988 042,00	-3 260 000,00	271 958,00		-1 010 848,00
4012	Innsamling ordinære tanker slam	-8 113 988,00	-6 300 000,00	-1 813 988,00		-7 812 974,00

Kontonr	Tekst	Årets regnskap	Budsjett periodisert	Budsjettavvik	Årsbudsjett	Fjorårstill
4100	Behandling avfall, gate fee	-26 576 777,26	-25 168 800,00	-1 407 977,26		-26 562 916,10
4300	Sekker og poser	-2 955 861,46	-1 900 000,00	-1 055 861,46		-1 291 648,20
4301	Stativ/containerere/brikker	-29 752,80	-200 000,00	170 247,20		-159 221,60
	Innsamling og behandling	-76 062 764,39	-69 608 800,00	-6 453 964,39		-70 906 490,15
	Sluttbehandlingsavgift					
4101	Sluttbehandlingsavgift	-16 789,12	0,00	-16 789,12		-4 601,91
	Sluttbehandlingsavgift	-16 789,12	0,00	-16 789,12		-4 601,91
	Avskrivninger					
6000	Avskrivninger bygninger, fast eiendom	-6 257 969,38	-6 220 000,00	-37 969,38		-5 271 182,80
6015	Avskrivninger Maskiner og anlegg	-10 354 283,52	-11 175 000,00	820 716,48		-10 284 770,65
6017	Avskrivninger, inventar og utstyr	-362 632,12	-197 000,00	-165 632,12		-196 683,12
	Avskrivninger	-16 974 885,02	-17 592 000,00	617 114,98		-15 752 636,57
	Tap på fordring	0,00	0,00	0,00		0,00
	Tap på fordring	0,00	0,00	0,00		0,00
	Sum driftsutgifter	-147 850 783,62	-140 733 800,00	-7 116 983,62		-138 667 409,43
	Sum Driftsutgifter	-147 850 783,62	-140 733 800,00	-7 116 983,62		-138 667 409,43
	Sum Driftsresultat	-9 540 579,88	-9 601 399,98	60 820,10		-728 459,31
	Finansinntekter					
	Sum finansinntekter					
8050	Renteinntekter bank	-860 618,00	-500 000,00	-360 618,00		-760 993,00
8055	Andre renteinntekter, kunder	-910,00	0,00	-910,00		-210,00
	Sum finansinntekter	-861 528,00	-500 000,00	-361 528,00		-761 203,00
	Finansutgifter					
	Sum finansutgifter					
8150	Rentekostnad banklån	10 375 416,00	9 500 000,00	875 416,00		5 183 871,00
8155	Rentekostnad leverandørgjeld	7 361,58	15 000,00	-7 638,42		20 801,36
	Sum finansutgifter	10 382 777,58	9 515 000,00	867 777,58		5 204 672,36
	Avsetninger	0,00	0,00	0,00		0,00
	Avsetninger	0,00	0,00	0,00		0,00
	Periodens resultat før skat	-19 330,30	-586 399,98	567 069,68		3 715 010,05
8320	Endring i utsatt skatt	-230 386,00	0,00	-230 386,00		239 642,00
	Sum skattekostnad	-230 386,00	0,00	-230 386,00		239 642,00
	Periodens resultat etter skat	-249 716,30	-586 399,98	336 683,68		3 954 652,05

Kontonr	Tekst	IB	Beveg.	UB
	Eiendeler			
	Varige driftsmidler			
	Varige driftsmidler			
1100	Bygninger	142 508 036,85	2 117 303,21	144 625 340,06
1150	Tomter	12 631 771,00	0,00	12 631 771,00
	Varige driftsmidler			
1200	Maskiner og anlegg	70 073 733,02	-4 519 353,40	65 554 379,62
1230	Personbiler/stasjonsvogner	145 551,79	-18 193,98	127 357,81
1235	Varebiler, klasse 1	922 560,00	-305 099,94	617 460,06
1237	Lastebiler	1 274 617,50	-395 582,48	879 035,02
1242	Trucker	192 500,00	-38 500,02	153 999,98
1250	Inventar	133 405,15	667 121,03	800 526,18
1280	Kontormaskiner/teknisk utstyr	1 210 655,84	181 002,25	1 391 658,09

Kontonr	Tekst	IB	Beveg.	UB
	Finansielle anleggsmidler			
	Finansielle anleggsmidler			
1800	Aksjer RIR Næring AS	100 000,00	0,00	100 000,00
1801	Aksjer RIR Transport AS	3 500 000,00	0,00	3 500 000,00
1821	Aksjer Retura Norge AS	381 204,00	0,00	381 204,00
1822	Aksjer Miljøpartner AS	101 500,00	0,00	101 500,00
1890	Egenkapitalinnskudd KLP	1 070 222,00	95 264,00	1 165 486,00
	Innmaterielle eiendeler			
	Utsatt skattefordel			
1070	Utsatt skattefordel	2 413 991,00	230 386,00	2 644 377,00
	Sum Anleggsmidler	236 659 748,15	-1 985 653,33	234 674 094,82
	Omløpsmidler			
	Sum omløpsmidler			
1500	Kundefordringer	4 734 539,51	5 044 754,30	9 779 293,81
1570	Div utlegg til bokføring	0,00	0,00	0,00
1572	Lønnsforskudd (som trekkes i lønn senere)	500,00	-500,00	0,00
1590	Vipps innbet. Miljøstasjon	2 652,75	-1 072,75	1 580,00
1591	Kreditkort innbet. Miljøstasjon	600,00	805,48	1 405,48
	Kortsiktige fordringer			
	sum kortsiktige fordringer			
1900	Kasse Molde	0,00	0,00	0,00
1902	Kasse Aukra	0,00	0,00	0,00
1903	Kasse Eide	0,00	1 300,00	1 300,00
1904	Kasse Fræna	500,00	0,00	500,00
1905	Kasse Gjemnes	500,00	0,00	500,00
1906	Kasse Midsund	800,00	-800,00	0,00
1907	Kasse Nettet	500,00	0,00	500,00
1922	SpareBank1 27.14985	975 416,69	-557 085,95	418 330,74
1927	SpareBank1, Sperret garanti	132 000,00	0,00	132 000,00
1928	Sparebank1, Høyrente 03.09239	20 778 934,43	-1 478 228,00	19 300 706,43
1929	Sparebank1, Garanti Årøsetervn 2	550 000,00	0,00	550 000,00
1950	SpareBank1 Skattetrekk 25.53221	1 140 668,00	95 253,00	1 235 921,00
	Kasse, postgiro, bankinskudd	23 579 319,12	-1 939 560,95	21 639 758,17
	Sum Omløpsmidler	28 317 611,38	3 104 426,08	31 422 037,46
	Sum eiendeler	264 977 359,53	1 118 772,75	266 096 132,28
	Egenkapital			
	Opptjent egenkapital			
	Opptjent egenkapital			
2051	Selvkost Husholdning (opptjent EK)	882 593,15	988 319,00	1 870 912,15
2052	Selvkost Slam (opptjent EK)	-347 137,31	139 362,00	-207 775,31
2050	Annen opptjent EK	-15 932 043,84	622 603,00	-15 309 440,84
	Annen opptjent EK	-15 396 588,00	1 750 284,00	-13 646 304,00
	Innskutt egenkapital			
	Innskutt egenkapital			
2000	Egenkapitalinnskudd Neset kommune	-396 000,00	0,00	-396 000,00
2001	Egenkapitalinnskudd Aukra kommune	-379 129,00	0,00	-379 129,00
2002	Egenkapitalinnskudd Rauma kommune	-1 192 015,00	0,00	-1 192 015,00

Kontonr	Tekst	IB	Beveg.	UB
	Sum Egenkapital	-17 363 732,00	1 750 284,00	-15 613 448,00

Kontonr	Tekst	IB	Beveg.	UB
	Gjeld			
	Avsetning for forpliktelser			
	Avsetning for forpliktelser			
2100	Pensjonsforpliktelser	-3 924 365,00	3 206 870,00	-717 495,00
	Langsiktig gjeld			
	Langgsiktig gjeld	0,00	0,00	0,00
	Langgsiktig gjeld	0,00	0,00	0,00
	Langgsiktig gjeld			
2180	Bundet etterdriftsfond deponi	-9 341 277,00	-2 000 000,00	-11 341 277,00
2220	Lån, Kommunalbanken AS	-220 843 020,00	2 303 440,00	-218 539 580,00
	Sum Langsiktig gjeld	-234 108 662,00	3 510 310,00	-230 598 352,00
	Kortsiktig gjeld			
	Kortsiktig gjeld			
2400	Leverandørgjeld	-11 181 121,57	-3 052 204,49	-14 233 326,06
2600	Forskuddstrekk	-1 140 668,00	-95 253,00	-1 235 921,00
2610	Utleggstrekk/påleggstrekk	-12 772,00	12 772,00	0,00
2650	Fagforeningstrekk	0,00	0,00	0,00
2670	Pensjonstrekk	0,00	0,00	0,00
2690	Diverse trekk	0,00	0,00	0,00
2700	Utg. merverdiavgift høy sats	-0,03	0,00	-0,03
2705	Utgående merverdiavgift - innførsel av varer, h	0,00	0,00	0,00
2710	Inng. merverdiavgift høy sats	-3 264,45	0,00	-3 264,45
2713	Inng.merverdiavg lav sats	0,00	0,00	0,00
2715	Inngående merverdiavgift - innførsel av varer, l	0,00	0,00	0,00
2740	Oppgjørskonto merverdiavgift	3 732 558,84	-2 044 846,00	1 687 712,84
2770	Arbeidsgiveravgift	-756 680,75	-305 211,66	-1 061 892,41
2780	Pål. arb.avg. avs. feriepenger	0,00	-347 388,82	-347 388,82
2781	Påløpt arb.giver.avf av feriepenger	-322 789,83	322 789,83	0,00
2940	Skyldige feriepenger	-2 285 444,74	-174 461,08	-2 459 905,82
2950	Påløpte renter	-1 555 681,00	-737 734,00	-2 293 415,00
2960	Annen påløpt kostnad/Periodisering	20 896,54	42 170,77	63 067,31
2961	Periodisering husholdningsavfall	0,00	0,00	0,00
	Sum Kortsiktig gjeld	-13 504 966,99	-6 379 366,45	-19 884 333,44
	Sum gjeld	-247 613 628,99	-2 869 056,45	-250 482 685,44
	Resultat etter skatt	0,00	-249 716,30	-249 716,30
	Investeringer	0,00	0,00	0,00
	Sum egenkapital og gjeld	-264 977 360,99	-1 368 488,75	-266 345 849,74

Investeringer 2023

Budsjett	Sum budsjett	Finansiering	2023							Sum regnskap 2023	Total regnskap	Regnskap vs budsjett	
			Fra 2016	Fra 2017	Fra 2018	Fra 2019	Fra 2020	Fra 2021	Fra 2022				
Påbegynte prosjekt													
Miljøstasjon Molde (fra 2016 ->) (437)	25 000 000	Lån	131 489	7 350		315 281	89 338	2 509 247	30 078 973		4 838 654,17	37 970 332	12 970 332
Papir og plasthall Molde (fra 2016 ->) (439)	30 000 000	Lån	258 308	122 655	140 583	28 224 241	805 792	49 044	-		-	29 600 623	-399 377
Sorteringshall Molde (fra 2019 ->) (459)	50 000 000					710 593	36 886 772	8 083 250	9 354		-	45 689 969	-4 310 031
Planlegging lukking deponi (fra 2020 (460))	6 000 000						126 102	3 071 314	2 567 246		16 050,75	5 780 712	-219 288
Ny bro i Årødalen (461)	3 000 000								264 437		3 449 655	3 714 092	714 092
Farlig avfallsmottak							221 658	-	-		-	221 658	221 658
Nytt renseanlegg for sigevann (463)	7 000 000	Lån									37 192,280	37 192	-6 962 808
Lager farlig avfall/impregnert	3 500 000	Lån									-	-	-3 500 000
Utvidelse låven/takoverbygg (462)	3 000 000	Lån									8 750	8 750	-2 991 250
Tillbygg adm.bygg (u.etg) (1702)											24 975,00	24 975	24 975
Ny gjenvinningsstasjon Gjemnes	4 000 000	Lån									-	-	-4 000 000
Sum											8 375 277		12 227 677
Fra 2023													
Elektrisk sorteringsmaskin	1 250 000	Lån											-1 250 000
Gravemaskin til deponi	1 500 000	kjøpt 2022											-1 500 000
Kvern til treverk	7 000 000	Lån											-7 000 000
Krokbil+henger	3 500 000	Lån											-3 500 000
Nedgravde Containere	1 000 000	Lån											-1 000 000
Nye dunker/Containere	2 000 000	Lån									875 938	875 938	-1 124 062
Hyttecontainere	3 000 000	Lån									874 762	874 762	-2 125 238
Containere til gj.stasjon											1 579 984	1 579 984	1 579 984
Ny betalingsløsning gjenv.stasjoner, inkl app	1 000 000	Lån								380 200	537 360	917 560	-462 640
Diverse utstyr anlegget	1 000 000	Lån									824 270	824 270	-175 730
Diverse utstyr gjenvinningsstasjoner		Lån									1 117 887	1 117 887	1 117 887
Digitaliseringsprosjekt ReIT	1 000 000	Egne midler							385 175	257 511	317 895	960 581	-39 419
Ny nettside											355 500	355 500	355 500
Egenkapitalinskudd KLP 2023											95 264	95 264	
Sum 2020	22 250 000										6 578 861		-15 671 139

14 954 138

Balanse 2023

RIR IKS	RIR IKS	Tekst	Note	Konsern	Konsern
Balansen 2023	Balansen 2022			2023	2022
		EIENDELER			
		ANLEGGSMIDLER			
2 644 378	2 413 992	Utsatt skattefordel	7	3 035 345	2 777 646
2 644 378	2 413 992	Sum immaterielle eiendeler		3 035 345	2 777 646
157 257 111	155 139 808	Tomter og bygninger		157 257 111	155 139 808
67 332 232	72 608 962	Maskiner og anlegg		71 490 023	78 607 577
2 192 184	1 344 061	Inventar og utstyr		5 533 248	4 987 807
226 781 528	229 092 831	Sum varige driftsmidler	8	234 280 381	238 735 192
5 248 190	5 152 926	Aksjer og andeler		1 680 690	1 585 426
		Andre langsiktige fordringer		386 889	533 277
5 248 190	5 152 926	Sum finansielle anleggsmidler	8	2 067 579	2 118 703
234 674 096	236 659 749	SUM ANLEGGSMIDLER		239 383 305	243 631 541
		OMLØPSMIDLER			
		Råvarer/varelager		519 419	619 550
9 779 294	4 738 292	Kundefordringer	9	12 439 247	7 308 969
				-	-
2 985	-	Andre fordringer		1 013 495	623 318
9 782 279	4 738 292	Sum kortsiktige fordringer		13 972 161	8 551 837
21 639 758	23 579 319	Bankinnskudd, kontanter	10	28 853 470	28 698 895
31 422 037	28 317 611	SUM OMLØPSMIDLER		42 825 632	37 250 732
266 096 133	264 977 361	SUM EIENDELER		282 208 937	280 882 274
		EGENKAPITAL			
		Opptjent egenkapital			
(1 870 912)	(882 593)	Selvkostfond husholdning		(1 870 912)	(882 593)
207 776	347 138	Selvkostfond slam		207 776	347 138
15 309 440	15 932 043	Annen egenkapital		24 397 519	24 069 195
		Udekket tap		(662 165)	(565 329)
13 646 304	15 396 588	Sum opptjent egenkapital		22 072 218	22 968 411
1 967 144	1 967 144	Innskutt egenkapital		1 967 144	1 967 144
15 613 448	17 363 732	SUM EGENKAPITAL	11	24 039 362	24 935 555
		GJELD			
		Avsetning for forpliktelser			
717 495	3 924 365	Pensjonsforpliktelser	3	717 495	3 924 365
-	-	Utsatt skatt		488 868	688 328
11 341 277	9 341 277	Bundet etterdriftsfond		11 341 277	9 341 277
		Andre avsetninger		-	-
12 058 772	13 265 642	Sum avsetning for forpliktelser		12 547 640	13 953 970
		LANGSIKTIG GJELD			

Balanse 2023

218 539 580	220 843 020	Gjeld til kredittinstitusjoner		221 333 050	225 263 944
218 539 580	220 843 020	Sum langsiktig gjeld	12	221 333 050	225 263 944
		KORTSIKTIG GJELD			
14 233 326	11 181 122	Leverandørgjeld	14	13 129 556	10 696 491
-	-	Betalbar skatt		477 347	187 802
613 365	(1 819 174)	Offentlig gjeld		3 886 118	198 706
5 037 642	4 143 019	Annen kortsiktig gjeld		6 795 864	5 645 806
19 884 333	13 504 967	Sum kortsiktig gjeld		24 286 895	16 728 805
266 096 133	264 977 361	SUM EGENKAPITAL OG GJELD		282 208 937	280 882 274

Molde 12.april 2024

Anid Inge Svensli
Anid Inge Svensli
styreleder

Heidi Evelyn Løkingholm *Ronald C. Slemmen* *Vibeke Midthaug Sommernes*
Heidi Evelyn Løkingholm Ronald Cato Slemmen Vibeke Midthaug Sommernes
nestleder styremedlem ansattvalgt representant

Kristine Gautvik
Kristine Gautvik
styremedlem

Reidar Ketil Sorthe
Reidar Ketil Sorthe
styremedlem

Mari Melbø Rødstøl
Mari Melbø Rødstøl
styremedlem

Rolf-Inge Pedersen Hjelseth
Rolf-Inge Pedersen Hjelseth
styremedlem

Rune Strand
Rune Strand
styremedlem

Gerda Tolaas
Gerda Tolaas
styremedlem

Frøde Erlandsen
Frøde Erlandsen
daglig leder

KONTANTSTRØMANALYSE

Tall i 1000 kroner	RIR IKS	KONSERN	RIR IKS	KONSERN
	2023	2023	2022	2022
Likviditetsbeholdning 1. januar	23 579	28 699	17 035	23 738
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter:				
Årets resultat	250	1 104	-3 955	-3 338
Ordinære avskrivninger	16 975	19 538	15 753	18 162
Endring kundefordringer	-5 044	-7 310	2 158	1 673
Endring leverandørgjeld	3 052	4 610	-626	-4 295
Endring andre omløpsmidler og andre gjeldsposter	-110	1 322	265	982
Netto kontantstrøm fra driften (A)	15 123	19 264	13 595	13 185
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter				
Investert i varige driftsmidler	-14 859	-15 278	-37 583	-38 371
Andre investeringer (aksjer)	-95	-95	-86	-86
Salg/avgang av varige driftsmidler	195	195	1 293	1 293
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	-14 759	-15 178	-36 377	-37 165
Kontantstrøm fra finans aktiviteter				
Innskutt aksjekapital fra aksjonær	0	0	0	0
Salg av aksjer/andeler	0	0	0	0
Ny langsiktig gjeld	14 495	14 495	45 490	46 646
Nedbetalt langsiktig gjeld	-16 798	-18 426	-16 164	-17 705
Netto kontantstrøm fra finans aktiviteter (C)	-2 303	-3 931	29 326	28 941
Netto endringer i likvider	-1 940	155	6 544	4 961
Likvidbeholdning 31. desember	21 640	28 853	23 579	28 699
Spesifikasjon av likviditetsbeholdning pr. 31. desember				
Kontantbeholdning	3	3	2	2
Bankinnskudd fond	11 341	11 341	9 341	9 341
Bankinnskudd	10 296	17 509	14 236	19 355
Sum	21 640	28 853	23 579	28 699

Selvkostregnskap 2023

Kontonr	Tekst	Sum regnskap 2023	355 - Husholdning	354 - Slam	320 - Næring	Annet
	Gebyrinntekter	111 901 543	99 485 799	12 415 744		
	Øvrige salgsinntekter	45 489 820	10 967 861		34 521 959	
	Sum driftsinntekter	157 391 364	110 453 660	12 415 744	34 521 959	-
	Lønn og sosiale kostnader	29 939 240	21 396 089	277 278	8 265 873	-
	Administrasjon og info	8 743 785	6 437 716	215 496	2 090 572	-
	Drift og vedlikehold	16 113 320	11 209 481	22 192	4 881 647	-
	Innsamling og behandling	76 062 764	51 498 171	12 015 593	12 549 001	-
	Sluttbehandlingsavgift	16 789	9 927	-	6 862	-
	Avskrivninger	16 974 885	12 408 907	31 601	4 534 377	-
	Tap på fordring	-		-		-
	Sum driftsutgifter	147 850 784	102 960 292	12 562 160	32 328 332	-
	Sum driftsresultat	9 540 580	7 493 369	(146 416)	2 193 627	-
	Sum finansinntekter/-utgifter	(9 521 250)	(6 481 687)	7 054	(3 538 529)	491 913
	Periodens resultat	19 330	1 011 682	(139 362)	(1 344 902)	491 913
	Sum skattekostnad	230 386			230 386	
	Periodens resultat etter skatt	249 716	1 011 682	(139 362)	(1 114 516)	491 913

Budsjett 2023	586 400	(352 489)	(196 173)	885 063	250 000
----------------------	---------	-----------	-----------	---------	---------

Selvkostfond 01.01.2023	-882 593	347 137
Avsetning etterdriftsfond 2023	2 000 000	
Selvkostfond 31.12.2023	-1 870 911	207 775

Utvikling selvkostfond

Selvkostfond 31.12.2023	-1 870 911	207 775
Selvkostfond 31.12.2022	-882 593	347 137
Selvkostfond 31.12.2021	3 910 476	818 411
Selvkostfond 31.12.2020	-2 369 643	791 617
Selvkostfond 31.12.2019	-2 842 846	922 951
Selvkostfond 31.12.2018	-766 278	890 449
Selvkostfond 31.12.2017	1 699 592	833 544
Selvkostfond 31.12.2016	4 667 537	678 042
Selvkostfond 31.12.2015	4 920 604	941 856
Selvkostfond 31.12.2014	2 697 376	896 004
Selvkostfond 31.12.2013	749 800	561 586

Noter til konsernregnskapet 2023

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet for Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap IKS er utarbeidet i overensstemmelse med kapitel 4 og 5 i regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Konserndannelse

Konsernregnskapet omfatter RIR IKS og datterselskapene RIR Næring AS og RIR Transport AS, som er 100% eid.

Konserninterne transaksjoner og mellomværende er eliminert ved konsolideringen.

Salgsinntekter

Inntektsføring av salg av varer skjer på leveringstidspunktet.

Vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost fratrukket lineære avskrivninger. Dersom virkelig verdi av anleggsmidler er lavere enn bokført verdi og verdifallet ikke antas å være forbigående, foretas nedskrivning.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets levetid dersom de har levetid over 3 år og en kostpris som overstiger kr 15.000. Ordinære avskrivninger foretas normalt fra det tidspunkt driftsmidlet blir satt i ordinær drift.

Mange av anleggsmidlene i selskapet er finansiert ved bruk av tidligere overskudd. Ved overgangen til regnskapsloven fra 2005 ble disse anleggsmidlenes verdi satt til kroner 1,00.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende.

Pensjon

Tariff-festet tjenstepensjonsordning for selskapets ansatte er dekket gjennom forsikringsavtale med KLP. De ansatte har rett til AFP etter gjeldende regler. Fremtidige forpliktelser er innarbeidet i balansen fra 2014 og fremgår i egen note under.

Skatt

RIR IKS er skattepliktig for omsetning knyttet til næringsaktivitet utover selvkostområdene husholdningsrenovasjon og slam. Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Endring i utsatt skatt reflekterer de fremtidige betalbare skatter som oppstår som følge av årets aktiviteter. Utsatt skatt er for 2023 beregnet med 22%, på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier.

NOTE 1

Salgsinntekter	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Salgsinntekter RIR IKS	57.905.565	57.905.565	51.531.101	51.531.101
Salgsinntekter RIR Næring AS		40.596.502		36.200.449
Salgsinntekter RIR Transport AS		25.112.779		23.869.389
Konserninterne trans. /eliminering		(40.674.647)		(39.160.077)
Sum salgsinntekter	57.905.565	82.940.199	51.531.101	72.440.862

Konserninterne transaksjoner 2023

	RIR IKS	RIR Næring	RIR Transport	Sum
Salg fra RIR IKS		14.238.224	1.295.612	15.533.836
Salg fra RIR Næring	195.691		22.341	218.032
Salg fra RIR Transport AS	24.067.390	855.389		24.922.779
Sum 2023	24.263.081	15.093.614	1.317.953	40.674.647

NOTE 2

Husholdningsrenovasjon	2023	2022
Hustadvika kommune	22.184.100	19.681.302
Gjemnes kommune	5.008.582	4.402.520
Molde kommune	53.806.809	47.390.676
Aukra kommune	5.784.030	5.153.690
Rauma kommune	12.702.278	11.236.580
Sum husholdningsrenovasjon i RIR IKS	99.485.799	87.864.768

Ved inngangen til 2020 ble Eide og Fræna kommune slått sammen til Hustadvika kommune, mens Midsund, Molde og Nesset ble slått sammen til Molde kommune.

NOTE 3**Lønnskostnader, godtgjørelser, pensjon, antall ansatte**

Lønnskostnader	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Lønn, honorarer	23.103.978	34.212.352	21.002.522	34.212.352
Pensjonskostnader	2.060.226	3.766.623	2.805.053	3.766.623
Arbeidsgiveravgift	4.133.020	5.731.952	3.602.105	5.731.952
Forsikringer og andre godtgjørelser	743.454	1.041.593	749.035	1.041.593
Sum	30.040.678	44.752.521	28.158.715	44.752.521
Antall ansatte	35	62	30	55

Godtgjørelse til daglig leder, styre- og representantskap og revisor.

Beskrivelse	2023 RIR IKS	2022 RIR IKS
Lønn daglig leder, Frode Erlandsen	1.239.169	1.178.592
Godtgjørelse styret og representantskap	497.575	484.850
Revisors godtgjørelse	101.438	115.400
Sum	1.838.182	1.778.842

Detaljert oversikt godtgjørelse til folkevalgte i 2023.

Stilling	Navn	Godtgjørelse
Styreleder	Arild Inge Svendsli	90.500
Nestleder	Heidi Evelyn Løklingholm	41.150
Styremedlem	Reidar Ketil Sorthe	43.000
Styremedlem	Rolf-Inge Pedersen Hjelseth	41.900
Styremedlem	Gerda Tolaas	35.500
Styremedlem	Nils Christian Harnes	40.517
Styremedlem	Kristine Gautvik	9.500
Styremedlem	Rune Strand	32.500
Styremedlem	Mari Melbø Rødstøl	47.000
Styremedlem	Ronald Slemmen	4.583
Styremedlem	Vibeke Sommernes	38.500
Varamedlem	Mette Buchholtz	15.000
Varamedlem	Frank Petter Stenløs	3.000
Varamedlem	Rolf Arne Hamre	1.500
Varamedlem	Atle Røstad	5.625
Rep.leder	Kjell Harald Danielsen	38.800
Klagenemd	Odd Jørgen Nilsen	3.000
Klagenemd	Iver Kjørsvik	1.500
Klagenemd	Randi Gunnerød	1.500
Klagenemd	Monica Larsen	3.000
SUM		497.575

Pensjon

Samlet pensjonsforpliktelse for RIR IKS utgjør kr 717.495,- pr 31.12.2023.

Pensjon/pensjonsforpliktelse	2023 RIR IKS
Antall ansatte som omfattes av ordningen	71
Diskonteringsrente lagt til grunn i beregning av forpl.	3,10%
Forventet lønnsvekst	3,50%
Årets regulering av pensjonen	2,80%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	5,30%

Pensjonskostnader	2023 RIR IKS
Nåverdi av årets opptjening	3.733.339
Rentekostnad	1.635.710
Brutto pensjonskostnad	5.369.049
Forventet avkastning	-2.625.426
Administrasjonskostnad/rentegaranti	130.726
Netto pensjonskostnad inkl. adm.kost	2.874.349
Aga netto pensjonskostnad inkl. adm. kost	405.283
Resultatført aktuarielt tap (gevinst)	0
Resultatført pensjonskostnad	3.279.632

Pensjonsforpliktelse	2023 RIR IKS
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	58.198.166
Pensjonsmidler	56.492.521
Netto forpliktelse før arb.avgift	1.705.645
Arbeidsgiveravgift	240.496
Netto forpliktelse inkl. aga	1.946.141
Ikke resultatført aktuarielt gevinst(tap) ekskl.aga	-1.076.814
Ikke resultatført aktuarielt gevinst(tap) aga	-151.832
Balanseført netto forpliktelse etter aga	717.495

Avstemming	2023 RIR IKS
Balanseført netto forpliktelse pr 1/1	3.924.365
Resultatført pensjonskostnad inkl aga og adm kost	3.279.632
Aga innbetalt premie/tilskudd	-801.575
Innbetalt premie/tilskudd inkl adm	-5.684.928
Balanseført netto pensjonsforpliktelse pr 31/12	717.495

NOTE 4

Innsamling og behandling av avfall	2023	2022
Driftsavtale miljøstasjoner	3.406.464	3.331.823
Innsamling slam	12.015.520	9.633.967
Innsamling/transport avfall + div utstyr	34.064.004	31.377.785
Behandling avfall	26.576.777	26.562.916
Sum innsamling-/behandl.utg. RIR IKS	76.062.764	70.906.490

NOTE 5

Tapsavsetning	2023	2022
Forventet tap	0	0
Sum tapsavsetning RIR IKS	0	0

Ingen tapsavsetninger i 2023.

NOTE 6

Finansinntekter	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Renteinntekter	860.618	928.258	760.993	802.425
Aksjeutbytte				
Andre renteinntekter	910	2.133	210	23.150
Sum finansinntekter	861.528	930.391	761.203	825.575
Finanskostnader				
Rentekostnader	10.375.416	10.583.468	5.183.871	5.410.067
Andre renteutgifter	7.362	13.303	20.801	27.649
Tap ved realisasjon av aksjer/andeler				
Sum finanskostnader	10.382.778	10.596.771	5.204.672	5.437.716
Netto finansposter	-9.521.250	-9.666.380	-4.443.469	-4.612.141

NOTE 7

*Det er ikke beregnet skatt av selvkostområdene i RIR IKS.

Skattekostnad	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Betalbar skatt	-	477.347	-	187.802
Endring i utsatt skattefordel	-230.386	-457.159	239.642	233.937
Sum skattekostnad	230.386	20.188	239.642	421.739

Forklaring til betalbar skatt

	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Resultat før skatt	19.330	1.123.995	-3.715.010	-2.915.882
-Andel resultat ikke skattepliktig	-1.364.349	-1.364.349	4.699.812	4.699.812
Permanente forskjeller	297.807	332.113	104.483	133.066
Endring i midlertidige forskjeller	-978.595	-80.411	-1.137.908	-603.028
Anvendelse av fremførbart underskudd	-	-	-	-508.947
Skattbart resultat	-2.025.807	11.348	-48.623	-805.021
Betalbar skatt 22%	0	477.347	0	187.802

Oversikt over midlertidige forskjeller	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Driftsmidler	-4.733.078	-2.497.745	-5.028.244	-1.827.322
Pensjonsforpliktelser	-201.544	-201.544	-924.973	-924.973
Fordringer		-157.218		-184.622
Sum netto midlertidige forskjeller	-4.974.622	-2.856.507	-5.953.217	-2.936.917
Akkumulert fremførbart underskudd	-7.045.280	-8.718.392	-5.019.472	-6.559.980
Grunnlag for utsatt skatt	-12.019.902	-11.574.899	-10.972.689	-9.496.897
22% utsatt skattefordel	-2.644.378	-2.546.478	-2.413.992	-2.089.317

NOTE 8

Anleggsmidler

Varige driftsmidler	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Bokført verdi pr 01.01	229.092.831	238.735.192	208.555.065	219.819.170
+/- korreksjon av verdi anl.midl.				
+Tilgang gjennom året	14.858.874	15.278.161	37.582.903	38.370.984
- Avgang gjennom året	195.289	195.289	1.292.500	1.292.500
- Avskrivninger	16.974.885	19.537.679	15.752.637	18.162.462
= Bokført verdi pr 31.12	226.781.532	234.280.386	229.092.831	238.735.192

Gevinst/tap ved avgang driftsmidler

	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Salgssum driftsmidler	204.900	204.900	1.618.000	1.618.000
- Bokført verdi driftsmidler	195.289	195.289	1.292.500	1.292.500
=Bokført gevinst(+)/tap(-)v/salg	9.612	9.612	325.500	325.500

Salg av driftsmidler i 2023 i RIR IKS gjelder Runi isoporpresse, Dynaset magnet, samt diverse utstyr og utrangerte containere.

Aksjer og andeler	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Aksjer Rekom AS	0	0	0	0
Aksjer Retura Norge AS	381.204	381.204	381.204	381.204
Askjer RIR Næring AS	100.000	0	100.000	0
Aksjer Miljøpartnerne AS	101.500	101.500	101.500	101.500
Aksjer RIR Transport AS	3.500.000	0	3.500.000	0
Egenkapitalinnskudd KLP	1.165.486	1.165.486	1.070.222	1.070.222
Molde lufthavnutvikling AS	0	20.500	0	20.500
Nordic Plastic Recycling AS	0	12.000	0	12.000
Sum aksjer og andeler	5.248.190	1.680.690	5.152.926	1.585.426
Tilgang aksjer og andeler				
Egenkapitalinnskudd KLP	95.264	95.264	86.466	86.466

RIR IKS eierandel i tilhørende selskaper	%-andel
RIR Næring AS	100%
RIR Transport AS	100%
Miljøpartnerne AS	7,03%
Retura Norge AS	1,904%

Anskaffelser	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Fast eiendom/bygninger/tomter	8.375.277	8.375.277	32.985.845	32.985.845
Maskin og anlegg	324.270	324.270	1.568.000	1.696.385
Driftsløsøre	6.159.327	6.578.614	3.029.058	3.688.754
Sum investeringer	14.858.874	15.278.161	37.582.903	38.370.984
Finansiering:				
Låneopptak	14.495.000	14.495.000	45.490.000	46.645.766
Egenfinansiering	-459.138	-878.425	-7.820.631	-8.188.316

Avskrivningstid/økonomisk levetid

- Fast eiendom/bygninger/tomter.** Enkle bygg-konstruksjoner har en økonomisk levetid/avskrivningstid på 20år. Mer komplekse bygg har avskrivning 30år. Tomter avskrives ikke og verdsettes til kostpris i balansen.
- Maskin og anlegg.** De fleste anskaffelser har en økonomisk levetid på 10 år. I særlige tilfeller kan avskrivningstid avvike fra dette.
- Driftsløsøre.** Anskaffelser har en avskrivningstid fra 3-10 år, avhengig av objektet. IT-utstyr har ofte 3-5 års økonomisk levetid.

NOTE 9

Kundefordringer RIR IKS er satt opp etter bokført verdi og består i hovedsak av avfallsaktører som blant annet RIR Næring AS, og våre 5 eierkommuner. Disse anses som relativt sikre. Kundemassen i RIR Næring er næringsdrivende i våre 5 eierkommuner. Kundefordringer i RIR Transport er salg til RIR IKS og RIR Næring.

Kundefordringer pr 31.12	2023	2022
Kundefordringer RIR IKS	9.779.294	4.738.292
Kundefordringer RIR Næring AS	6.789.717	4.501.288
Kundefordringer RIR Transport AS	3.761.472	3.784.035
Konserninterne transaksjoner (elimineres)	(7.891.236)	(5.714.646)
Kundefordringer i konsernet	12.439.247	7.308.969

Mellomværende pr 31.12.2023

	RIR IKS	RIR Næring	RIR Transport	Sum
Salg fra RIR IKS		3.299.156	360.409	3.659.565
Salg fra RIR Næring	462.728		10.596	473.324
Salg fra RIR Transport AS	3.595.946	162.401		3.758.347
Sum pr 31.12.2023	4.058.674	3.461.557	371.005	7.891.236

NOTE 10

Bankinnskudd og kontanter	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Kasse	2.800	2.800	2.300	2.300
Bundne skattetrekkmidler	1.235.921	1.952.751	1.140.668	1.800.546
Sperret garantier	682.000	1.679.045	682.000	1.679.045
Bankinnskudd	10.377.760	15.877.597	12.413.074	15.875.728
Bankinnskudd etterdriftsfond	9.341.277	9.341.277	9.341.277	9.341.277
Sum bankinnskudd/kontanter	21.639.758	28.853.470	23.579.319	28.698.896

NOTE 11

Fra 2014 har vi innført 2 nye kontoer for opptjent egenkapital: Selvkostfond husholdning og selvkostfond slam. Dette er gjort for å enklere vise hvor mye av den opptjente egenkapitalen som kommer fra selvkostområdene. Selvkostområdene skal ikke generere overskudd over tid, slik at disse fondene skal brukes aktivt i driften.

Disponering av overskudd i RIR IKS 2023, og utvikling av selvkostfondene:

	Selvkostfond husholdning	Selvkostfond slam	Annen opptjent egenkapital	Etterdriftsfond deponi
Saldo pr 01.01.2023	-882.593	347.138	15.932.043	9.341.277
Disponering av overskudd i 2023	-988.319	-139.362	-622.603	2.000.000
Saldo pr 31.12.2023	-1.870.912	207.776	15.309.440	11.341.277

Egenkapitalbevegelser	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Opptjent egenkapital				
Selvkostfond husholdning	-1.870.912	-1.870.912	-882.593	-882.593
Selvkostfond slam	207.776	207.776	347.138	347.138
Annen opptjent egenkapital	15.309.440	23.735.354	15.932.043	23.503.866
Sum opptjent egenkapital	13.646.304	22.072.218	15.396.588	22.968.411
Innskutt egenkapital				
Egenkapital innskudd Nasset	396.000	396.000	396.000	396.000
Egenkapital innskudd Aukra	379.129	379.129	379.129	379.129
Egenkapital innskudd Rauma	1.192.015	1.192.015	1.192.015	1.192.015
Sum innskutt egenkapital	1.967.144	1.967.144	1.967.144	1.967.144
Sum egenkapital pr 31.12	15.613.448	24.039.362	17.363.732	24.935.555

NOTE 12

Langsiktig gjeld	2023 RIR IKS	2023 Konsern	2022 RIR IKS	2022 Konsern
Lån kommunalbanken pr 01.01	220.843.020	225.263.944	191.517.280	196.322.975
-Avdrag iløpet av året	(16.798.440)	(18.425.894)	(16.164.260)	(17.704.797)
+Opptak nye lån gjennom året	14.495.000	14.495.000	45.490.000	46.645.766
Langsiktig gjeld pr 31.12	218.539.580	221.333.050	220.843.020	225.263.944

Andel av gjeldsforpliktelse i RIR IKS ihht eieransvar (pr 01.01.2023):

Kommune	Eierandel	Gjeldsforpliktelse
Aukra kommune	6,18%	13.498.946
Gjemnes kommune	4,51%	9.860.067
Hustadvika kommune	22,55%	49.285.559
Molde kommune	54,85%	119.865.022
Rauma kommune	11,91%	26.029.986
Sum	100,0%	218.539.580

NOTE 13

Minste tillatte avdrag, nytt notekrav i IKS-loven §22. (Endret fra 01.01.2024)

Selskapets samlede lånegjeld skal avdras årlig. Avdragene skal samlet være minst lik størrelsen på selskapets avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på selskapets avskrivbare anleggsmidler. Justeringen skal gjøres ut fra lånegjeldens og anleggsmidlenes bokførte verdi ved inngangen av regnskapsåret.

Formel:

Minste tillatte avdrag =	Avskrivninger * Gjeld pr 1/1
	Anleggsmidler pr 1/1

Minste avdrag:	
Avskrivninger 2023	16.974.885
Gjeld pr 01.01.2023	220.843.020
Anleggsmidler pr 01.01.2023	236.659.748
Beregning avdrag 2023	15.840.399

NOTE 14

Leverandørgjeld pr 31.12	2023	2022
Leverandørgjeld RIR IKS	14.233.326	11.181.122
Leverandørgjeld RIR Næring AS	4.948.920	3.279.126
Leverandørgjeld RIR Transport AS	1.838.545	1.950.889
Konserninterne transaksjoner (elimineres)	(7.891.236)	(5.714.646)
Leverandørgjeld i konsernet	13.129.555	10.696.491

Se note 9 for oversikt over mellomværende i konsernet.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Til representantskapet i Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap IKS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap IKS som viser et overskudd for selskapsregnskapet på kr 249 716 og et overskudd for konsernregnskapet på kr 1 103 806. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, budsjett- og regnskapsforskriften for IKS og god regnskapskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under "Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet". Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetningen datert 12. april 2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i lov om interkommunale selskaper, budsjett- og regnskapsforskriften for IKS og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver ved revisjonen av årsregnskapet vises det til www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 5.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap IKS sin redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra representantskapets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Styret og daglig leders ansvar for redegjørelse om budsjettavvik og revisors oppgaver og plikter knyttet til uttalelsen om budsjettavvik

For videre beskrivelse av styret og daglig leders ansvar og revisors oppgaver ved uttalelse om redegjørelse for budsjettavvik vises det til www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 5.

Andre forhold

Styret har avgitt årsregnskap og årsberetning den 12. april 2024. Dette er etter frist 31. mars som følger av Lov om interkommunale selskaper. Forholdet påvirker ikke våre konklusjoner.

Kristiansund, 22. april 2024

Møre og Romsdal Revisjon SA

Guro Helen Mørkedal
oppdragsansvarlig revisor

Sakspapir

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Arne Buseth	FE - 033, TI - &14	24/49

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
12/24	Representantskap for RIR IKS	REP	30.04.2024

Styrets årsberetning 2023

Saksopplysninger:

Virksomhetens art og tilholdssted

Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap IKS (RIR) er et avfallsselskap eid av kommunene Aukra, Gjemnes, Hustadvika, Molde og Rauma. Selskapet drives etter lov om interkommunale selskap. 2023 var RIR sitt 40. driftsår.

Selskapet skal, på vegne av medlemskommunene og i henhold til delegasjon, utøve den forvaltningsmyndighet og de oppgaver som medlemskommunene har etter forurensingsloven – med mindre det er unntatt i kommunale vedtak.

Eierne hefter for selskapets disposisjoner og kapitalkostnader i forhold til antallet innbyggere i den enkelte eierkommune. Selskapets administrasjon og egedrift ligger i Årødalen i Molde kommune.

Selskapet er sertifisert etter NS-EN ISO 9001:2015 (kvalitetsledelse) og NS-EN ISO 14001:2015 (miljøledelse).

Selskapet har to heleide datterselskap; RIR Transport AS, som leverer innsamlings- og transporttjenester til morselskapet, og RIR Næring AS, som tilbyr avfallstjenester til næringslivet i det konkurranseutsatte markedet. RIR Næring AS er en del av Retura-samarbeidet.

Arbeidsmiljø

Helse, miljø og sikkerhet

Det er registrert 652 hendelser innenfor kvalitet, ytre miljø, HMS og sikkerhet i 2023, hvorav 88% er mindre hendelser eller sorteringsavvik fra enten næringsvirksomhet eller husholdning

og mindre hendelser.

Ulykke, personskader

Det er registrert 3 personskader i 2023;

1) Mindre klemskade, operatør på gjenvinningsstasjon skulle flytte en parasollfot, kun blåmerke og øm finger, dro på legevakten, men det ble ikke påvist brudd. Hendelsen medførte ikke fravær.

2) Operatør kuttet seg i venstre pekefinger med vinkelsliper på grunn av at fingervern var deaktivert, heldigvis ble det bare en mindre skade. Hendelsen medførte ikke fravær.

3) Operatør på gjenvinningsstasjon fikk dråper med kaustisk soda i øye ved sortering av farlig avfall. Operatøren brukte vernebriller og hansker under arbeidet. Operatøren skulle rydde i FA-containeren og skulle flytte en bøtte med en sekk med kaustisk soda oppi. Operatøren ble kjørt med ambulanse til legevakt. Hendelsen ble meldt til arbeidstilsynet som en alvorlig ulykke.

Ulykke, materielle skader

Det er registrert 5 skader på bygg og 49 skader på utstyr i 2023. 1 skade på bygg er registrert med høy alvorlighetsgrad og 1 med middels alvorlighetsgrad:

Høy: En CO₂-beholder fra restavfallscontainer eksploderte i kverna, fløy ut i lufta og ødela ventilasjonsanlegget i taket.

Middels: Gafler på truck var sprukket og det ble ilagt bruksforbud på trucken til skade ble utbedret.

De andre hendelsene er mindre skader på maskiner og utstyr som ble utbedret internt eller av servicepersonell.

Sykefravær

Det er i 2023 registrert et sykefravær på totalt 7,01 %, mot 5,31 % i 2022. Sykefraværet fordeler seg på 6,18 % langtidssykemeldte (over 16 dager) og 0,83 % korttidsfravær.

	2019	2020	2021	2022	2023
Korttidsfravær	1,4 %	1,06 %	0,55 %	0,93 %	0,83 %

Langtidsfravær	1,7 %	3,22 %	4,34 %	4,38 %	6,18 %
Totalt sykefravær	3,1 %	4,28 %	4,89 %	5,31 %	7,01 %

Mangfold og kjønnsbalanse

Likestillings- og diskrimineringslovens formål er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter. Selskapet arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme lovens formål innenfor vår virksomhet. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering.

Selskapet hadde ved årets slutt 34 faste ansatte, 8 kvinner og 26 menn. Styret består av 10 medlemmer iberegnet ansattes representant. 5 av styrerepresentantene er kvinner.

	Kvinner	Menn	<i>Kjønnsforskjell</i>
Kjønnsbalanse totalt i virksomheten	8	26	18
Ansatte i deltidsstillinger	0	0	
Ufrivillig deltid	0	0	
Gjennomsnitt antall uker foreldrepermisjon	0	0	
Midlertidig ansatte	0	2	2
Ansatt i 2023	3	1	
Sluttet i 2023	2	1	
Gj.alder	44	45	
Antall ansatte med fagbrev	2	9	
Medlemmer i styret	5	5	
Gj.alder i styret	53	62	

Åpenhetsloven

Åpenhetsloven er en ny lov som trådte i kraft 1. juli 2022, med første rapporteringsfrist 30. juni 2023.

Loven pålegger virksomheter en plikt til å gjennomføre aktsomhetsvurderinger og redegjøre for disse i en rapport som er tilgjengelig for allmennheten.

Det innebærer at RIR må skaffe seg oversikt over hvilken risiko vi har for å bryte menneskerettigheter eller påvirke disse negativt, sørge for å sette i verk nødvendige tiltak og å informere om disse tiltakene og hvordan de virker.

Lovens krav er tatt inn i bedriftens løpende bærekraftsarbeid, det er utarbeidet aktsomhetsvurderinger basert på risikovurderinger som er i tråd med OECDs retningslinjer.

Resultatene av aktsomhetsvurderingene ligger på www.rir.no.

Vurderingene for 2023 vil bli publisert på RIRs nettsider innen 30.juni 2024.

Miljørappport

Rapportering på utslipp ihht utslippstillatelse/konsesjoner

RIR IKS har 3 tillatelser fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal 1) drift av deponi, 2) mottak, behandling og lagring av ordinært avfall og mottak og 3) kompostering av hage- og parkavfall.

I den forbindelse rapporteres følgende utslipp til Statsforvalteren.

Prosessvann

Prosessvann fra vaskehall, sorteringshallene og gjenvinningsstasjonen (i Molde) blir renset gjennom oljeutskiller, oljenivået er henholdsvis 1,0 og 0,7 og 0,6 mg/l (konsentrasjonen skal ikke overstige 50 mg/l).

Sigevann

I 2023 var renseanlegget i drift 5412 timer som gir en oppetid på 62%, dette er lavere i forhold til de siste årene.

Renseanlegget hadde noe nedetid i løpet av året, det var en del variasjon på pH i anlegget som førte til noen automatiske stopp. Det var også et brudd i et internt råvannsrør som stoppet driften. I tillegg hadde en pneumatisk ventil en feil som gjorde at det kom mindre vann igjennom til forbehandlingssystemet.

Det ble renset 21450 m³; som er det høyestes nivå på fem år og nest høyeste mengde noensinne.

Deponigass

RIR drifter fortsatt gassanlegget med innlagte pauser, i 2023 er anlegget driftet ved å fakle i 40 min deretter 440 minutter hviletid. Når fakkelen tenner er metaninnholdet på ca. 60 % og etter 40 min er nivået ca. 35%. Det undersøkes jevnlig hvilken syklus for brenntid/hviletid som er mest gunstig.

I 2023 var gassanlegget i drift 680 timer, det ble faklet 87.987 m³ som produserte 260 000 kwh. Dette er en oppgang i forhold til 2022, da driften var 576 timer og det ble faklet 48.533 m³ (170 000 kwh). Grunnen til den store forskjellen er at det var en del havari i anlegget i 2022. Anlegget produserer ca. 260 000-270 000 kwh i et normalt driftsår. Det hadde likevel ca. 10 dager stopp i starten av 2023 på grunn av lynnedslag i romjulen 2022.

Overvåking grunnvann

Det blir kvartalsvis tatt prøver av grunnvann både oppstrøms og nedstrøms av deponiet for å overvåke om det er lekkasje fra deponiet til grunnvannet, i 2023 er det påvist et forhøyet resultat i en brønn, årsaken til dette blir undersøkt.

Resultatene viser at konsentrasjonen av bor i brønn B12 har steget fra 580 µg/l i 2021 til 4100 µg/l i 2022 videre til 5000 µg/l i 2023, dette er en betydelig økning. I tillegg har konduktiviteten og natrium økt fra henholdsvis 57 mS/m i 2021 til 87 mS/m i 2022 til 130 mS/m i 2023. RIR har ikke identifisert hvorfor det er høye verdier i brønnene. B3 har også økende verdier.

I 2021 i forbindelse med etableringen av støttemuren til utskjøtingen på nordsiden av deponiet ble røret som fører rejektet fra renseanlegget til deponiet skadet og 84 m³ rejekt i løpet av 11 dager kan ha lekket ut til grunnen. Vi antar at det er dette som er årsaken til de økte verdiene i grunnvannet. Teorien er da at sigevannskonsentratet fortsatt ligger i grunnen og slipper forurensning ned i kummene litt etter hvert. Saken blir fulgt opp videre.

Overvåking av Årøelva

Det blir kvartalsvis tatt prøver av Årøelva både oppstrøms og nedstrøms av sorteringsanlegget for å overvåke om det er lekkasje fra deponiet, basert på analysene for 2023 er det ikke vesentlig lekkasje.

Siden det er påvist forhøyede verdier av bor og andre stoffer i grunnvannet er det allikevel ikke usannsynlig at det er et lite tilsig til Årøelva. Saken følges opp videre

Tilsyn, revisjoner, industrivern, eller vernerunde ytre miljø og evt. Avvik

Tilsyn

I 2023 hadde RIR IKS tilsyn med tillatelsen for «Tillatelse til drift av deponi etter forurensningsloven for Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap (RIR)» (2010.0094.T) fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Det ble avdekket 2 avvik, som ble lukket innenfor fristen. Tilsynsrapporten er tilgjengelig på www.norskeutslipp.no.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal førte også tilsyn med «farlig avfall på miljøstasjoner» som er en del av nasjonal tilsynsaksjon av mottak- og mellomlagringsanlegg av farlig avfall. Det ble avdekket 3 avvik hvorav 1 var alvorlig, alle avvikene ble lukket innenfor fristen. Tilsynsrapporten er tilgjengelig på www.norskeutslipp.no.

ISO

RIR IKS er sertifisert for standardene ISO 900:2015 og ISO 14001:2015 av Nemko, under den årlige revisjon det ble avdekket 4 avvik fra standardene, avvikene ble lukket innenfor fristen.

Industrivern

Industrivernet har aksjonert på 31 branntilløp i kvern i hall G i løpet av 2023. Dette har egentlig vært udramatisk da den automatiske slukkemekanismen i kvernen har slukket tilløpene. Hendelsene er behandlet som uønskede hendelser i kvalitetssystemet.

I henhold til krav i Industrivern forskriften skal RIR minimum gjennomføre 4 øvelser/ år. I 2023 har det blitt gjennomført 3 industrivernøvelser, den som er utestående er overført til 2024. Den 4. øvelsen var planlagt som den første samøvelsen med NORBR. Dette krever litt ekstra koordinering med taktisk mannskap og ble av den grunn flyttet til 2024.

Under øvelsene har det vært øvd på momenter som er avdekket under risikovurdering og beredskapsanalyse, blant annet førstehjelp og brannvern.

Branntilløp og/eller brann

Under kverning av restavfall forekommer det at batterier, spraybokser og annet brannfarlig avfall som blir kvernet. Dette vil ofte føre til branntilløp i kvernen. Det har vært registrert til

sammen 31 hendelser i 2023. Til nå har dette vært udramatisk da slukkemekanismene i kvern og anlegg har automatisk slukket branntilløpet.

Det er initiert informasjonskampanje for å få redusert mengde farlig avfall i restavfallet. Ny henteordning for batterier hos husholdningene i 2023 blir rullet ut i andre kvartal 2024.

Miljøklager fra eksterne

I 2023 har RIR ikke mottatt klager fra eksterne interessenter mht støv, lukt eller flygeavfall.

Klimagassutslipp

Vesentlige miljøaspekter

I henhold til ISO 14001:2015 gjennomføres miljøaspektanalyse årlig som danner en del av grunnlaget for utarbeidelsen av miljøpolitikk og miljømål for RIR IKS.

Følgende vesentlige miljøaspekt er avdekket;

- Mellomlagring av matavfall og glass- og metallemballasje fører til at fugl har tilgang til matavfall på grunn av at bygg C ikke er tett, dette medfører forsøpling av anlegget og nærområder og forurensning av produksjonen av jordforbedringsmiddel med avføring og avfall fra Bygg C (normal drift).

Våren 2024 vil det bli tatt i bruk væsketette containere til mellomlagring av matavfall og bingen for glass- og metallemballasje vil bli tettet. Dette vil medføre at matavfallet og glass- og metallemballasje blir gjort utilgjengelige for skadedyr og fugleproblematikken vil avta etter hvert.

- Havari (unormal drift) på deponiets gassanlegg vil føre til større utslipp av klimagasser. Gassanlegget følges opp gjennom driftskontroll.

Klimaregnskap

Informasjonen som benyttes i et klimaregnskap skal stamme både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utviklet av "The Greenhouse Gas Protocol Initiative" - GHG protokollen. Dette er den mest anvendte metoden verden over for å måle sine utslipp av klimagasser. ISO standard 14064-1 er basert på denne.

Scope 1 omfatter direkte utslipp, der RIR IKS selv eier eller kontrollerer utstyret. Dette gjelder f.eks. utslipp fra forbrenning av drivstoff i bedriftens kjøretøy, utslipp fra industrielle prosesser, eller forbrenning av fossilbasert gass for oppvarming av bygg.

Tjeneste	Antall km	Forbruk (liter diesel)	Co2 ekvi. tonn
Total internttransport og anleggsarbeid		98398	262
Innsamling total	257608	205910	548
Totalt nedstrøm	513376	227446	605
Totalt for transport	770984	531754	1414

Total internttransport og anleggsarbeid

-Anleggsarbeid

Dieselforbruk for anleggsarbeid er redusert fra 77 .200 liter i 2022 til 72.000 liter i 2023, Dette er en reduksjon på 5.200 liter eller 6,74%. Dieselforbruk for anleggsarbeidsarbeid tilsvarer 262 tonn CO2 ekvivalenter.

-Internttransport

Dieselforbruk for internttransport økte fra 25.262 liter i 2022 til 26.398 liter i 2023.

Dette tilsvarer en økning på 1136 liter eller 4,5%. Det er ikke mulig å innhente hvor mange km som har vært kjørt for internttransport for 2023. Dieselforbruk for internttransport tilsvarer 548 tonn CO2 ekvivalenter.

Det totale dieselforbruket for intern transport og anleggsarbeid er redusert med 1 % i forhold 2022, samtidig om at RIR IKS har tatt imot 7,38% mer avfall i 2023 sammenlignet med 2022. Dette viser en effektivisering i behandlingen av avfallet i 2023.

-Total innsamling

Total innsamling er den totale transporten for innsamling av husholdningsavfall og utgjør 205 910 liter diesel, hvilket tilsvarer i 548 tonn CO2 ekvivalenter.

-Total nedstrøm

Total nedstrøm er den totale transporten av avfallet fra RIR til enten gjenvinnings- eller forbrenningsanlegg og utgjør 227.286 liter diesel, dette tilsvarer i 605 tonn CO2 ekvivalenter.

RIR IKS har totalt kjørt 77.098 mil, brukt 531.754 liter diesel hvilket tilsvarer 1414 tonn CO2 ekvivalenter.

Direkte klimagassutslipp fra stasjonære forbrenningskilder som eies eller kontrolleres av selskapet (eks forbrenningskjeler, forbrenningsanlegg og utslipp/ faking deponigass)

I 2023 faklet RIR IKS 87987 m³ deponigass, dette gir 2.000 tonn CO₂ ekvivalenter (59.039 tonn metan (ved 15 °C ved 1. atmosfære)*28 (Globalt oppvarmingspotensial i et 100-årsperspektiv (GWP100, global) for metan) (Tabell for omregning til CO₂-ekvivalenter - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)).

Andel fossilfrie renovasjonsbiler.

Hverken RIR IKS eller RIR Transport har fossilfrie renovasjonsbiler, men de fleste har euro 6 motor.

RIR IKS har investert i elektriske anleggsmaskiner og utstyr, sorteringsanlegg for restavfall, materialsorterer, kvern, hjullaster og elektriske trucker. I 2023 ble en elektrisk servicebil kjøpt inn.

Scope 2 er indirekte utslipp fra kjøpt energi. Utslippene kommer fra fire kategorier: elektrisitet, fjernvarme, fjernkjøling og damp. Klimapåvirkningen her skal beregnes på to måter: Lokasjonsbasert og markedsbasert metode.

RIR brukte 1.728.144 Kwh i 2023, dette gir en 19,0 tonn CO₂ ekvivalenter som er en økning med 10,8 % i forhold til 1.558.897 i 2022. (Hvor kommer strømmen fra? - NVE Beregnet CO₂-faktor for strømforbruk er 11g/ Kwh).

Under etablering av ny gjenvinningsstasjon i Molde 2023 ble det montert 200 m² med solceller på vestveggen av bygget. Det er produsert 5950 kWh, denne strømmen har blitt brukt til drift av gjenvinningsstasjon.

Scope 3, andre indirekte utslipp, er frivillig å inkludere, men inneholder ofte de største klimagassutslippene.

Kategoriene i Scope 3 deles inn i to deler. Oppstrøms utslipp omfatter produksjon og behandling av varer og tjenester som virksomheten kjøper fra andre, for eksempel flyreiser og transporttjenester. Nedstrøms utslipp omhandler klimapåvirkning fra bruk og behandling av varer og tjenester som virksomheten tilbyr til andre.

Det er ikke tatt med bidrag fra scope 3, på grunn av at det ikke er mulig å innhente nødvendig data for 2023. Det er et mål å rapportere for scope 3 i 2024.

Totalt målbart klimautslipp (Scope 1+2)

Totalt målbart klimautslipp basert på Scope 1 og 2 bidrar driften til RIR IKS med 1414 tonn+19+tonn+2.000 tonn = 3433 tonn CO2 ekvivalenter.

Utvikling i 2023

2023 er det førtiende året selskapet har vært i drift. Jubileet ble markert i relativt beskjedne former i august, med en åpen dag på anlegget i Årødalen.

Året har ellers vært preget av stram økonomi. Dette skyldes blant annet lave priser på enkelte avfallstyper og økte forsikringskostnader som følge av de mange brannene i norsk avfallsbransje de senere årene. Det har vært gjennomført flere innsparingstiltak, men tjenestetilbudet har i størst mulig grad blitt skjermet.

Endringer i avfallsforskriften fra 1. januar innebar krav om utsortering av matavfall og plastemballasje for alle husholdninger og bedrifter med husholdningslignende avfall. Dette har RIR hatt kildesortering for siden 1999, men endringen fikk likevel konsekvenser for fritidsrenovasjon og kommunale næringskunder som aldershjem, skoler og barnehager.

Fritidsrenovasjonen har de siste årene blitt endret ved at hentepunktene har blitt færre og større, med beholdere for kildesortert avfall. Dette arbeidet har fortsatt i hele 2023.

I mai ble ny gjenvinningsstasjon og mottak for farlig avfall i Årødalen tatt i bruk. Med at gjenvinningsstasjonen ble flyttet inn i en ny hall, foregår nå det aller meste av virksomheten på området under tak.

Åpningen av den nye stasjonen ble også en markering for første fase av et prosjekt for kundeidentifisering. Næringsdrivende som ønsker å levere avfall til gjenvinningsstasjonen kan nå søke om kreditt, og benytte kundekort for å betale med faktura.

Kundeidentifisering er et av flere digitaliseringsprosjekt administrasjonen jobber med. Neste trinn er lansering av en ny app for husholdningene. Blant innholdet i appen vil det også være et id-bevis for bruk på gjenvinningsstasjonen. Det er forventet at systemet for kundeidentifisering vil gjøre det lettere å skille mellom husholdningskunder som betaler renovasjonsgebyr, og næringskunder som må betale den faktiske kostnaden for avfallet de leverer.

Ny nettside ble lansert i mars, og det jobbes med utvikling av flere selvbetjeningsmuligheter gjennom «Min side». Målet er at abonnentene skal bli mer selvhjulpne med å få god oversikt over eget kundeforhold og kunne bestille enkle endringer i abonnementet online.

I juni trådte ny kontrakt om innsamling av avfall i Rauma kommune i kraft. Innsamler er den samme som tidligere, J.O. Moen. I de øvrige kommune gjøres innsamlingen fortsatt av RIR Transport AS. Denne virksomheten vil i løpet av 2024 bli evaluert og lagt fram for representantskapet.

Det har over en periode vært jobbet med oppdatering av selskapsavtale for RIR IKS, og

endringer i vedtekter og styrestruktur i de to datterselskapene RIR Næring AS og RIR Transport AS. Etter behandling i representantskapet ble ny selskapsavtale i mai oversendt kommunene for vedtak i de ulike kommunestyrene. Ved årets slutt er den nye avtalen godkjent i fire av fem kommuner. En ny avtale vil ikke tre i kraft før det har blitt enighet om en avtaletekst som kan godkjennes med likelydende vedtak i alle fem eierkommuner. Dette arbeidet fortsetter inn i det nye året.

Årsresultat og disposisjoner

Resultatet for 2023 viser et overskudd på kr 249.716,- etter skatt.
Selvkostfondet for husholdningsrenovasjon reduseres med kr 988.319,-.
Selvkostfondet for slam reduseres med kr 139.362,-.
Til etterdriftsfond for deponi avsettes kr 2.000.000,-.

Årets frie underskudd er på kr 622.603,- og anbefales tillagt annet egenkapital.
Styret mener det er grunnlag for fortsatt drift.

Forslag til vedtak:

Representantskapet tar styrets årsberetning til orientering

MOLDE, den 22.04.2024

Arne Buseth
rådgiver